

Анализ

**на резултатите от проведеното национално
проучване, представително за населението
на страната на възраст 0-18 годишна
възраст, относно обществените нагласи,
оценка на потреблението на медийно
съдържание и неговото
въздействие върху децата**

ДЕКЕМВРИ, 2023 г.

Проучването е по поръчка на Съвета за електронни медии

**СОЦИАЛНИ, ПОЛИТИЧЕСКИ И МАРКЕТИНГОВИ
ПРОУЧВАНИЯ**

**Сова
Харис®**

София
2023г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

I.1. Цели на проучването	3
I.2. Методика на извадката.....	4
I.3. Методика на регистрацията на данните.....	6
I.4. Надеждност на получените резултати	6
II. Анализ на резултатите	9
II.1. Общи и демографски характеристики	9
II.2. Нагласи на родителите на деца от 0 до 2 годишна възраст към излагането на децата им на бял шум.....	17
II.3. Типове електронни устройства, които потребяват децата.....	24
II.4. Предпочитани типове медии за потребление на медийно съдържание на децата от целевите възрастови групи.....	31
II.4. Гледане на телевизия.....	34
II.5. Използване на смартфон/ таблет/ компютър	66
II.6. Играене на конзолни игри	120
II.7. Общи нагласи на родителите на деца на възраст от 0 до 18 години.....	123
III. Основни изводи и заключения.....	136

I.1. Цели на проучването

Основната цел на настоящото проучване е да събере национални данни, представителни за българските деца на възраст от 0 до 18 години за обществените нагласи и оценки по отношение на детското потребление на медийно съдържание и на неговото въздействие върху децата. По-конкретно да даде отговор на следните изследователски въпроси:

- Какви са предпочитаните канали за потребление на медийно съдържание на децата от целевите възрастови групи (0-2 г.; 3-5 г.; 6-12 г.; 13-18 г.);
- Какви са предпочитанията на децата от целевите групи (децата) към типа медии и медийни канали;
- Какви са предпочитанията на децата към типа съдържание на медиите и медийните канали;
- По какъв начин това съдържание се поднася от родителите на децата;
- Какъв е периодът от време (дневно и в кои времеви диапазони) децата са изложени на медийно съдържание ефективно и съответно фоново;
- Какъв тип устройства (малки устройства – телефони, таблети и/или телевизори, компютри) потребяват децата в различните възрастови групи и съответно какви са медийните продукти, които потребяват – линейни, нелинейни услуги; платформи за видеосподеляне, социални мрежи; платено/безплатно съдържание и др.);
- Какви са нагласите на родителите на деца от всички възрастови групи към типа информация, която да получават децата им чрез медиите, с особен фокус върху родителите на деца от 0 до 2 годишна възраст за това дали са склонни и излагат ли децата си на бял шум, информационно

съдържание, по колко време, на какъв тип устройство и с каква цел.

- Какви са нагласите на децата от възрастови групи 3-5 г. и 6-12 г. и какви са техните предпочитания – ползват ли линейно съдържание, в кой момент и дали предпочитанията им се изменят в нелинейно; потребяват ли съдържание, което включва насилие; потребяват ли образователно и/или развлекателно съдържание, какви са критериите, по които това съдържание им се поднася от страна на родителите;
- В кой момент и каква е средната възраст на децата, в която те се сдобиват със собствено електронно устройство; контролирано ли е то от родителите по отношение на потребяваната информация и времевия диапазон на използване (в кой часови диапазон, по колко време на ден и т.н.);
- Какви са нагласите и предпочитанията на децата 13-18 г. относно използваните медийни услуги и продукти и какъв е времевият диапазон (часови диапазон и по колко време дневно), в който използват тези услуги;
- Какви са общите нагласи и оценки на детското потребление на медийно съдържание и на неговото въздействие върху децата;
- Какви са причините и факторите, които в най-голяма степен определят вида медийно съдържание като средство за въздействие върху децата и др.

I.2. Методика на извадката

За излъчване на извадката, СОВА 5 АД, търговска марка СОВА ХАРИС използва модел на двустепенна гнездова извадка, при която на първа степен са подбрани 307 избирателни секции/гнезда на територията

на страната с вероятност, пропорционална на обема им, а на втора степен чрез зададен стартов адрес и стъпка са интервюирани по 5 лица от целевата група деца от всяка секция, с квота по признаците пол и възраст на детето и съответно по един от родителите на всяко от тези деца (с изключение на възрастовата група 0-2 години, където са интервюирани само родителите, поради малката възраст на децата). Извадката е предварително стратифицирана по признака местоживееене, което гарантира пропорционално представяне на всички административни региони (28-те административни области) в Република България.

Съгласно данните от последното преброяване през 2021 година, броят на децата на България, на възраст 0-18 години е 1151552. За да бъде проучването с голяма точност и малка стохастична грешка, е използвана методика, при която максимално допустимата грешка е 2,5% (1,96 гаранционен множител при 95% доверително равнище, стандартно отклонение 0,5 и обем на генералната изследвана съвкупност – 1151552 лица). При тази методика броят на изследваните деца от целевите групи е 1535. Разпределението на възрастовите категории деца е с вероятност, пропорционална на обема им, а именно:

Таблица 1

Възрастова група	Брой деца съгласно Преброяване 2021	Процент	Брой деца в извадката
0-2 години	169358	15%	230
3-5 години	179594	16%	246
6-12 години	439975	38%	583
13-18 години	362625	31%	476
Общо	1151552	100%	1535

Тъй като възрастовата група е специфична - това са малолетни и непълнолетни деца (с изключение на навършилите 18 години), то заедно с

детето, попаднало в извадката, е интервюиран и единият от родителите. Така от една страна са установени нагласите на целевата група деца на възраст 0-18 години, а от друга – нагласите на техните родители.

Общият брой на изследваните лица в проучването е 2840, както следва:

- 1305 деца на възраст 3-18 години (броят на отделните категории възрастови групи е посочен в Таблица 1);
- 1305 родители на децата на възраст 3-18 години, попаднали в извадката (ще бъде интервюиран единият от родителите);
- 230 родители на деца на възраст 0-2 години (тук правим уточнението, че децата от тази възрастова група не могат сами да дадат мнение).

Проучването е проведено в периода 6-19.11.2023 г.

I.3. Методика на регистрацията на данните

Набирането на индивидуалната първична информация е извършено чрез стандартизирано 'face-to-face' (пряко стандартизирано) интервю, провеждано в дома на респондента.

I.4. Надеждност на получените резултати

За гарантирането на качеството, точността и надеждността на събраната, обработвана и анализирана информация, на първа стъпка е излъчена извадка и е избрана методика на реализиране на извадката, при която максималната допустима грешка е 2,5% (при максимално допустима грешка за социологически проучвания – 5%), гарантираща достатъчно голяма точност на събраната информация.

На втора стъпка агенция „СОВА 5“ АД е провела инструктаж на анкетьорската мрежа преди провеждане на проучването и е осъществила последващ контрол на теренната работа на областно ниво,

като е направена пълна проверка на 10% от гнездата, с цел проверка на правилното изпълнение на методиката на извадката.

На трета стъпка е направен логически оглед на всички попълнени анкетни карти, както и контрол на въведените данни във файл за статистическа обработка, като са използвани следните методи за оценка на надеждността на получената информация:

✓ **Точност и пълнота на информацията:**

- Оценка на това дали информацията е Достатъчно пълна, за да отговаря на предвидените цели на изследването;

- Оценка на това дали информацията е Достатъчно точна, за да не води до изкривени резултати;

- Точността се отнася и до способността на процеса на събиране на данни, да осигури резултати, които са в съответствие с очакваните приемливи граници за надеждност;

- Как да се съгласуват обобщенията и решенията на базата на информацията според надеждността и точността на информацията;

✓ **Това дали и как ще се използва информацията трябва да зависи от:**

- Дали е потвърдена адекватността на данните като надеждни и валидни;

- Дали степента на риск за некоректни решения е нисък при използването на наличните данни – използването на данните не повдига съществени допълнителни въпроси.

✓ **Как да се оценява до каква степен данните са свободни от «съществени грешки»;**

- Може ли случайната грешка да бъде съществена и как се оценява това;

✓ **Как може да се елиминира влиянието на различните видове грешки;**

- Подготовка на данните - правила;

- Грешки при представянето на информацията;

- Статистически методи, грешки при приложението на статистически техники.

✓ **Грешки допуснати при събирането на информация;**

- Грешки при първичната информация: неточни отговори на въпроси, грешки свързани с чувствителни въпроси;
- Грешки поради липса на отговор;
- Противоречива информация;
- Възможности за натрупване (кумулиране) на грешката.

В резултат на извършване на описаните по-горе дейности смятаме, че събраната и обработена информация е надеждна.

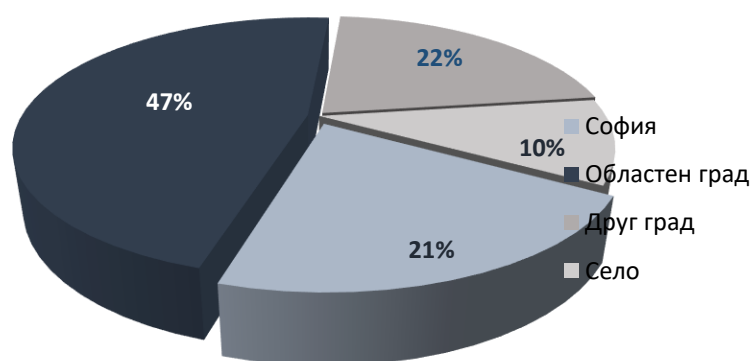
II. Анализ на резултатите

В този раздел ще бъдат анализирани резултатите от проведеното проучване сред децата от целевите групи и техните родители.

II.1. Общи и демографски характеристики

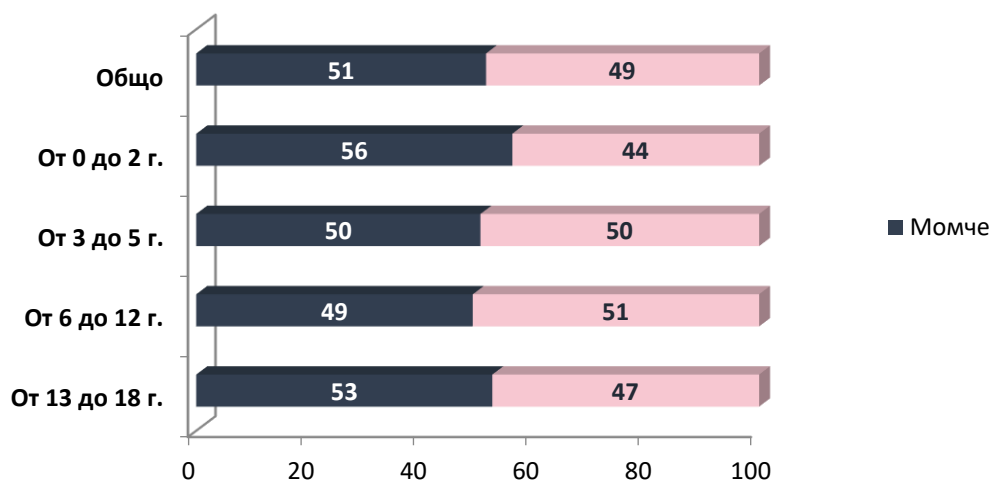
Приблизително половината - 47% от българските деца, на възраст до 18 години живеят в областните градове на страната; 22% от тях живеят в малките градове; 21% живеят в столицата и 11% в селата (Графика 1).

Графика 1: Местоживеене на децата на възраст 0-18 години

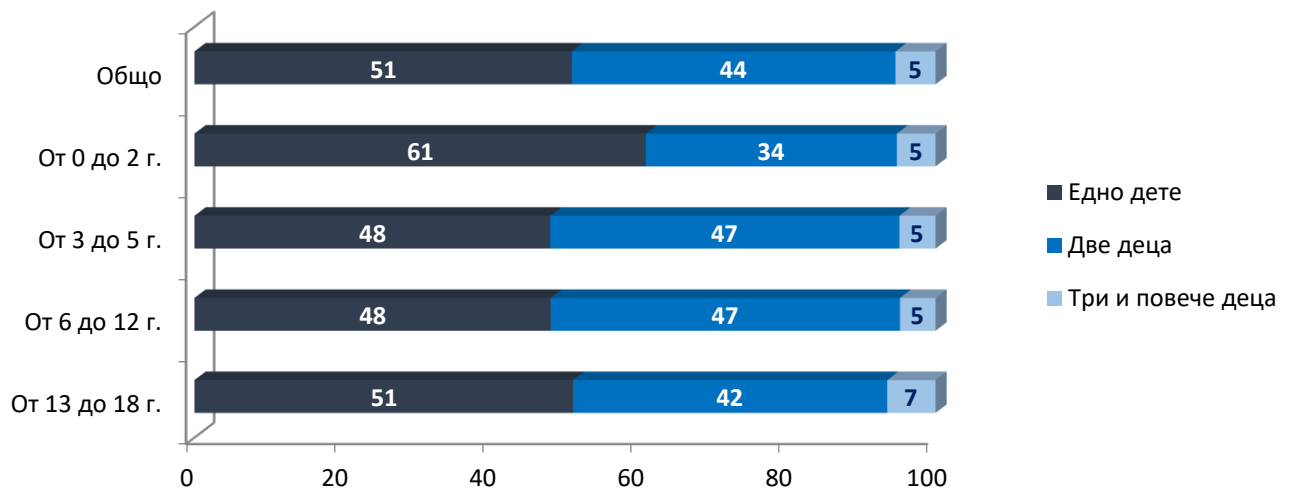
По отношение на пола – 51% от децата са момчета, а 49% са момичета, като най-голям дял на момчетата (56%) се наблюдава при децата във възрастовата група от 0 до 2 години (Графика 2).

Графика 2: Пол на децата на възраст 0-18 години, %

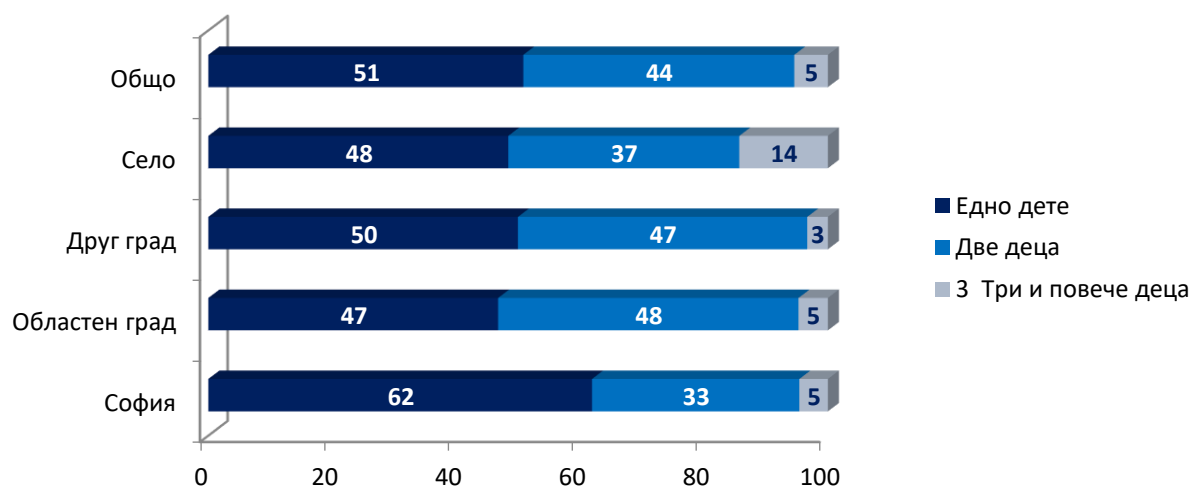
Малко повече от половината – 51% от българските деца на възраст до 18 години, живеят в семейства, в които те са единствено дете. 44% от децата имат брат или сестра, а приблизително 5%, живеят в семейства, в които има 3 или повече деца. Най-висок е дялът на децата от 0 до 2 години (61%), които са единствени деца в семейството. Следват ги децата от 13 до 18 години – 51%, които са единствени в семейството, като е интересно да се отбележи, че в тази възрастова група е най-висок дялът на децата (7%), които живеят в домакинства с три и повече деца (Графика 3).

Графика 3: Разпределение на децата от 0 до 18 години по възрастови групи и брой деца в семейството, %

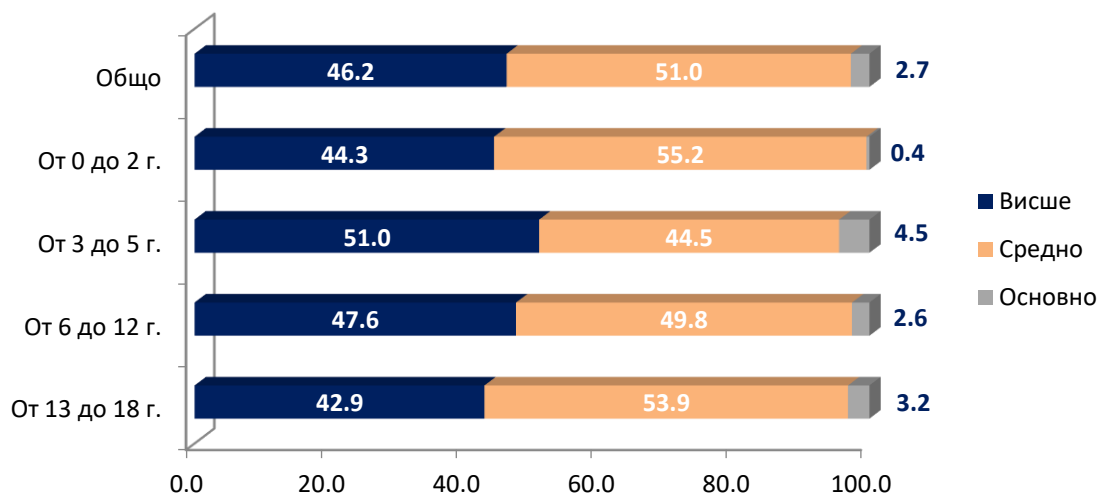
По отношение на местоживеенето, от семействата на деца на възраст 0-18 години, живеещи в столицата, най-висок е дялът на тези домакинства, които имат едно дете (62%). 48% от семействата с деца от 0 до 18 години, живеещи в областните градове, имат 2 деца, а 14% от домакинствата с деца от 0 до 18 години, живеещи в селата, имат три или повече деца (Графика 4).

Графика 4: Разпределение на децата от 0 до 18 години по местоживеене и брой деца в семейството, %

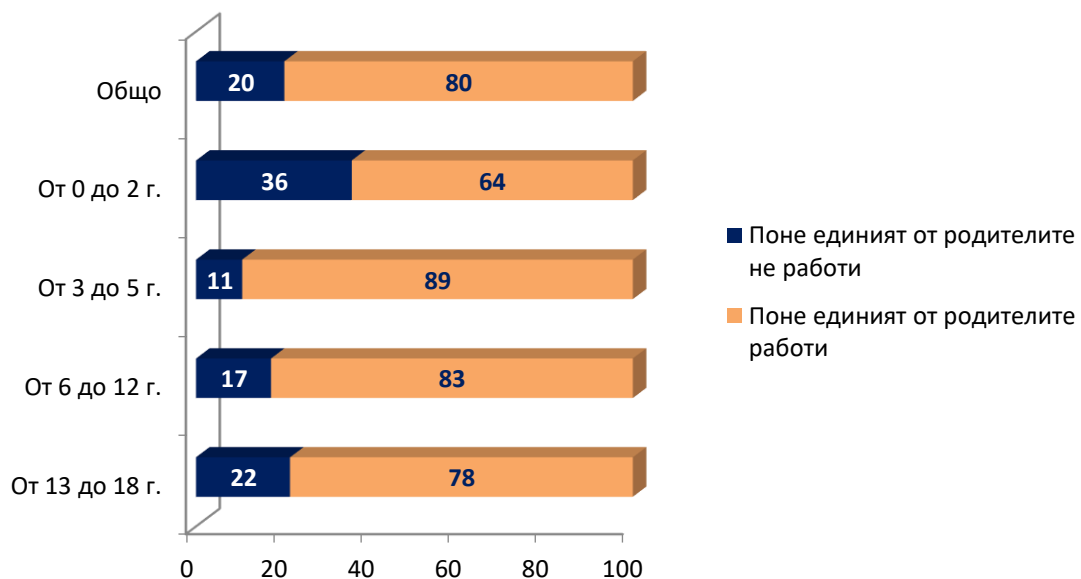
Малко повече от половината от децата на възраст до 18 години (51%), живеят в семейства, в които поне единият от родителите е със средно образование, като най-висок е дялът на децата от 0 до 2 години (55%), на които поне единият от родителите е със средно образование. При 46% от децата на възраст от 0 до 18 години, поне единият от родителите е висшист, като най-висок е дялът на децата от 3 до 5 години, на които поне единият от родителите е с висше образование. Едва при 3% от децата на възраст до 18 години, поне единият от родителите е с основно образование (Графика 5).

Графика 5: Разпределение на децата от 0 до 18 години по образование на поне единият от родителите, %

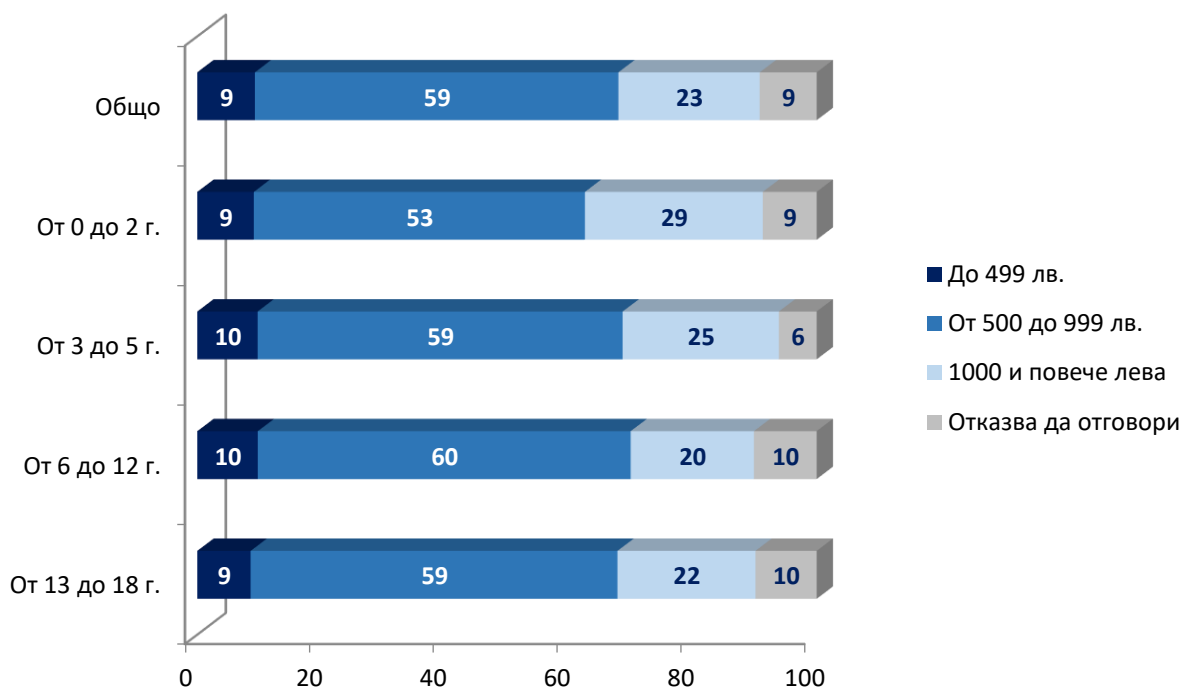
Болшинството от децата на възраст до 18 години (80%), живеят в семейства, в които поне единият от родителите работи, като най-висок е дялът на децата от 3 до 5 години (89%), на които поне единият от родителите работи. При 36% от децата на възраст от 0 до 2 години, поне единият от родителите не работи (Графика 6).

Графика 6: Разпределение на децата от 0 до 18 години по работен статус на поне единият от родителите, %

Повече от половината (59%) от децата на възраст до 18 години, живеят в семейства, в които средният месечен доход на член от семейството е между 500 и 999 лева, като най-висок е дялът на децата от 6 до 12 години (60%), живеещи в семейства със среден месечен доход на член от домакинството в диапазона 500 - 999 лева. При 23% от децата този доход е 1000 и повече лева. 9% от децата живеят в семейства със среден месечен доход на член от домакинството до 499 лева. (Графика 7).

Графика 7: Разпределение на децата от 0 до 18 години по среден месечен доход на член от домакинството, %

Болшинството от семействата с деца от 0 до 18 години (90%) имат Интернет в дома си. Не се наблюдават съществени различия по възрастови групи деца в дяловете на семействата, които имат интернет в дома си.

88% от домакинствата с деца до 18 годишна възраст притежават смартфон/и. Най-висок е дялът на децата от 0 до 2 години (91%), които живеят в семейства, притежаващи смартфон/и.

Лаптоп и/или настолен компютър имат 79% от семействата с деца до 18 годишна възраст. Най-висок е дялът на децата от 0 до 2 години (82%), които живеят в семейства, притежаващи лаптоп и/или настолен компютър, а най-нисък е дялът на децата от 3 до 5 години – 76%.

77% от домакинствата с деца от 0 до 18 години имат кабелна или сателитна телевизия; 48% от семействата с деца до 18 години имат Интернет телевизия/ IPTV; 46% притежават таблет.

Данните по възрастови групи са представени в Таблица 2.

Таблица 2: Разпределение на децата от 0 до 18 години по устройства и услуги, които семейството им притежава

Кое/кои от следните устройства и услуги ползвате в дома си?		На каква възраст е детето?				Общо
		От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	
Интернет	брой	204	211	524	438	1 377
	% по реда	14,8%	15,3%	38,1%	31,8%	
	% по колоната	88,7%	85,8%	89,9%	92,0%	
	общо	13,3%	13,7%	34,1%	28,5%	89,7%
Смартфон	брой	210	207	519	419	1 355
	% по реда	15,5%	15,3%	38,3%	30,9%	
	% по колоната	91,3%	84,1%	89,0%	88,0%	
	общо	13,7%	13,5%	33,8%	27,3%	88,3%
Лаптоп и/или настолен компютър	брой	189	187	461	378	1 215
	% по реда	15,6%	15,4%	37,9%	31,1%	
	% по колоната	82,2%	76,0%	79,1%	79,4%	
	общо	12,3%	12,2%	30,0%	24,6%	79,2%
Кабелна или сателитна телевизия	брой	168	194	445	372	1 179
	% по реда	14,2%	16,5%	37,7%	31,6%	
	% по колоната	73,0%	78,9%	76,3%	78,2%	
	общо	10,9%	12,6%	29,0%	24,2%	76,8%
Интернет телевизия/ IPTV	брой	135	116	282	203	736
	% по реда	18,3%	15,8%	38,3%	27,6%	
	% по колоната	58,7%	47,2%	48,4%	42,6%	
	общо	8,8%	7,6%	18,4%	13,2%	47,9%
Таблет	брой	108	109	255	233	705
	% по реда	15,3%	15,5%	36,2%	33,0%	
	% по колоната	47,0%	44,3%	43,7%	48,9%	
	общо	7,0%	7,1%	16,6%	15,2%	45,9%
Радиоприемник	брой	54	38	92	76	260
	% по реда	20,8%	14,6%	35,4%	29,2%	
	% по колоната	23,5%	15,4%	15,8%	16,0%	
	общо	3,5%	2,5%	6,0%	5,0%	16,9%
DVD	брой	46	32	72	65	215
	% по реда	21,4%	14,9%	33,5%	30,2%	
	% по колоната	20,0%	13,0%	12,3%	13,7%	
	общо	3,0%	2,1%	4,7%	4,2%	14,0%
Видео устройство за игри (конзола) като PlayStation, Nintendo или X-Box	брой	31	21	83	56	191
	% по реда	16,2%	11,0%	43,5%	29,3%	
	% по колоната	13,5%	8,5%	14,2%	11,8%	
	общо	2,0%	1,4%	5,4%	3,6%	12,4%
Очила за виртуална реалност	брой	8	7	15	5	35
	% по реда	22,9%	20,0%	42,9%	14,3%	
	% по колоната	3,5%	2,8%	2,6%	1,1%	
	общо	0,5%	0,5%	1,0%	0,3%	2,3%
Общо	брой	230	246	583	476	1 535
	общо	15,0%	16,0%	38,0%	31,0%	100,0%

Болшинството от децата на възраст от 3 до 18 години (78%) в свободното си време, когато не са на училище или детска градина, гледат

телевизия, същият е дялът (78%) и на тези деца, които са заявили, че в свободното си време слушат музика. Най-висок е дялът на децата от 6 до 12 години, които са заявили, че гледат телевизия (86%), съответно слушат музика (89%). Приблизително 64% от децата прекарват свободното си време сърфирайки в Интернет. Това споделят 80% от децата на възраст от 13 до 18 г. и 77% от децата на възраст между 6 и 12 години. Прекарват време с приятели 54% от децата. Това са заявили 71% от децата във възрастова група 13-18 години и 63% от тези на възраст между 6 и 12 години.

37% от децата когато не са на училище или детска градина играят компютърни игри в къщи. Това споделят 48% от възрастова група 13-18 години и 45% от възрастова група 6-12 години.

В свободното си време спортуват 35% от децата. Разгледани по възрастови групи, това са 44% от тези на възраст 13-18 години и 42% от възрастова група 6-12 години.

Приблизително 28% от децата в свободното си време четат книга или списание. Танцуват 23% от децата, като най-висок е дялът на децата от 3 до 5 години (30%), които са споделили, че танцуват в свободното си време.

В свободното си време, когато не са на училище или детска градина, децата са посочили още, че:

- Рисуват – 20%;
- Посещават частни уроци – 13%;
- Играят си – 13%;
- Слушат радио – 9%;
- Занимават се с телефона си - 8%.

Не откриваме съществени различия в мненията на децата по отношение на това какво правят в свободното си време и техния пол.

Данните по възрастови групи са представени в Таблица 3, като сме представили първите 10 отговора с най-високи дялове.

Таблица 3: Разпределение на децата от 0 до 18 години по дейности, които извършват когато не са на училище/ детска градина

Обикновено какво правиш когато не си на училище/детска градина или не си учиш уроците? Може да посочиш всичко, което се отнася за теб.		На колко години си?			Общо
		От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	
Гледам телевизия	Брой	158	503	359	1 020
	% по реда	15,5%	49,3%	35,2%	
	% по колоната	64,2%	86,3%	75,4%	
	Общо	12,1%	38,5%	27,5%	78,2%
Слушам музика	Брой	121	518	382	1 021
	% по реда	11,9%	50,7%	37,4%	
	% по колоната	49,2%	88,9%	80,3%	
	Общо	9,3%	39,7%	29,3%	78,2%
Сърфирам в Интернет	Брой	0	449	382	831
	% по реда	0,0%	54,0%	46,0%	
	% по колоната	0,0%	77,0%	80,3%	
	Общо	0,0%	34,4%	29,3%	63,7%
Прекарвам времето си с приятели/ играя си с приятели	Брой	0	365	336	701
	% по реда	0,0%	52,1%	47,9%	
	% по колоната	0,0%	62,6%	70,6%	
	Общо	0,0%	28,0%	25,7%	53,7%
Играя компютърни игри вкъщи	Брой	0	261	227	488
	% по реда	0,0%	53,5%	46,5%	
	% по колоната	0,0%	44,8%	47,7%	
	Общо	0,0%	20,0%	17,4%	37,4%
Спортувам	Брой	0	244	209	453
	% по реда	0,0%	53,9%	46,1%	
	% по колоната	0,0%	41,9%	43,9%	
	Общо	0,0%	18,7%	16,0%	34,7%
Чета книга/ списание	Брой	0	203	167	370
	% по реда	0,0%	54,9%	45,1%	
	% по колоната	0,0%	34,8%	35,1%	
	Общо	0,0%	15,6%	12,8%	28,4%
Танцувам	Брой	74	129	93	296
	% по реда	25,0%	43,6%	31,4%	
	% по колоната	30,1%	22,1%	19,5%	
	Общо	5,7%	9,9%	7,1%	22,7%
Рисувам	Брой	36	125	94	255
	% по реда	14,1%	49,0%	36,9%	
	% по колоната	14,6%	21,4%	19,7%	
	Общо	2,8%	9,6%	7,2%	19,5%
Посещавам частни уроци	Брой	0	75	92	167
	% по реда	0,0%	44,9%	55,1%	
	% по колоната	0,0%	12,9%	19,3%	
	Общо	0,0%	5,7%	7,0%	12,8%
Играя си	Брой	167	0	0	167
	% по реда	100,0%	0,0%	0,0%	
	% по колоната	67,9%	0,0%	0,0%	
	Общо	12,8%	0,0%	0,0%	12,8%

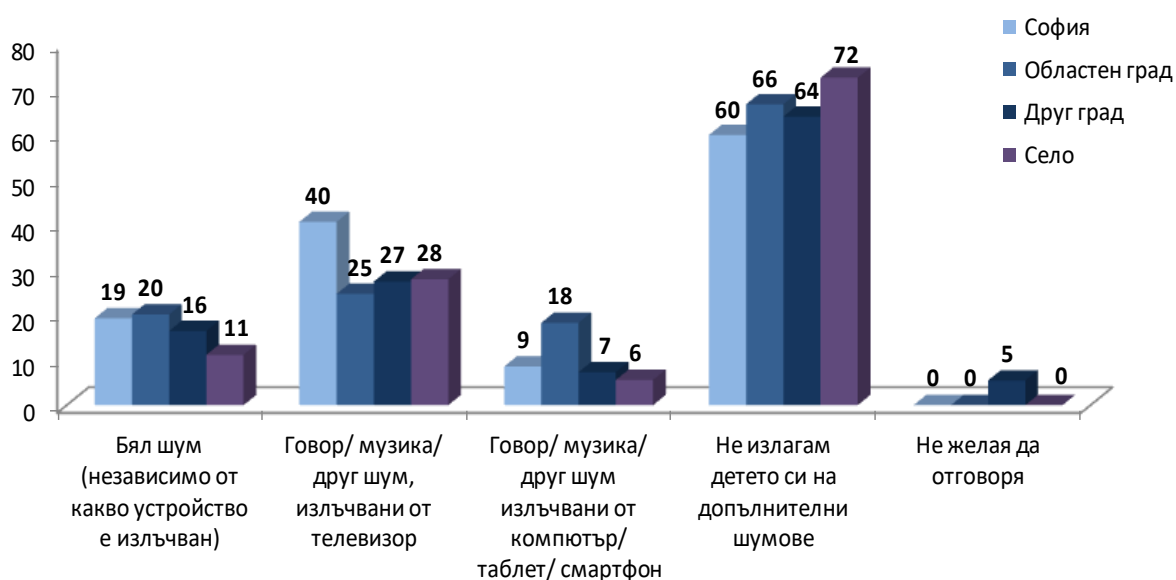

II.2. Нагласи на родителите на деца от 0 до 2 годишна възраст към излагането на децата им на бял шум

Болшинството от родителите на деца на възраст до 2 години – 65% споделят, че не излагат детето си на допълнителни шумове. Най-висок е дялът на тези, живеещи в селата – 72%, а най-нисък на живеещите в столицата – 60%.

29% от родителите на деца до 2 години споделят, че излагат детето си на говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор. Най-висок е дялът на родителите, жители на столицата – 40%, които заявяват, че излагат детето си на говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор. 18% от родителите на деца от 0 до 2 години споделят, че излагат детето си на бял шум, независимо то какво устройство се излъчва. Най-нисък е дялът на живеещите в селата – 11%, а най-висок на тези, жители на областните градове – 20%. 13% от родителите на деца от 0 до 2 години споделят, че излагат детето си на говор/ музика/ друг шум излъчвани от компютър/ таблет/ смартфон. Най-нисък е дялът на живеещите в селата – 6%, а най-висок на тези, жители на областните градове – 18%.

Графика 8: Излагане на шум, по местоживеене, %

Излагане на бял шум

Родителите на деца на възраст до 2 години, които излагат своето дете на шум (независимо какъв) споделят, че причините да излагат детето си на бял шум, са:

- **За да се успокои – 42%.** При 57% от момичета родителите прилагат бял шум, за да се успокои детето, при момчетата този процент е 30%. При 46% от децата, живеещи в областните градове, 45% от децата, живеещи в по-малките градове (които не са областни), както и при 57% от децата, чиито родители са висшисти, родителите прилагат бял шум по същата причина;

- **За да заспи – 22%.** При 28% от момчета родителите прилагат бял шум, за да заспи детето, при момчетата този процент е 14%. При 35% от децата, живеещи в областните градове, както и при 27% от децата, чиито родители са със средно образование, родителите прилагат бял шум по същата причина;

- **За да спре да плаче – 16%.** При 22% от децата, живеещи в областните градове, както и при 20% от децата, живеещи в по-малък град, и 20% от живеещите в селата, родителите прилагат бял шум по същата причина. Не откриваме съществени различия в дяловете на децата по отношение на пола или образованието на родителите, или родителите не прилагат такъв шум;

- **За да се нахрани – 12%.** При 21% от децата, живеещи в столицата, както и при 20% от децата, живеещи в селата, родителите прилагат бял шум по същата причина. Не откриваме съществени различия в дяловете на децата по отношение на пола или образованието на родителите, или родителите не прилагат такъв шум;

- **За да спи по-продължително време – 11%.** При 20% от децата, живеещи в селата, както и при 16% от децата, живеещи в областните градове, родителите прилагат бял шум по същата причина. Не откриваме съществени различия в дяловете на децата по отношение на пола или образованието на родителите, или родителите не прилагат такъв шум;

- **27% от тях споделят, че не излагат детето си на бял шум.** При 20% от момичета родителите не прилагат бял шум, за да се успокои

детето, при момчетата този процент е 33%. По отношение на останалите демографски характеристики не откриваме съществена разлика в дяловете.

Родителите на деца до 2 години най-често излагат детето си на бял шум във времеви интервали от 6:01 до 12:00 часа (32%) и от 18:01 до 24:00 часа (26%).

Излагане на говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор

Родителите на деца на възраст до 2 години, които излагат своето дете на шум (независимо какъв) споделят, че причините да излагат детето си на говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор, са:

- **За да спре да плаче – 35%.** При 39% от момчета родителите прилагат говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор, за да спре детето да плаче, при момчетата този процент е 29%. Такава е причината и при 48% от децата, чиито родители са със средно образование;

- **За да се успокои – 30%.** При 46% от момчетата родителите прилагат говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор, за да се успокои детето, при момчетата този процент е 17%. Такава е причината и при 40% от децата, живеещи в селата; 32% от живеещите в областните градове; 30% от живеещите в по-малки градове; 21% от децата, живеещи в София;

- **За да се нахрани – 28%.** При 32% от децата, чиито родители са с висше образование; 40% от децата, живеещи в селата; 37% от децата, живеещи в София; 35% от децата, жители на областните градове и едва при 5% от децата, живеещи в по-малки градове, родителите прилагат говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор, за да се нахрани детето;

- **За да заспи – 19%.** При 22% от момчетата; 14% от момчетата; 32% от децата, чиито родители са със средно образование; 40% от децата, живеещи в селата; 22% от живеещите в областните градове; 15% от децата

от по-малките градове; 11% от живеещите в столицата, родителите прилагат говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор, за да се заспи детето;

- **За да спи по-продължително време** – 14%. При 20% от момчетата; 6% от момичетата; 23% от децата, чиито родители са със средно образование; 40% от децата, живеещи в селата; 15% от децата от по-малките градове; 14% от живеещите в областните градове; 5% от живеещите в столицата, родителите прилагат говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор, за да може детето да спи по-продължително време;

- **11% от тях споделят, че не излагат детето си на говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор.** При 19% от децата, чиито родители са с висше образование; 19% от децата, живеещи в областните градове, родителите не прилагат говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор. По отношение на останалите демографски характеристики не откриваме съществена разлика в дяловете.

Родителите на деца до 2 години най-често излагат детето си на говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор, във времеви интервали от 6:01 до 12:00 часа (46%) и от 12:01 до 18:00 часа (38%).

Излагане на говор/ музика/ друг шум излъчвани от компютър/ таблет/ смартфон

Родителите на деца на възраст до 2 години, които излагат своето дете на шум (независимо какъв) споделят, че причините да излагат детето си на говор/ музика/ друг шум излъчвани от компютър/ таблет/ смартфон, са:

- **За да спре да плаче – 21%.** При 32% от децата, живеещи в областните градове, родителите прилагат говор/музика или друг шум, който се излъчва от компютър/ таблет/ смартфон, за да спре детето да плаче. По останалите демографски характеристики не откриваме съществена разлика в дяловете или родителите не прилагат такъв шум;

- **За да се успокои – 16%.** При 20% от момичетата; 13% от момчетата; 24% от децата, чиито родители са с висше образование; 21%

от децата, живеещи в София; 20% от живеещите в селата; 20% от живеещите в областните градове; 5% от децата, живеещи в малките градове, родителите прилагат говор/музика или друг шум, който се излъчва от компютър/ таблет/ смартфон, за да се успокои детето;

- **За да се нахрани – 14%.** При 20% от децата, чиито родители са с висше образование; 27% от живеещите в областните градове и 20% от децата, живеещи в селата, родителите прилагат говор/музика или друг шум, който се излъчва от компютър/ таблет/ смартфон, за да се нахрани детето. По отношение на пола не откриваме съществени различия в дяловете при децата или родителите не прилагат такъв шум;

- **За да заспи – 19%.** При 25% от децата, чиито родители са със средно образование; 30% от децата, които живеят в областните градове; 15% от децата, живеещи в по-малките градове, родителите прилагат говор/музика или друг шум, който се излъчва от компютър/ таблет/ смартфон, за да заспи детето. По отношение на пола не откриваме съществени различия в дяловете при децата или родителите не прилагат такъв шум;

- **За да спи по-продължително време – 6%.** При 9% от момчетата; 3% от момичетата; 9% от децата, чиито родители са със средно образование; 14% от децата, живеещи в областните градове, родителите прилагат говор/музика или друг шум, който се излъчва от компютър/ таблет/ смартфон, за да може детето да спи по-продължително време. По отношение на останалите демографски характеристики не откриваме съществени различия в дяловете при децата или родителите не прилагат такъв шум;

- **За да свиква с говор/шум – 6%.** При 9% от децата, чиито родители са със средно образование; 20% от децата, живеещи в селата; 10% от живеещите в малките градове, родителите прилагат говор/музика или друг шум, който се излъчва от компютър/ таблет/ смартфон, за да свиква детето с говор/ шум. По отношение на останалите демографски характеристики не откриваме съществени различия в дяловете при децата или родителите не прилагат такъв шум;

- **42% от тях споделят, че не излагат детето си на говор/музика или друг шум, който се излъчва от компютър/ таблет/ смартфон.** При 52% от децата, чиито родители са със средно образование; 79% от децата, живеещи в София; 60% от живеещите в селата; 30% от децата, живеещи в областните градове; 25% от живеещите в малки градове, родителите не излагат детето си на говор/музика или друг шум, който се излъчва от компютър/ таблет/ смартфон. По отношение на останалите демографски характеристики не откриваме съществени различия в дяловете при децата.

Родителите на деца до 2 години най-често излагат детето си на говор/музика или друг шум, който се излъчва от компютър/ таблет/ смартфон, във времеви интервали от 12:01 до 18:00 часа (31%) и от 6:01 до 12:00 часа (28%).

В заключение може да обобщим:

⇒ **Большинството от родителите на деца на възраст до 2 години (65%) не излагат детето си на допълнителни шумове.**

⇒ **Най-често (29%), родителите на деца до 2 години излагат детето си на говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор. 18% от родителите на деца от 0 до 2 години излагат детето си на бял шум, а 13% - излагат детето си на говор/ музика/ друг шум излъчвани от компютър/ таблет/ смартфон.**

⇒ **Причините, поради които родителите на деца до 2 годишна възраст излагат децата си на шум, са свързани най-често с това детето да се успокои, да спре да плаче или да заспи.**

⇒ **Времевите интервали, в които най-често родителите на деца до 2 години прилагат шум (независимо какъв), са от 6:01 до 12: 00 часа или от 12:01 до 18:00 часа.**

II.3. Типове електронни устройства, които потребяват децата

В този раздел ще разгледаме какви са типовете електронни устройства, които потребяват децата и кое от тях използват най-често.

Децата на възраст 0-18 години, съгласно декларациите на техните родители, използват различни електронни устройства (Графика 9). Тук ще се спрем на първите 5:

- **Телевизор -95%.** С най-големи дялове са децата на възраст от 6 до 12 години (99%); Момчетата (96%); Живеещите в столицата (99%);
- **Смартфон – 72%.** С най-големи дялове са децата на възраст от 13 до 18 години (85%); Момчетата (73%); Живеещите в столицата (99%);
- **Компютър/ лаптоп - 42%.** С най-големи дялове са децата на възраст от 13 до 18 години (62%); Момчетата (45%); Живеещите в столицата (52%);
- **Таблет – 35%.** С най-големи дялове са децата на възраст от 13 до 18 години (42%); Момчетата (38%); Живеещите в малките градове (42%);
- **Конзола (PlayStation, Xbox, Nintendo и други) – 10%.** С най-големи дялове са децата на възраст от 13 до 18 години (14%); Момчетата (15%); Живеещите в областните градове (13%).

В Таблица 4 са представени данните по възрастови групи, пол и местоживеене на децата.

Приблизително 2% от децата на възраст 0-18 години, съгласно декларациите на техните родители, не използват електронни устройства.

Графика 9: Електронни устройства, които децата от 0 до 18
потребяват, %

Таблица 4: Разпределение на електронните устройства, които потребяват децата от 0 до 18 години по възрастови групи, пол и местоживеене, (повече от 1 отговор; % по колоната)

Какви електронни устройства потребява детето?	Възрастова група на детето				Пол на детето		Местоживеене на детето				Общо
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче	София	Областен град	Друг град	Село	
Телевизор	80,0%	98,4%	98,6%	95,6%	93,5%	96,2%	98,5%	93,9%	93,0%	95,7%	94,9%
Смартфон	60,4%	65,0%	69,0%	85,3%	71,5%	72,8%	77,9%	72,8%	70,3%	60,9%	72,1%
Компютър/ лаптоп	26,5%	32,5%	35,8%	62,0%	39,4%	44,8%	52,1%	43,6%	34,5%	29,8%	42,0%
Таблет	22,6%	37,0%	34,1%	41,8%	32,6%	38,1%	39,3%	33,1%	42,4%	21,7%	35,2%
Конзола (PlayStation, Xbox, Nintendo и други)	8,7%	6,5%	9,3%	14,3%	15,0%	5,4%	10,4%	13,0%	7,0%	5,0%	10,3%
Очила за виртуална реалност	3,5%	2,0%	2,1%	2,7%	3,8%	1,1%	5,5%	2,2%	0,9%	0,6%	2,5%
Електронна играчка	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	0,1%
Детето не използва електронни устройства	15,7%	0,4%	0,0%	0,0%	2,5%	2,3%	0,0%	2,2%	4,2%	4,3%	2,4%

Съгласно декларациите на родителите, най-често използваното електронно устройство от тяхното дете е:

- **Смартфон – 57%.** С най-висок дял са децата на възраст 13-18 години (74%); Момчетата (57%); Живеещите в София (62%);
- **Телевизор – 30%.** С най-висок дял са децата на възраст 3-5 години (57%); Момчетата (30%); Живеещите в селата (44%);
- **Таблет – 8%.** С най-висок дял са децата на възраст 6-12 години (9%); децата на възраст 13-18 години (9%); Момчетата (9%); Живеещите в София (9%); Живеещите в малките градове (9%);
- **Компютър/ лаптоп – 3%.** С най-висок дял са децата на възраст 13-18 години (6%); По равен дял от 3% за момичетата и момчетата; Живеещите в София (4%).

Родителите споменават още Конзола (PlayStation, Xbox, Nintendo и други) – 0,3% и електронна играчка – 0,1%.

2,4% от децата не използват електронни устройства.

Таблица 5 представя разпределението на данните по възрастови групи, пол и местоживееене на детето.

Тук можем да направим извод, че най-често използваното електронно устройство от децата на възраст 0-18 години е смартфонът.

Разгледани, предпочитанията на децата по възрастови групи изглежда така:

Децата от 0-2 и от 3-5 години използват най-често телевизор;

Децата от 6-12 и 13-18 години използват най-често смартфон;

Сумарно (от всички възрастови групи) както момичетата, така и момчетата използват най-често смартфон;

Разгледани по местоживееене, сумарно (от всички възрастови групи) децата използват най-често смартфон;

Таблица 5: Разпределение на най-често използваните електронни устройства, които потребяват децата от 0 до 18 години по възрастови групи, пол и местоживеене, (% по колоната)

Кое от изброените електронни устройства детето използва най-често?	Възрастова група на детето				Пол на детето		Местоживеене на детето				Общо
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче	София	Областен град	Друг град	Село	
Смартфон	34,3%	33,7%	60,7%	73,9%	57,4%	55,6%	62,0%	54,6%	60,0%	47,2%	56,5%
Телевизор	43,9%	56,5%	28,5%	10,3%	29,9%	29,4%	25,2%	31,6%	22,7%	44,1%	29,6%
Таблет	3,0%	7,7%	8,9%	8,6%	6,2%	9,4%	8,9%	7,7%	8,8%	3,7%	7,8%
Компютър/ лаптоп	2,6%	1,6%	1,9%	6,1%	3,3%	3,2%	4,0%	3,5%	3,3%	0,6%	3,3%
Конзола (PlayStation, Xbox, Nintendo и други)	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%	0,6%	0,0%	0,0%	0,4%	0,6%	0,0%	0,3%
Електронна играчка	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	0,1%
Детето не използва електронни устройства	15,7%	0,4%	0,0%	0,0%	2,5%	2,3%	0,0%	2,2%	4,2%	4,3%	2,4%

Тук бихме искали да отбележим следното: Съгласно методиката на проучването и съобразно това, че децата от 0 до 2 години са твърде малки, то техните предпочитания относно това кое устройство използват най-често, са идентифицирани от техния родител, а децата в останалите възрастови групи са отговаряли (с или без помощта на родителя), съобразно своята възраст и сложността на зададения въпрос.

Ето защо тук е интересно да разгледаме и сравним мнението на децата от 3-18 годишна възраст и съответно мнението на техния родител, относно най-предпочитаното от детето електронно устройство.

Смартфонът запазва своето първо място като най-често използваното устройство, но съгласно мнението на децата, неговият дял е 71%, а съгласно мнението на родителите, този дял е 61%.

Телевизорът запазва своето второ място като най-често използваното устройство, но съгласно мнението на децата, неговият дял е 24%, а съгласно мнението на родителите, този дял е 27%.

Таблетът запазва своето трето място като най-често използваното устройство, но съгласно мнението на децата, неговият дял е 24%, а съгласно мнението на родителите, този дял е 27%.

Компютърът/ лаптопът запазва своето четвърто място като най-често използваното устройство, но съгласно мнението на децата, неговият дял е 1%, а съгласно мнението на родителите, този дял е 3%.

Тук виждаме, че има значителни разлики в дяловете на децата от 3 до 18 години и техните родители по отношение на най-често използваните от децата електронни устройства. Това от една страна е нормално, а от друга страна говори за това, че родителите, особено на децата във възрастовите групи от 6-12 и 13-18 години, не са достатъчно информирани кое електронно устройство най-често използва детето им.

Таблица 6 илюстрира мненията на децата от 3 до 18 години и на техния родител относно най-често използваното от детето електронно устройство по възрастови групи.

Таблица 6: Най-често използвано електронно устройство съгласно мнението на децата на възраст 3-18 години и техният родител, (% по колоната)

Най-често използвано устройство	Съгласно мнението на детето /по възрастови групи/				Съгласно мнението на родителя			
	Общо за децата на възраст 3-18 години	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Общо за децата на възраст 3-18 години	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.
Смартфон	70,6	33,7%	68,6%	92,0%	60,5	33,7%	60,7%	73,9%
Телевизор	23,5	56,5%	23,5%	6,5%	27,1	56,5%	28,5%	10,3%
Таблет	5,0	7,7%	6,7%	1,5%	8,6	7,7%	8,9%	8,6%
Компютър/ лаптоп	0,8	1,6%	1,2%	0,0%	3,4	1,6%	1,9%	6,1%
Конзола (PlayStation, Xbox, Nintendo и други)	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,4	0,0%	0,0%	1,1%
Детето не използва електронни устройства	0,1	0,4%	0,0%	0,0%	0,1	0,4%	0,0%	0,0%

II.4. Предпочитани типове медии за потребление на медийно съдържание на децата от целевите възрастови групи

В този раздел ще разгледаме общите предпочитания на децата към каналите за потребление на медийно съдържание.

95% от родителите на деца на възраст от 0 до 18 години декларират, че тяхното дете прекарва време пред електронно устройство (независимо от типа му) гледайки, слушайки или взирайки се в него. Това споделят:

- 76% от родителите на деца от 0 до 2 години;
- 98% от родителите на деца от 3 до 5 години;
- 98% от родителите на деца от 6 до 12 години;
- 99% от родителите на деца от 13 до 18 години;
- 95% от родителите на момчета;
- 95% от родителите на момичета;
- 99% от родителите на деца, живеещи в София;
- 95% от родителите на деца, живеещи в областните градове;
- 91% от родителите на деца, живеещи в по-малките градове;
- 94% от родителите на деца, живеещи в селата.

Съгласно данните от проучването:

96% от децата на възраст от 0 до 18 години гледат телевизия.

Разгледани по демографски характеристики, установяваме следното:

- 77% от децата на възраст 0-2 години гледат телевизия;
- 98% от децата на възраст 3-5 години гледат телевизия;
- Всички деца във възрастовите групи 6-12 и 13-18 години гледат телевизия;
- 96% от момчетата гледа телевизия;
- 97% от момичетата гледат телевизия;
- Всички деца, живеещи в София гледат телевизия;
- 95% от децата в областните градове гледат телевизия;

- 95% от децата в малките градове гледат телевизия;
- 96% от децата, живеещи в селата гледат телевизия.

83% от децата на възраст от 0 до 18 години използват смартфон, таблет или компютър, като от децата, които използват такива електронни устройства, **99% използват смартфон; 39% използват компютър; 34% използват таблет**. Тук трябва да отбележим, че едно дете може да използва всички устройства, комбинация от две устройства или само едно от тях.

Разгледани по демографски характеристики децата, които използват смартфон, таблет или компютър са:

- 62% са на възраст от 0 до 2 години;
- 72% са на възраст от 3 до 5 години;
- 84% са на възраст 6-12 години;
- 96% са на възраст 13-18 години;
- 81% са момчета;
- 85% са момичета;
- 90% живеят в столицата;
- 82% живеят в областните градове;
- 85% живеят в малките градове;
- 65% живеят в селата.

11% от децата на възраст от 0 до 18 години играят конзолни игри.

Разгледани по демографски характеристики, дяловете на децата са както следва:

4% от децата на възраст 3-5 години играят конзолни игри;

10% от децата на възраст 6-12 години играят конзолни игри;

20% от децата на възраст 13-18 години играят конзолни игри;

Нито едно от децата на възраст 0-2 години играе конзолни игри;

15% от момчетата играят конзолни игри;

6% от момчетата играят конзолни игри;

8% от децата, живеещи в София играят конзолни игри;

13% от децата, живеещи в областните градове играят конзолни игри;

10% от децата, живеещи в малките градове играят конзолни игри;

4% от децата, живеещи в селата играят конзолни игри;

В заключение можем да кажем, че най-масовият тип медия, която децата от всички възрастови групи потребяват е телевизията.

II.4. Гледане на телевизия

В този раздел ще разгледаме детайлно следните изследователски въпроси:

- Предпочитани от децата на възраст от 0 до 18 години телевизионни канали за потребление на медийно съдържание;
- Предпочитания на децата към типа съдържание на телевизионните канали;
- По какъв начин това съдържание се поднася от родителите;
- Какъв е периодът от време (дневно и в кои времеви диапазони) децата са изложени на медийно съдържание ефективно и съответно фоново;
- Какви са нагласите на родителите на деца от всички възрастови групи към типа информация, която да получават децата им чрез гледането на телевизия. Доколко са запознати родителите с медийното съдържание, което децата потребяват докато гледат телевизия;
- Какви са нагласите на децата от възрастовите групи 3-5 г. и 6-12 г. и какви са техните предпочитания – ползват ли линейно съдържание, в кой момент и дали предпочитанията им се изменят в нелинейно; потребяват ли съдържание, което включва насилие; потребяват ли образователно и/или развлекателно съдържание, какви са критериите, по които това съдържание им се поднася от страна на родителите;
- Установяване на момента и средната възраст на децата, в която те получават телевизор в детската стая; контролирано ли е гледането на телевизия от родителите по отношение на потребяваната информация и времеви диапазон на използване (в кой часови диапазон, по колко време на ден и т.н.);
- Какви са причините поради които детето гледа телевизия.

Тук ще направим уточнението, че в този раздел, всички проценти, които цитираме и изводи, които правим, се отнасят за децата, които гледат телевизия.

Средна възраст, на която децата са започнали да гледат телевизия/ са получили телевизор в детската стая

Както по-горе писахме, 96% от децата на възраст 0-18 години гледат телевизия.

Средната възраст, на която децата от 0 до 18 години, са започнали да гледат телевизия е 2 години и 6 месеца, като средната възраст при момчетата е 2 години и 6 месеца, а при момичетата – 2 години и 5 месеца.

Разгледани по възрастови групи и местоживееене, средната възраст, на която децата от всяка възрастова група са започнали да гледат телевизия, са представени в Таблица 7 и таблица 8:

Таблица 7: Средна възраст, на която детето е започнало да гледа телевизия, по възрастова група

Възрастова група	Средна възраст, на която детето е започнало да гледа телевизия
От 0 до 2 години	1 година и 2 месеца
От 3 до 5 години	2 години и 2 месеца
От 6 до 12 години	2 години и 6 месеца
От 13 до 18 години	3 години

Таблица 8: Средна възраст, на която детето е започнало да гледа телевизия, по местоживееене

Местоживееене	Средна възраст, на която детето е започнало да гледа телевизия
София	2 години и 5 месеца
Областен град	2 години и 5 месеца
Друг град	2 години и 6 месеца
Село	2 години и 6 месеца

44% от децата на възраст 0-18 години имат телевизор в детската стая. Разгледани по демографски характеристики, телевизор в детската стая имат:

- 39% от децата на възраст 0-2 години;
- 38% от децата на възраст от 3 до 5 години;
- 41% от децата на възраст 6-12 години;
- 51% от децата на възраст 13-18 години;
- 43% от момчетата;
- 44% от момичетата;
- 45% от децата, живеещи в столицата;
- 48% от децата, жители на областните градове;
- 38% от децата, живеещи в малките градове;
- 35% от децата, живеещи в селата;
- 39% от децата, които живеят в семейства със среден месечен доход на член от домакинството до 499 лева;
- 47% от децата, които живеят в семейства със среден месечен доход на член от домакинството между 500 и 999 лева;
- 39% от децата, които живеят в семейства със среден месечен доход на член от домакинството 1000 и повече лева.

Половината от децата, които имат в детската стая са единствено дете в семейството.

46% от децата, които имат телевизор в детската стая живеят в семейство с две деца и едва 4% от децата, които имат телевизор в детската стая живеят в семейства с три и повече деца.

Средната възраст, на която децата от 0 до 18 години получават телевизор в детската стая е 4 години и 5 месеца.

При момчетата средната възраст, на която те са получили телевизор в детската стая е 4 години и 6 месеца, а при момичетата – 4 години и 3 месеца.

В Таблици 9, 10 и 11 е представена средната възраст, на която децата получават телевизор в детската стая по възрастови групи, местоживееие и среден месечен доход на член от домакинството.

Таблица 9: Средна възраст, на която детето е получило телевизор в детската стая по възрастова група

Възрастова група	Средна възраст, на която детето е започнало да гледа телевизия
От 0 до 2 години	1 година и 2 месеца
От 3 до 5 години	1 година и 7 месеца
От 6 до 12 години	4 години и 4 месеца
От 13 до 18 години	6 години и 1 месец

Таблица 10: Средна възраст, на която детето е получило телевизор в детската стая, по местоживееене

Местоживееене	Средна възраст, на която детето е започнало да гледа телевизия
София	4 години и 3 месеца
Областен град	4 години и 5 месеца
Друг град	4 години и 9 месеца
Село	4 години и 2 месеца

Таблица 11: Средна възраст, на която детето е получило телевизор в детската стая, по среден месечен доход на член от домакинството

Местоживееене	Средна възраст, на която детето е започнало да гледа телевизия
До 499 лева	4 години и 4 месеца
От 500 до 999 лева	4 години и 5 месеца
1000 и повече лева	4 години и 4 месеца

Данните сочат, че няма съществени различия в средната възраст, на която децата получават телевизор в детската стая по отношение на местоживееенето и средния месечен доход на член от домакинството.

Различията в средната възраст, на която децата получават телевизор в детската стая, при възрастовите групи, могат да се обяснят със

социално-икономическите особености на годините, в които са родени и израснали децата.

Честота на гледане и времеви диапазони, в които децата са изложени на медийно съдържание

Болшинството от децата – 67% гледат телевизия всеки ден. 18% от децата гледат телевизия 3-4 пъти в седмицата; 8% гледат телевизия 1-2 пъти в седмицата; 4% гледат телевизия по-рядко от веднъж в седмицата; 3% не могат да определят колко често гледат телевизия.

По отношение демографските характеристики, наблюдаваме следното:

84% от децата, живеещи в селата, гледат телевизия всеки ден;

71% от децата, живеещи в малък град, гледат телевизия всеки ден;

60% от децата, живеещи в столицата, гледат телевизия всеки ден;

24% от децата, живеещи в София, гледат телевизия 3-4 пъти в седмицата;

10% от децата, живеещи в селата, гледат телевизия 3-4 пъти в седмицата;

6% от децата, живеещи в малките градове, гледат телевизия 1-2 пъти в седмицата;

2% от децата, живеещи в селата, гледат телевизия 1-2 пъти в седмицата;

7% от децата на възраст от 13 до 18 години гледат телевизия по-рядко от веднъж в седмицата.

Данните за честотата, с която децата от 0 до 18 години гледат телевизия в рамките на една седмица, по демографски характеристики, подробно са представени в Таблица 12.

Таблица 12: Честота, с която децата от 0 до 18 години гледат телевизия в рамките на една седмица, по демографски характеристики (% по колоната)

Колко често детето гледа телевизия?	Възрастова група				Пол на детето		Местоживеење на детето			
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче	София	Областен град	Друг град	Село
Всеки ден	69,1%	66,7%	67,9%	66,2%	68,2%	66,4%	59,5%	65,5%	71,2%	83,8%
Гледа телевизия 3-4 пъти в седмицата	15,7%	21,3%	19,0%	17,2%	18,8%	18,0%	23,6%	17,7%	18,5%	10,4%
Гледа телевизия 1-2 пъти в седмицата	7,9%	6,7%	7,9%	8,4%	8,1%	7,6%	10,4%	8,9%	5,8%	1,9%
Гледа телевизия по-рядко от веднъж в седмицата	3,4%	2,1%	1,7%	6,9%	2,9%	4,4%	2,5%	4,8%	2,9%	2,6%
Не знам/ Не мога да преценя	3,9%	3,3%	3,4%	1,3%	2,0%	3,6%	4,0%	3,1%	1,6%	1,3%

Тук може да отбележим, че при децата от 0 до 18 години, не се откриват съществени разлики в честотата на гледане на телевизия по отношение на възрастовите групи и пола.

Най-често децата, на възраст 0-18 години, гледат телевизия в часовия диапазон 12:00 – 14:59 часа - 39%

30% от децата гледат телевизия в часовия диапазон 15:00 – 19:59 часа;

16% гледат телевизия между 20:00 и 24:00 часа;

15% гледат телевизия в часовия диапазон 7:00-11:59 часа;

1% от децата гледат телевизия през целия ден.

Данните по възрастови групи, пол и местоживееене са представени в Таблица 13.

Таблица 13: Времени диапазони, в които децата от 0 до 18 години обикновено гледат телевизия, по демографски характеристики (% по колоната)

По кое време на деня обикновено детето гледа телевизия?	Възрастова група				Пол на детето		Местоживее на детето			
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче	София	Областен град	Друг град	Село
Сутрин (7:00 - 11:59)	16,9%	22,5%	15,4%	9,5%	15,9%	13,7%	15,3%	12,7%	17,6%	17,5%
Обед (12:00 - 14:59)	61,2%	52,9%	40,5%	21,0%	39,0%	38,5%	44,8%	38,7%	32,9%	37,7%
Следобед (15:00 - 19:59)	15,2%	16,7%	30,4%	41,4%	27,7%	32,1%	27,3%	30,3%	33,2%	26,6%
Вечер (20:00 - 24:00)	6,7%	7,9%	13,6%	26,9%	17,0%	15,2%	12,6%	17,4%	16,3%	17,5%
През целия ден	0,0%	0,0%	0,2%	1,3%	0,4%	0,6%	0,0%	0,9%	0,0%	0,6%

44% от децата на възраст 0-18 години гледат телевизия от 1 до 2 часа на ден;

17% гледат телевизия до 1 час на ден;

17% от децата гледат телевизия от 2 до 3 часа на ден;

3% от децата гледат телевизия над 3 часа;

18% не могат да определят колко време дневно гледат телевизия.

Данните по възрастови групи, пол и местоживее са представени в Таблица 14.

Таблица 14: Колко време на ден децата от 0 до 18 години обикновено гледат телевизия, по демографски характеристики (% по колоната)

Колко време детето гледа телевизия?	Възрастова група				Пол на детето		Местоживеене на детето			
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче	София	Областен град	Друг град	Село
До 1 час	18,5%	27,1%	16,1%	13,7%	17,8%	17,0%	18,1%	16,2%	18,5%	18,8%
От 1 до 2 часа	29,8%	45,4%	46,5%	45,6%	43,0%	45,1%	43,3%	47,8%	37,1%	42,9%
От 2 до 3 часа	19,7%	9,6%	15,4%	21,4%	18,2%	15,6%	16,3%	17,5%	16,3%	16,9%
Над 3 часа	5,6%	2,1%	2,4%	4,0%	3,3%	3,2%	4,3%	2,2%	1,9%	8,4%
Не знам/ Не мога да определя	26,4%	15,8%	19,6%	15,3%	17,8%	19,1%	18,1%	16,2%	26,2%	13,0%

Тук можем да направим следното обобщение:

- **Болшинството от децата (67%) гледат телевизия всеки ден;**
- **Най-често (39%) децата гледат телевизия в диапазона 12:00 – 14:59 часа;**
- **Най-често (44%) децата гледат телевизия от 1 до 2 часа на ден.**

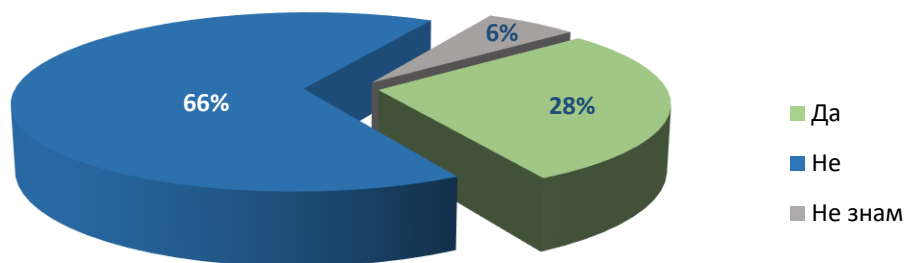
Използване на нелинейно съдържание

Данните от проучването показват, че при 66% от случаите телевизорът, на който детето гледа телевизия, няма функция, с която може да се гледат различни предавания, които не се излъчват в момента (нелинейна функция).

При 28% от децата телевизорът, на който гледат телевизия притежава функция, с която може да се гледат различни предавания, които не се излъчват в момента.

6% не знаят дали телевизорът, на който детето гледа телевизия има такава функция.

Графика 10: Телевизорът, на който детето гледа телевизия, има ли функция, с която може да се гледат различни предавания, които не се излъчват в момента?

Разгледани по възрастови групи, данните показват, че телевизорът, на който гледат телевизия притежава функция, с която може да се гледат различни предавания, които не се излъчват в момента, при:

42% от децата на възраст от 0 до 2 години;

25% от децата на възраст от 3 до 5 години;

27% от децата на възраст от 6 до 12 години;

26% от децата на възраст от 13 до 18 години.

По местоживеене, най-висок е дялът на децата, живеещи в София (31%), при които телевизорът, на който гледат телевизия има функция, с която може да се гледат различни предавания, които не се излъчват в момента.

По пол не откриваме съществени различия при момчетата и момчетата.

Приблизително 12% от всички деца на възраст 0-18 години използват тази функция.

80% от децата, които използват функцията, с която може да гледат различни предавания, които не се излъчват в момента са на възраст от 13 до 18 години.

20% от децата, използващи функцията са на възраст от 6 до 12 години.

Децата във възрастовите групи от 0 до 2 години и от 3 до 5 години не използват тази функция.

55% от децата, при които телевизорът, на който гледат телевизия има функция, с която може да се гледат различни предавания, които не се излъчват в момента са момчета, а 45% са момичета.

Най-висок е дялът на децата, използващи тази функция, които живеят в областните градове – 43%.

Средната възраст на децата, на която те са започнали да използват нелинейната функция на телевизора, на който гледат телевизия е 8 години и 5 месеца.

При децата във възрастова група 6-12 години тази средна възраст е 7 години и три месеца, а при децата на възраст от 13 до 18 години – 9 години и 5 месеца.

Тук ще направим едно сравнение между декларациите на родителите по отношение на това как децата им предпочитат да използват нелинейната функция на телевизора, който гледат и декларациите на децата.

По отношение на предпочитанията на децата, чиито телевизор има нелинейна функция, наблюдаваме, че съгласно мнението на родителите, болшинството от децата (74%) нямат предпочитания по какъв начин ще избират предаванията, които ще гледат, тъй като зависи от това дали предаването, от което се интересуват, се излъчва в момента или не, съгласно мнението на децата, този дял е 63%.

Според мнението на родителите, 18% от децата предпочитат да използват нелинейната функция на телевизора си, за да гледат предавания, от които се интересува и не се излъчват в момента, съгласно мнението на децата, този дял е 16%.

Съгласно мнението на родителите, 8% от децата предпочитат да гледат предавания, които се излъчват в момента, въпреки че телевизорът има нелинейна функция, а съгласно мнението на децата, този дял е 16%.

Приблизително 5% от децата споделят, че не могат да преценят какви са техните предпочитания по отношение на това дали да използват нелинейната функция на телевизора.

Тъй като ни интересуват предпочитанията на децата, с фокус върху възрастови групи от 3 до 5 и 6-12 години, тук ще посочим предпочитанията на децата от тези целеви групи както съгласно мнението на родителите им, така и съгласно тяхното лично мнение.

Както и по-горе посочихме, децата от 3 до 5 години не използват нелинейната функция на телевизора, който гледат.

В Таблица 15 представяме данните относно предпочитанията на децата по какъв начин да използват нелинейната функция на телевизора, който гледат, съгласно мнението на децата и съответно – мнението на родителите.

Таблица 15: Предпочитания на децата по отношение на използването на нелинейната функция на телевизора, които гледат (% по колоната)

Предпочитания на децата за използване на нелинейната функция на телевизора	Съгласно мнението на децата, по възрастови групи		Съгласно мнението на родителя, по възрастови групи	
	От 6 до 12 години	От 13 до 18 години	От 6 до 12 години	От 13 до 18 години
	Предпочита да гледа предавания, които се излъчват в момента по телевизията	25%	12%	10%
Предпочита да гледа предавания, които си избира като използва функцията на телевизора за гледане на предавания, които не се излъчват в момента	15%	17%	20%	15%
Няма предпочитания, използва и двата начина, зависи дали предаването, от което се интересува, се излъчва в момента или не	50%	69%	70%	78%

Смятаме, че тази разлика в декларациите на родителите и децата им е напълно допустима, поради няколко причини:

- Независимо от различните дялове при мненията на родителите и децата, подредбата на предпочитанията на децата се запазва;
- Нормално е децата да не мислят точно по същия начин, по който мислят техните родители, особено във възрастта, в която се намират децата, използващи нелинейната функция (това са деца на възраст между 6 и 18 години).
- Тъй като средната възраст на децата, които използват тази функция е над 7 години смятаме, че те адекватно могат да дадат мнение за своите предпочитания.

Предпочитано медийно съдържание и предпочитани телевизионни канали и предавания

Предпочитано медийно съдържание

Повече от половината (55%) от децата на възраст от 0 до 18 години предпочитат да гледат музикални клипове по телевизията.

66% от децата на възраст от 6 -12 години поставят гледането на музикални клипове по телевизия на първо място по предпочитано медийно съдържание, което потребяват докато гледат телевизия. Същото споделят и 65% от децата на възраст 13 -18 години и момичетата – 58%.

47% от децата на възраст от 0 до 18 години предпочитат да гледат игрален филм/ сериал по телевизията, който се излъчва във времето, в което детето гледа телевизия. Такива са предпочитанията на 63% от децата на възраст 13 -18 години, както и на 61% от децата на възраст 6 -12 години.

27% от децата гледат реалити предавания по телевизията. 40% от децата на възраст 6 -12 години и 35% от тези на възраст 13 -18 години гледат реалити предавания по телевизията.

25% от децата гледат детски анимационни филми, които се излъчват във времето, през което децата гледат телевизия. 79% от децата на възраст 3-5 години, съответно 67% от децата на възраст 0-2 години, на първо място предпочитат да гледат детски анимационни филми, излъчвани в момента по телевизията.

22% от децата гледат научно-популярни филми, които се излъчват по телевизията, във времето, в което децата гледат телевизия. 32% от децата на възраст 13-18 години, както и 30% от тези на възраст 6-12 години гледат научно-популярни филми, излъчвани в момента по телевизията.

10% от децата предпочитат да гледат игрален или анимационен филм на DVD.

В Таблица 16 са представени предпочитанията на децата към медийното съдържание, което потребяват когато гледат телевизия, по възрастови групи и пол.

Графика 11: съдържание, което потребява детето, когато гледа телевизия

Таблица 16: Медийно съдържание, което предпочитат да потребяват децата когато гледат телевизия, по възрастови групи и пол (повече от 1 отговор, % по колоната)

Съдържание, което потребява детето докато гледа телевизия	Възрастова група на детето				Пол на детето		Общо
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче	
Музикален клип по телевизията	34,3%	22,1%	66,4%	65,1%	52,1%	57,8%	54,9%
Игрален филм или сериал, който се излъчва по това време	12,4%	9,6%	60,5%	62,8%	46,6%	47,9%	47,2%
Реалити предавания	0,0%	0,0%	39,8%	35,3%	26,9%	27,2%	27,1%
Детски анимационен филм, който се излъчва по това време	67,4%	78,8%	7,7%	4,2%	25,9%	24,8%	25,3%
Научно-популярен филм, който се излъчва по това време	0,6%	0,8%	30,4%	31,5%	22,7%	22,0%	22,3%
Игрален или анимационен филм на DVD	3,4%	4,2%	11,0%	13,4%	9,9%	9,5%	9,7%
Игрален филм или сериал, който се избира от каталог	0,0%	0,0%	11,3%	11,1%	6,5%	9,7%	8,1%
Спортни предавания	0,0%	0,0%	8,9%	10,1%	13,3%	0,0%	6,8%
Кулинарни предавания	0,0%	0,0%	8,6%	6,5%	4,0%	7,1%	5,5%
Детски анимационен филм, който се избира от каталог	2,2%	2,5%	6,5%	6,1%	4,4%	6,1%	5,2%
Друго (модни предавания, научно-популярни филми от срийминг платформа и др.)	0,0%	0,0%	6,5%	5,3%	4,9%	3,6%	4,3%
Не знам/ Не мога да преценя	7,9%	2,5%	1,4%	2,3%	2,9%	2,4%	2,6%

Предпочитани телевизионни канали

Многообразни са предпочитанията на децата към телевизионните канали, които избират най-често, когато гледат телевизия. Това в най-голяма степен зависи от предпочитаното от тях медийно съдържание.

1/3 от децата нямат предпочитан телевизионен канал или не могат да определят кой е той. От тях:

41% са деца на възраст 6-12 години;

34% са деца на възраст 13-18 години;

13% са деца на възраст 3-5 години;

12% са деца на възраст 0-2 години;

По пол и по местоживееене няма съществени различия от общото разпределение на данните.

Тези деца, които нямат предпочитан телевизионен канал или се колебаят да посочат такъв, предпочитат когато гледат телевизия да потребяват следното медийно съдържание (ще посочим първите пет, събиращи най-високи дялове):

- Музикален клип по телевизията - 56%;
- Игрален филм или сериал, който се излъчва по това време – 46%;
- Реалити предавания - 26%;
- Детски анимационен филм, който се излъчва по това време – 21%;
- Научно-популярен филм, който се излъчва по това време – 17%.

6,8% от децата на възраст 0-18 години, които гледат телевизия предпочитат да гледат bTV.

Почти толкова -6,5% избират Нова ТВ.

На трето място се нарежда Disney/ Disney Junior – 6,1%.

Следват: Планета ТВ -5,7%; Nick Jr – 3,4%; HBO – 3,3% и др.

Предпочитани телевизионни предавания

Аналогично, както и при телевизионните канали, разнообразни са предаванията, които децата предпочитат да гледат по телевизията. Отново наблюдаваме, че е висок дялът на децата (44%), които нямат предпочитано предаване или се колебаят да посочат такова. От тях:

- 38% са деца на възраст 6-12 години;
- 29% са деца на възраст 13-18 години;
- 17% са деца на възраст 3-5 години;
- 16% са деца на възраст 0-2 години;
- 47,5% са момчета;
- 52,5% са момичета;

Няма съществени различия от общото разпределение на данните по местоживееене.

Тези деца, които нямат предпочитано телевизионно предаване или се колебаят да посочат такова, предпочитат когато гледат телевизия да потребяват следното медийно съдържание (ще посочим първите пет, събиращи най-високи дялове):

- Музикален клип по телевизията -55%;
- Игрален филм или сериал, който се излъчва по това време – 42%;
- Детски анимационен филм, който се излъчва по това време – 30%;
- Реалити предавания -23%;
- Научно-популярен филм, който се излъчва по това време – 17%.

Като потвърждение на това, че не малък дял от децата нямат предпочитано предаване или не са посочили такова, защото се затрудняват, са и предаванията, които са посочени като предпочитани от децата (ще посочим първите пет, събиращи най-високи дялове):

13% от децата определят като предпочитано предаване анимационните филми (без да е посочен конкретен анимационен филм);

12% - музикални предавания/ музика (включително детски песнички);

10% - игрални филми и сериали;

6% - научно – популярни предавания;

3% - спортни предавания.

От конкретно посочените предавания, най-високи дялове събират следните предавания:

„Игри на волята“, излъчвано по Нова ТВ – 2,2%;

„Фермата“, излъчвано по bTV – 1,5%;

„Мастър шеф“, излъчвано по bTV – 1,2%.

Всички останали конкретни предавания събират по-малко от 1%.

Изводът, който можем да направим тук е, че предпочитанията на децата кое предаване или кой телевизионен канал да изберат, се определят не от конкретен телевизионен канал или конкретно предаване, а от предпочитаното от тях медийно съдържание, което искат гледат по телевизията и което се предлага от отделните телевизионни канали.

Начин, по който се избира медийното съдържание, което детето гледа. Правила и ограничения на детето, когато гледа телевизия. Запознатост на родителите със съдържанието, което детето им гледа по телевизията.

Когато детето гледа телевизия в 44% от случаите, то само избира съдържанието, което да гледа. Най-висок е дялът на децата на възраст 13-18 години, които сами избират какво да гледат по телевизията и при децата, на които поне единият от родителите е с основно образование (54%). Не откриваме големи отклонения от общото разпределение при пола и местоживеенето на децата.

При 40% от децата, родителят избира съдържанието, което неговото дете. Най-високи са дяловете на децата от 0 до 2 години (93%) и от 3 до 5 години (85%), при които родителят избира медийното съдържание, което детето им да гледа. По отношение на образованието на родителите, най-нисък е дялът на тези деца (24%), при които поне единият от родителите е с основно образование. Интересно е да се отбележи, че при децата от 13-18 години нито един от родителите не решава какво да гледа по телевизията неговото дете. Не наблюдаваме съществени отклонения от общото разпределение при пола и местоживеенето на децата.

14% от децата и техните родители решават заедно какво медийно съдържание да гледа детето, когато гледа телевизия. 26% е дялът на децата, които решават заедно с родителите си какво да гледат по телевизията, като най-нисък е при децата от 0 до 2 години (1%). Най-нисък е дялът на децата (11%), които живеят в селата. Не наблюдаваме съществени отклонения от общото разпределение при пола и образованието на родителя.

Приблизително 3% от родителите на деца от 0 до 18 години не могат да преценят кой избира съдържанието, което да гледа тяхното дете, докато гледа телевизия, в най-голяма степен това е валидно за децата, при които поне единият от родителите е с основно образование (7%).

В таблици 17 и 18 представяме разпределението по възрастова група, пол, местоживеене и образование на родителя.

Таблица 17: Разпределение на отговорите на въпроса „Вие (родителят) ли избирате или детето избира само какво да гледа по телевизията?“, по възрастови групи и пол (% по колоната)

Вие (родителят) ли избирате или детето избира само какво да гледа по телевизията?	Възрастова група				Пол на детето	
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче
Обикновено аз избирам съдържанието, което детето гледа	92,7%	85,0%	36,7%	0,0%	40,5%	38,5%
Обикновено детето само избира съдържанието, което гледа	1,7%	5,0%	34,3%	90,5%	43,1%	44,4%
Решаваме заедно какво да гледа по телевизията	1,1%	8,3%	26,4%	6,5%	13,5%	14,5%
Не знам/ Не мога да преценя	4,5%	1,7%	2,6%	2,9%	2,9%	2,6%

Таблица 18: Разпределение на отговорите на въпроса „Вие (родителят) ли избирате или детето избира само какво да гледа по телевизията?“, по местоживее и образование на родителя (% по колоната)

Вие (родителят) ли избирате или детето избира само какво да гледа по телевизията?	Местоживее				Образование на родителя			
	София	Областен град	Друг град	Село	Начално	Основно	Средно	Висше
Обикновено аз избирам съдържанието, което детето гледа	38,7%	39,2%	38,7%	44,2%	0,0%	24,4%	38,3%	41,6%
Обикновено детето само избира съдържанието, което гледа	43,3%	44,0%	43,8%	43,5%	0,0%	53,7%	44,6%	42,2%
Решаваме заедно какво да гледа по телевизията	14,7%	14,2%	14,4%	11,0%	0,0%	14,6%	14,5%	13,5%
Не знам/ Не мога да преценя	3,4%	2,6%	3,2%	1,3%	0,0%	7,3%	2,7%	2,7%

Когато децата избират само какво да гледат по телевизията, най-често те гледат съдържание, което си харесат и което в момента излъчват по телевизията (49%). Най-висок е дялът на децата на възраст от 0 до 2 години (67%) и от 3 до 5 години (67%), децата, живеещи в малките градове (55%), децата, на които поне единият от родителите е с основно образование (59%), които гледат предаване, излъчвано по телевизията в момента и което на тях им харесва.

17% от децата избират конкретно предаване, от което се интересуват. Нито едно от децата на възраст 0-2 години не избира какво да гледа по телевизията, като си избира предаване, от което се интересува. С по-ниски дялове са също децата на възраст от 3 до 5 години (8%) и децата, живеещи в селата (10%).

12% от децата на възраст 0-18, които сами избират какво да гледат по телевизията, избират съдържание, което им е препоръчано от други деца – съученици или приятели. Нито едно от децата на възраст 0-2 и 3-5 години не избира какво да гледа по телевизията по препоръка на други деца. С най-висок дял са децата, живеещи в София (18%), които избират да гледат предавания, препоръчани им от други деца.

1% от децата гледат по телевизията предавания, които се гледат от техните по-голям брат и/или сестра.

За 21% от децата, техният родител не е наясно или не знае/ не може да прецени по какъв начин детето им избира какво да гледа по телевизията.

В таблици 19 и 20 представяме разпределението по възрастова група, пол, местоживеене и образование на родителя.

Таблица 19: По какъв начин детето само избира какво да гледа, по възрастова група и пол (% по колоната)

По какъв начин детето избира телевизионния канал и предаването, което гледа по телевизията?	Възрастова група				Пол на детето	
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче
Препоръки от други деца	0,0%	0,0%	12,5%	12,8%	11,1%	13,7%
Телевизионното предаване се гледа от по-голям брат или сестра	0,0%	0,0%	0,0%	2,1%	1,2%	1,6%
Детето се интересува от конкретно предаване	0,0%	8,3%	18,5%	16,0%	17,2%	15,9%
Детето само намира съдържанието и избира на момента какво да гледа/ Гледа каквото си хареса на момента	66,7%	66,7%	45,5%	49,9%	49,8%	48,0%
Не съм наясно как избира какво да гледа по телевизията	0,0%	0,0%	3,0%	5,3%	4,9%	4,0%
Не знам/Не мога да преценя	33,3%	25,0%	20,5%	13,9%	15,7%	16,8%

Таблица 20: По какъв начин детето само избира какво да гледа, по местоживее и образование на родителя (% по колоната)

По какъв начин детето избира телевизионния канал и предаването, което гледа по телевизията?	Местоживее				Образование на родителя			
	София	Областен град	Друг град	Село	Начално	Основно	Средно	Висше
Препоръки от други деца	17,7%	11,0%	9,5%	13,4%	0,0%	4,5%	10,1%	15,8%
Телевизионното предаване се гледа от по-голям брат или сестра	0,7%	1,7%	1,5%	1,5%	0,0%	0,0%	1,5%	1,1%
Детето се интересува от конкретно предаване	18,4%	16,6%	17,5%	10,4%	0,0%	18,2%	16,7%	15,8%
Детето само намира съдържанието и избира на момента какво да гледа/ Гледа каквото си хареса на момента	41,8%	50,2%	54,7%	46,3%	0,0%	59,1%	51,5%	45,6%
Не съм наясно как избира какво да гледа по телевизията	5,0%	5,3%	1,5%	6,0%	0,0%	4,5%	3,3%	6,0%
Не знам/Не мога да преценя	16,3%	15,3%	15,3%	22,4%	0,0%	13,6%	17,0%	15,8%

Най-често, когато децата гледат телевизия, родителите им поставят правило, определящо колко време е позволено да се гледа телевизия – 47%. Най-висок е делът при децата от 0-2 години (51%), от 3-5 години (51%) и децата, живеещи в селата (53%), а най-нисък при децата, на които поне единият от родителите е с основно образование (32%) и децата от 13 до 18 години (42%).

На второ място, родителите поставят правило относно съдържанието, което е позволено децата да гледат – 38% и относно дистанцията, която трябва да се спазва, когато децата гледат телевизия – 38%.

Най-нисък е делът на децата, живеещи в София (60%); тези на възраст от 3 до 5 г. (34%); децата, на които поне единият от родителите е с основно образование (34%) и децата, живеещи в селата (35%), при които родителите поставят правила относно съдържанието, което е позволено да се гледа по телевизията.

Най-нисък е делът на децата, живеещи в столицата (29%) и тези, на които поне единият от родителите е с основно образование (29%), при които родителите поставят правило относно дистанцията, която трябва да се спазва от екрана, когато се гледа телевизия.

Следват следните правила:

По кое време на деня е позволено на децата да гледат телевизия – 31%;

Родителите кодират телевизионните канали, които не е позволено да се гледат от децата – 18%;

15% от родителите не поставят правила за гледането на телевизия. Приблизително 2% от родителите не знаят или не могат да преценят какви правила поставят.

В таблици 21 и 220 представяме разпределението по възрастова група, пол, местоживеене и образование на родителя.

Таблица 21: Поставят ли се правила/ ограничения относно гледането на телевизия, по възрастови групи и пол (% по колоната)

Поставяте ли правила/ ограничения на вашето дете по отношение на гледането на телевизия?	Възрастова група				Пол на детето		общо
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче	
Има правила по отношение на съдържанието позволено да гледа	39,3%	34,2%	37,2%	40,5%	40,3%	35,7%	38,1%
Кодираме телевизионните канали, които не е позволено да гледа	19,1%	13,8%	15,6%	21,2%	16,6%	18,5%	17,5%
Има правила по кое време на деня е позволено да гледа телевизия	33,7%	26,7%	30,5%	33,6%	29,7%	32,9%	31,3%
Има правила за това, колко време е позволено да гледа телевизия	51,1%	51,3%	48,0%	41,8%	48,4%	45,4%	46,9%
Има правила относно дистанцията, която трябва да спазва от екрана	39,9%	35,8%	37,2%	38,0%	40,1%	35,0%	37,6%
Друго правило	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	0,1%
Няма правила за гледането на телевизия	15,7%	12,5%	12,0%	19,1%	12,1%	17,7%	14,8%
Не знам/ Не мога да преценя	2,2%	3,8%	3,1%	0,6%	2,4%	2,2%	2,3%

Таблица 22: Поставят ли се правила/ ограничения относно гледането на телевизия, по местоживеене и образование на родителя (% по колоната)

Поставяте ли правила/ ограничения на вашето дете по отношение на гледането на телевизия?	Местоживеене				Образование на родителя			общо
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше	
Има правила по отношение на съдържанието позволено да гледа	30,1%	42,7%	37,7%	35,1%	34,1%	37,0%	39,7%	38,1%
Кодираме телевизионните канали, които не е позволено да гледа	14,4%	16,4%	26,2%	11,7%	14,6%	17,1%	18,1%	17,5%
Има правила по кое време на деня е позволено да гледа телевизия	28,5%	31,7%	35,8%	26,0%	26,8%	31,3%	31,7%	31,3%
Има правила за това, колко време е позволено да гледа телевизия	45,7%	45,5%	48,2%	53,2%	31,7%	45,5%	49,6%	46,9%
Има правила относно дистанцията, която трябва да спазва от екрана	28,8%	40,6%	40,9%	35,7%	29,3%	37,4%	38,4%	37,6%
Друго правило	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%
Няма правила за гледането на телевизия	20,2%	12,0%	15,3%	14,9%	19,5%	15,6%	13,3%	14,8%
Не знам/ Не мога да преценя	3,4%	1,9%	2,6%	1,3%	2,4%	2,4%	2,2%	2,3%

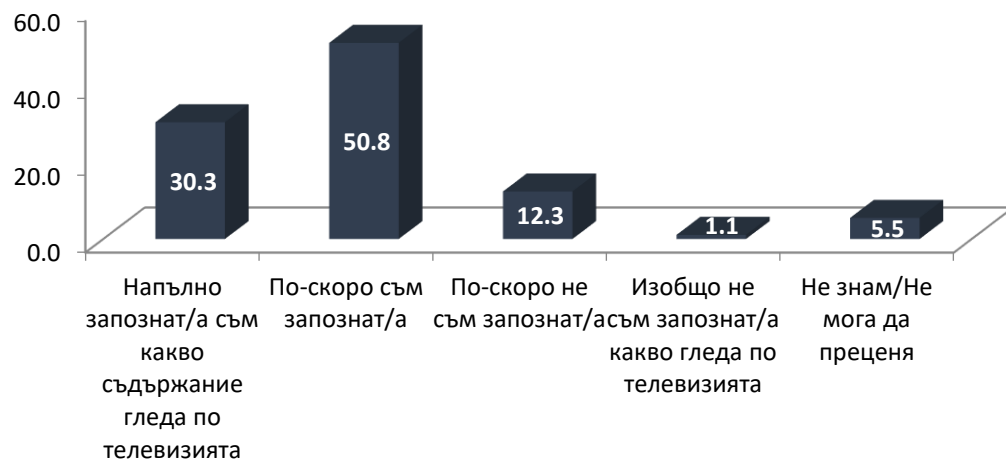
Болшинството (81%) от родителите на деца от 0 до 18 години споделят, че са напълно или по-скоро запознати със съдържанието, което детето им гледа по телевизията. Родителите на децата от възрастови групи от 0 до 2 години и от 3 до 5 години в най-голяма степен са запознати със съдържанието, което децата им гледат по телевизията, съответно с дялове 98% и 96%. С най-нисък дял на запознатост са родителите на деца от 13 до 18 години (67%) и на децата, при които поне единият от родителите е с основно образование (71%).

По-скоро не са запознати 12% от родителите на деца на възраст 0-18 години.

Едва 1% от родителите твърдят, че изобщо не са запознати с това какво съдържание потребяват децата им когато гледат телевизия. Приблизително 6% не могат да преценят.

Мненията на родителите са представени в Графика 12.

Графика 12: Доколко запознат/а се чувствате за съдържанието, което гледа вашето дете по телевизията?

Причини децата да гледат телевизия

Родителите посочват различни причини поради които е важно децата им да гледат телевизия. Най-важната от тях, е, че по този начин децата научават нови неща. Родителите поставят средна оценка 4,06 (при максимална 5 и минимална 1) на тази причина. 76% от тях споделят, че за тях тази причина е важна. Едва 1% твърдят, че тя не е важна.

За да се успокои детето, когато е разстроено – това е следващата по важност причина, според мнението на родителите. Те поставят средна оценка 3,80 на тази причина, като 66% от родителите смятат, че причината е важна, 8%, че тя не е важна.

„За забавление“ на детето когато гледа телевизия – тази причина родителите поставят на трето място по важност, като ѝ дават средна оценка 3,77. 63% от родителите смятат, че тази причина е важна, 5,1% мислят, че причината не е важна.

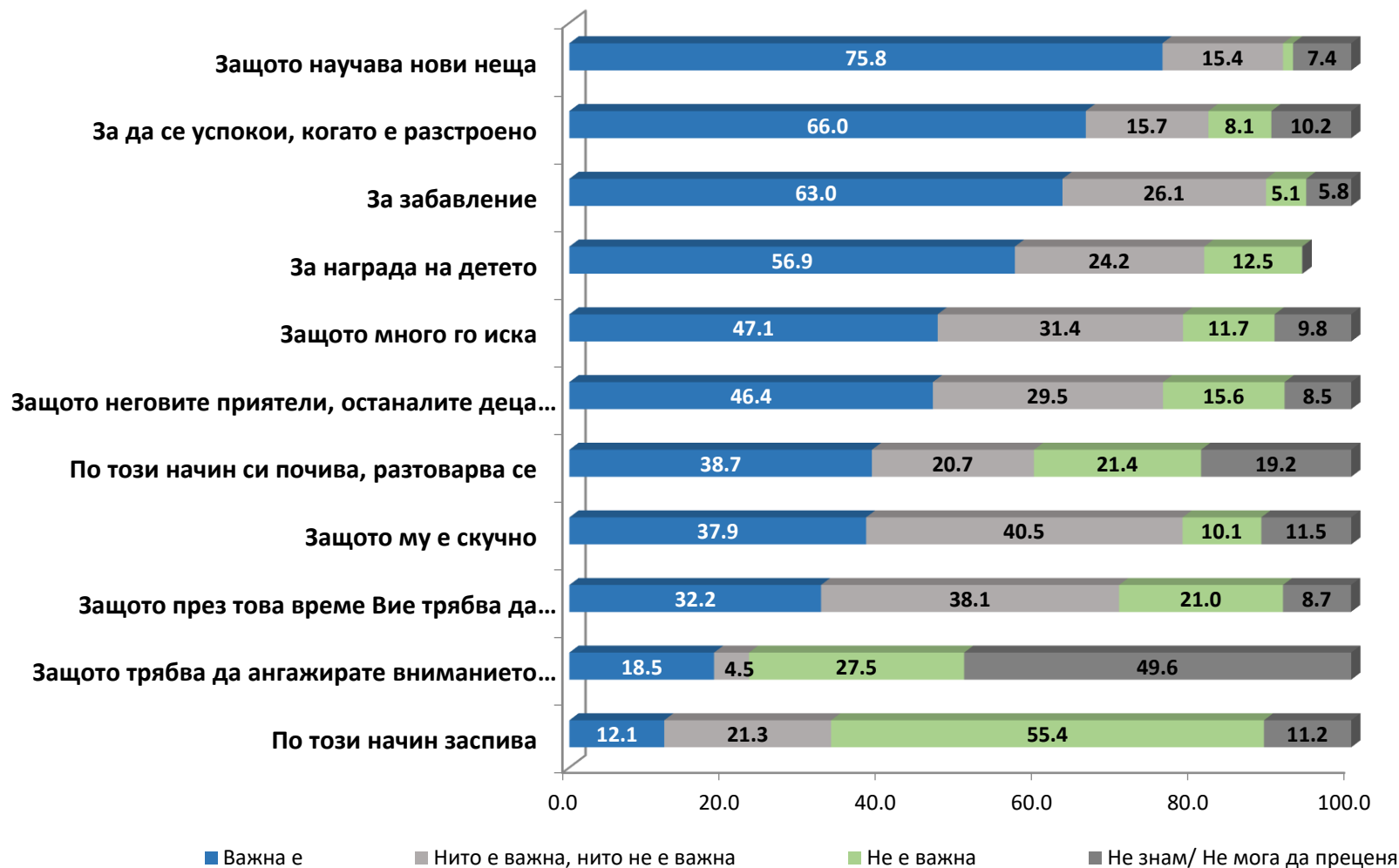
Най-малко важната причина детето да гледа телевизия, според родителите е, че то по този начин заспива (средна оценка 2,20). 12% от родителите смятат, че тази причина е важна, 55% мислят, че не е важна.

Таблица 23 и Графика 13 представят оценката причините децата да гледат телевизия по средна оценка и дялове.

Таблица 23: Причини детето да гледа телевизия, средна оценка

Причини детето да гледа телевизия	Средна оценка
Защото научава нови неща	4,06
За да се успокои, когато е разстроено	3,80
За забавление	3,77
За награда на детето	3,57
Защото много го иска	3,51
По този начин си почива, разтоварва се	3,44
Защото неговите приятели, останалите деца на тази възраст също го правят	3,41
Защото му е скучно	3,40
Защото през това време Вие трябва да свършите домакинска работа	3,11
Защото трябва да ангажирате вниманието му с нещо, докато сте навън	2,59
По този начин заспива	2,20

Графика 13: Причини детето да гледа телевизия

София
2023г.

Нагласи на родителите към създаването на самостоятелен детски канал на Българската национална телевизия

Повече от половината – 53% от родителите на деца от 0 до 18 години смятат, че има необходимост от създаването на самостоятелен детски канал на Българската национална телевизия (БНТ).

Разгледани по възрастови групи деца, наблюдаваме следното:

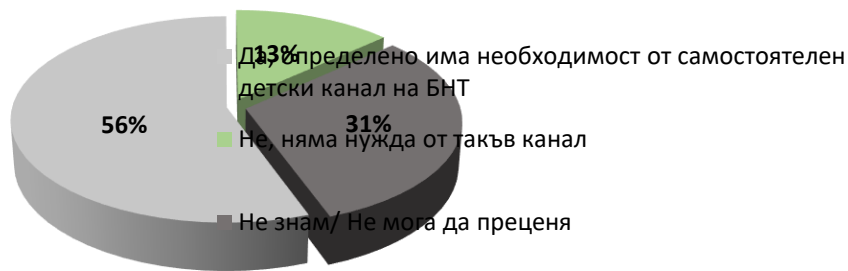
48% от родителите на деца на възраст 0-2 години; 55% от родителите на деца на възраст 3-5 години; 54% от родителите на деца от 6 до 12 години и 52% от родителите на децата от възрастова група 13-18 години смятат, че има необходимост от такъв канал по БНТ.

Най-нисък е дялът на родителите на деца, които живеят в малките градове – 44%, а най-висок на родителите, при които поне единият от тях е с основно образование – 74%.

14% от родителите мислят, че няма нужда от самостоятелен детски канал на БНТ. Най-висок е дялът на родителите на деца, живеещи в селата, които смятат, че няма нужда от такъв канал – 17%, а най-нисък – при родителите на деца от 0 до 2 години – 10%.

1/3 от родителите не могат да преценят има ли нужда от такъв канал (Графика 14).

Графика 14: Според Вас, има ли необходимост от самостоятелен детски канал на Българската национална телевизия (БНТ)?

II.5. Използване на смартфон/ таблет/ компютър

В този раздел ще разгледаме детайлно следните изследователски въпроси:

- Какви са предпочитаните канали за потребление на медийно съдържание на децата от целевите възрастови групи (0-2 г.; 3-5 г.; 6-12 г.; 13-18 г.);
- Какви са предпочитанията на децата от целевите групи (децата) към типа медии и медийни канали;
- Какви са предпочитанията на децата към типа съдържание на медиите и медийните канали;
- По какъв начин това съдържание се поднася от родителите на децата;
- Какъв е периодът от време (дневно и в кои времеви диапазони) децата са изложени на медийно съдържание ефективно и съответно фоново;
- Какъв тип устройства (малки устройства – телефони, планшети и/или компютри) потребяват децата в различните възрастови групи и съответно какви са медийните продукти, които потребяват; платформи за видеосподеляне, социални мрежи; платено/безплатно съдържание и др.);

➤ Какви са нагласите на родителите на деца от всички възрастови групи към типа информация, която да получават децата им чрез медиите, информационно съдържание, по колко време, на какъв тип устройство и с каква цел.

➤ В кой момент и каква е средната възраст на децата, в която те се сдобиват със собствено електронно устройство; контролирано ли е то от родителите по отношение на потребяваната информация и времевия диапазон на използване (в кой часови диапазон, по колко време на ден и т.н.);

➤ Какви са нагласите и предпочитанията на децата 13-18 г. относно използваните медийни услуги и продукти и какъв е времевият диапазон (часови диапазон и по колко време дневно), в който използват тези услуги;

➤ Какви са общите нагласи и оценки на детското потребление на медийно съдържание и на неговото въздействие върху децата;

➤ Какви са причините и факторите, които в най-голяма степен определят вида медийно съдържание като средство за въздействие върху децата и др.

Тук ще направим уточненията:

В този раздел, всички проценти, които цитираме и изводи, които правим, се отнасят за децата, които ползват смартфон, таблет и/или компютър/ лаптоп.

Навсякъде в този раздел, където използваме думата „компютър“, да се има предвид компютър/ лаптоп.

Средна възраст, на която децата са започнали да използват смартфон, таблет и/или компютър. Средна възраст, на която децата са придобили собствено електронно устройство.

Средна възраст, на която децата са започнали да използват смартфон, таблет и/или компютър.

Както посочихме и по-горе, 83% от децата на възраст от 0 до 18 години използват електронни устройства като смартфон, таблет или компютър.

Средната възраст на децата, които използват такъв тип електронни устройства е 5 години и 9 месеца.

В Таблица 24 представяме средната възраст на която децата са започнали да използват електронни устройства, по възрастови групи.

Таблица 24: Средна възраст на която децата започват да използват електронни устройства, по възрастови групи

Възрастова група	Средна възраст, на която детето е започнало да използва електронно устройство
От 0 до 2 години	1 година и 2 месеца
От 3 до 5 години	3 години и 4 месеца
От 6 до 12 години	5 години и 3 месеца
От 13 до 18 години	8 години и 6 месеца

Разгледани по пол, момчетата започват да използват електронни устройства на средна възраст 5 години и 10 месеца, а момичетата – на 5 години и 9 месеца.

В таблиците 25, 26 и 27 представяме средната възраст, на която са започнали да използват електронни устройства, по местоживееене,

образование на единият от родителите и среден месечен доход на член от домакинството.

Таблица 25: Средна възраст на която децата започват да използват електронни устройства, по местоживее

Местоживее	Средна възраст, на която детето е започнало да използва електронно устройство
София	5 години и 7 месеца
Областен град	5 години и 9 месеца
Друг град	6 години и 3 месеца
Село	6 години и 1 месец

Таблица 26: Средна възраст на която децата започват да използват електронни устройства, по образование на единият от родителите

Образование на единият от родителите	Средна възраст, на която детето е започнало да използва електронно устройство
Висше	5 години и 8 месеца
Средно	5 години и 10 месеца
Основно	6 години и 3 месеца

Таблица 27: Средна възраст на която децата започват да използват електронни устройства, по среден месечен доход на член от домакинството

Среден месечен доход на член от домакинството	Средна възраст, на която детето е започнало да използва електронно устройство
До 499 лева	6 години и 3 месеца
От 500 до 999 лева	6 години
1000 и повече лева	5 години и 3 месеца

Средната възраст, на която децата започват да използват всяко от електронните устройства, е представена в Таблица 28.

Таблица 28: Средна възраст на която децата започват да използват електронни устройства, по вид електронно устройство

Вид електронно устройство	Средна възраст, на която детето е започнало да използва електронно устройство
Смартфон	5 години и 9 месеца
Таблет	6 години и 2 месеца
Компютър	6 години и 9 месеца

Повече от половината – 59% от децата, които използват електронни устройства, притежават собствено устройство. Най-висок е дялът на децата от 13-18 години (92%), които притежават собствено такова. Нито едно от децата на възраст 0-2 години не притежава собствено електронно устройство.

60% от децата, които използват смартфон, притежават собствен такъв. Разгледано по възрастови групи:

92% от децата на възраст 13-18 години, притежават собствен смартфон;

60% от децата на възраст 6-12 години, притежават собствен смартфон;

24% от децата на възраст 3-5 години, притежават собствен смартфон.

Нито едно от децата на възраст 0-2 години притежава собствен смартфон.

66% от децата, които използват таблет, притежават собствен такъв.

Разгледани по възрастови групи, наблюдаваме следното:

94% от децата на възраст 13-18 години, притежават собствен таблет;

65% от децата на възраст 6-12 години, притежава собствен таблет;
29% от децата на възраст 3 до 5 години, притежават собствен таблет;
Няма деца от възрастовата група 0-2 години, които притежават собствен таблет.

74% от децата, които използват компютър, притежават собствен такъв.

Разгледани по възрастови групи, констатираме следното:

99% от децата на възраст 13-18 години, притежават собствен компютър;

685% от децата на възраст 6-12 години, притежава собствен компютър;

25% от децата на възраст 3 до 5 години, притежават собствен компютър;

Няма деца от възрастовата група 0-2 години, които притежават собствен компютър.

В заключение, можем да отбележим, че средната възраст на децата, на която те започват да използват смартфон, таблет или компютър, е 5 години и 9 месеца.

Децата, които използват електронни устройства като смартфон, таблет или компютър, най-рано (в по-ранна детска възраст) започват да използват смартфон (средна възраст 5 години и 9 месеца), а най-късно – компютър (средна възраст 6 години и 9 месеца).

59% от децата, които използват смартфон, таблет или компютър, притежават собствено електронно устройство.

Средна възраст, на която децата са придобили собствено електронно устройство.

Средната възраст, на която децата придобиват собствено електронно устройство е 8 години.

Средната възраст, на която момчетата придобиват собствено електронно устройство е 7 години и 10 месеца, а при момичетата, средната възраст е 8 години и 1 месец.

В таблици 29, 30, 31, 32 и 33 представяме средната възраст на децата, на която те придобиват собствено електронно устройство, по възрастови групи, местоживееене, образование на единият от родителите, среден месечен доход на член от домакинството и вид устройство.

Таблица 29: Средна възраст, на която децата придобиват собствено електронно устройство, по възрастови групи

Възрастова група	Средна възраст, на която детето придобива собствено електронно устройство
От 0 до 2 години	Не притежават собствено електронно устройство
От 3 до 5 години	4 години
От 6 до 12 години	6 години и 7 месеца
От 13 до 18 години	9 години и 3 месеца

Таблица 30: Средна възраст, на която децата придобиват собствено електронно устройство, по местоживееене

Местоживееене	Средна възраст, на която детето е придобило собствено електронно устройство
София	8 години и 3 месеца
Областен град	8 години
Друг град	7 години и 9 месеца
Село	7 години и 9 месеца

Таблица 31: Средна възраст, на която децата придобиват собствено електронно устройство, по образование на единият от родителите

Образование на единият от родителите	Средна възраст, на която детето е придобило собствено електронно устройство
Висше	8 години и 1 месеца
Средно	8 години и 1 месец
Основно	7 години и 3 месеца

Таблица 32: Средна възраст, на която децата придобиват собствено електронно устройство, по среден месечен доход на член от домакинството

Среден месечен доход на член от домакинството	Средна възраст, на която детето е придобило собствено електронно устройство
До 499 лева	8 години
От 500 до 999 лева	8 години
1000 и повече лева	7 години и 9 месеца

Таблица 33: Средна възраст, на която децата придобиват собствено електронно устройство, по вид устройство

Вид устройство	Средна възраст, на която детето е придобило собствено електронно устройство
Смартфон	8 години
Таблет	7 години и 9 месеца
Компютър	8 години и 5 месеца

В заключение, можем да кажем, че средната възраст на децата, на която те придобиват собствен смартфон, таблет или компютър е 8 години.

Децата, които използват електронни устройства като смартфон, таблет или компютър, придобиват собствен смартфон на средна възраст 8 години; таблет – на средна възраст 7 години и 9 месеца; компютър – на 8 години и 5 месеца.

Най-често използвано електронно устройство, което децата използват, когато потребяват съдържание в Интернет. Честота на използване на смартфон, таблет и/или компютър, времеви диапазони, в които децата са изложени на медийно съдържание и място, на което децата най-често използват електронно устройство.

Най-често използвано електронно устройство, което децата използват, когато потребяват съдържание в Интернет.

Болшинството от децата на възраст 0-18 години, които използват смартфон, таблет или компютър, когато потребяват съдържание в Интернет, най-често използват смартфон – 79%; 13% използват таблет, а 6% използват компютър. При 2%, родителите не могат да решат кое електронно устройство най-често използва детето им, когато потребява съдържание в Интернет.

Разгледани по демографски характеристики, с най-високи дялове са:

- 84% от децата на възраст 13-18 години най-често използват смартфон, когато потребяват съдържание в Интернет;
- 84% от момчетата най-често използват смартфон, когато потребяват съдържание в Интернет;
- 89% от децата, живеещи в селата най-често използват смартфон, когато потребяват съдържание в Интернет;
- 19% от децата на възраст 3-5 години най-често използват таблет, когато потребяват съдържание в Интернет;
- 16% от децата на възраст 6-12 години най-често използват таблет, когато потребяват съдържание в Интернет;
- 16% от момичетата най-често използват таблет, когато потребяват съдържание в Интернет;
- 19% от децата, на които поне единият от родителите е с основно образование, най-често използват компютър, когато потребяват съдържание в Интернет.

Данните са представени в таблици 34 и 35.

Таблица 34: Какво устройство използва най-често детето, за да потребява съдържание в Интернет, по възрастови групи и пол (% по колоната)

Какво устройство използва най-често детето, за да потребява съдържание в Интернет?	Възрастова група				Пол на детето	
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче
Смартфон	83,2%	73,6%	76,1%	84,1%	84,2%	74,6%
Таблет	8,4%	18,5%	16,2%	7,4%	9,1%	15,9%
Компютър/ лаптоп	4,2%	7,3%	6,3%	5,2%	5,8%	5,9%
Не знам/Не мога да отговоря	4,2%	0,6%	1,4%	3,3%	0,9%	3,7%

Таблица 35: Какво устройство използва най-често детето, за да потребява съдържание в Интернет, по местоживееене и образование на единият от родителите (% по колоната)

Какво устройство използва най-често детето, за да потребява съдържание в Интернет?	Местоживееене				Образование на родителя		
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше
Смартфон	77,4%	80,4%	76,2%	88,6%	78,8%	78,4%	80,5%
Таблет	13,7%	11,8%	15,3%	4,8%	12,1%	13,8%	10,9%
Компютър/ лаптоп	6,8%	5,8%	5,7%	3,8%	9,1%	5,0%	6,7%
Не знам/Не мога да отговоря	2,1%	2,0%	2,8%	2,9%	0,0%	2,8%	1,9%

Честота на използване на смартфон.

Болшинството (73%) от децата, използват смартфон всеки ден, в рамките на една седмица.

17% от децата използват смартфон 3-4 пъти, в рамките на една седмица.

5% от децата използват смартфон 1-2 пъти, в рамките на една седмица.

Едва 1% децата използват смартфон по-рядко от веднъж седмично.

Разгледани по демографски характеристики, с най високи дялове са:

90% от децата на възраст 13-18 години използват смартфон всеки ден;

84% от децата, живеещи в селата, използват смартфон всеки ден;

29% от децата на възраст 3-5 години използват смартфон 3-4 пъти в рамките на една седмица;

22% от децата на възраст 0-2 години използват смартфон 3-4 пъти в рамките на една седмица;

21% от децата, живеещи в столицата, използват смартфон 3-4 пъти в рамките на една седмица;

21% от децата, на които поне единият от родителите е с основно образование, използват смартфон 3-4 пъти в рамките на една седмица;

14% от децата на възраст 3-5 години, използват смартфон 1-2 пъти в седмицата;

9% от децата на възраст 0-2 години, използват смартфон 1-2 пъти в седмицата;

Данните по демографски характеристики са представени в таблици 36 и 37.

Таблица 36: Колко често детето използва смартфон по възрастови групи и пол (% по колоната)

Колко често детето използва Смартфон?	Възрастова група				Пол на детето	
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче
Всеки ден или почти всеки ден	62,9%	50,6%	68,7%	90,0%	74,5%	71,9%
3-4 пъти в рамките на една седмица	22,4%	29,2%	19,0%	8,7%	16,9%	17,3%
1 или 2 пъти на седмица	9,1%	13,5%	5,7%	0,7%	4,9%	5,9%
По-рядко от веднъж в седмицата	2,1%	2,2%	1,2%	0,0%	0,8%	1,3%
Не знам/ Не мога да преценя	3,5%	4,5%	5,3%	0,7%	3,0%	3,7%

Таблица 37: Колко често детето използва смартфон по местоживееене и образование на единият от родителите (% по колоната)

Колко често детето използва Смартфон?	Местоживееене				Образование на родителя		
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше
Всеки ден или почти всеки ден	69,2%	72,3%	75,4%	83,8%	72,7%	74,0%	72,3%
3-4 пъти в рамките на една седмица	21,2%	16,9%	15,3%	11,4%	21,2%	16,4%	17,6%
1 или 2 пъти на седмица	4,8%	6,6%	4,3%	2,9%	3,0%	5,0%	6,0%
По-рядко от веднъж в седмицата	1,7%	0,3%	1,4%	1,9%	0,0%	1,2%	0,9%
Не знам/ Не мога да преценя	3,1%	3,9%	3,6%	0,0%	3,0%	3,4%	3,2%

Средното време, в което децата, на възраст от 0 до 18 години използват смартфон за един ден, е 2 часа и 45 минути.

В Таблица 38 представяме средното време, в което децата от 0 до 18 години използват смартфон за един ден, по възрастови групи.

Таблица 38: Средно време, в което децата използват смартфон, за един ден, по възрастови групи

Възрастова група	Средно време, в което децата използват смартфон, за един ден
От 0 до 2 години	2 часа и 36 минути
От 3 до 5 години	3 часа
От 6 до 12 години	2 часа и 33 минути
От 13 до 18 години	3 часа и 30 минути

Приблизително 8% от децата прекарват до 1 час на ден със смартфон.

32% от децата на възраст 0-18 години, прекарват със смартфон между 1 и 2 часа на ден.

29% от децата прекарват между 2 и 3 часа на ден със смартфон.

12% от децата прекарват 4 и повече часа на ден със смартфон.

1/5 не могат да определят колко време на ден прекарват със смартфон.

В таблици 39 и 40 представяме времето, на ден, което децата прекарват със смартфон, по възрастови групи, пол, местоживеене и образование на единият от родителите.

Таблица 39: Време на ден, което децата прекарват със смартфон, по възрастови групи и пол (% по колоната)

Колко време на ден детето прекарва пред смартфон?	Възрастова група				Пол на детето	
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче
До 1 час	21,7%	16,9%	5,6%	1,5%	8,2%	6,9%
От 1 до 2 часа	35,0%	39,5%	35,6%	25,6%	30,7%	34,2%
От 2 до 3 часа	16,8%	20,9%	32,4%	32,4%	30,5%	27,5%
Над 3 часа	8,4%	0,0%	5,8%	23,0%	12,1%	10,9%
Не знам/ Не мога да определя	18,2%	22,6%	20,6%	17,5%	18,6%	20,4%

Таблица 40: Време на ден, което децата прекарват със смартфон, по местоживеене и образование на единият от родителите (% по колоната)

Колко време на ден детето прекарва пред смартфон?	Местоживеене				Образование на родителя		
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше
До 1 час	7,5%	8,2%	5,4%	9,6%	12,1%	6,9%	8,1%
От 1 до 2 часа	38,0%	32,0%	26,4%	35,6%	21,2%	32,9%	32,4%
От 2 до 3 часа	25,7%	28,7%	32,5%	30,8%	27,3%	29,1%	29,0%
Над 3 часа	8,9%	12,0%	12,6%	13,5%	18,2%	11,0%	11,9%
Не знам/ Не мога да определя	19,9%	19,1%	23,1%	10,6%	21,2%	20,2%	18,6%

Честота на използване на таблет.

19% от децата, използват таблет всеки ден, в рамките на една седмица.

20% от децата използват таблет 3-4 пъти, в рамките на една седмица.

20% от децата използват таблет 1-2 пъти, в рамките на една седмица.

8% децата използват таблет по-рядко от веднъж седмично.

1/3 не могат да определят колко време седмично прекарват с таблет.

Данните по демографски характеристики са представени в таблици 42 и 43.

Средното време, в което децата, на възраст от 0 до 18 години използват таблет за един ден, е 3 часа и 30 минути.

В Таблица 41 представяме средното време, в което децата от 0 до 18 години използват таблет за един ден, по възрастови групи.

Таблица 41: Средно време, в което децата използват таблет, за един ден, по възрастови групи

Възрастова група	Средно време, в което децата използват таблет, за един ден
От 0 до 2 години	3 часа
От 3 до 5 години	3 часа и 30 минути
От 6 до 12 години	3 часа и 30 минути
От 13 до 18 години	3 часа

Таблица 42: Време на ден, което децата прекарват с таблет, по възрастови групи и пол (% по колоната)

Колко често детето използва Таблет?	Възрастова група				Пол на детето	
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче
Всеки ден или почти всеки ден	27,5%	8,2%	17,2%	21,6%	22,2%	15,9%
3-4 пъти в рамките на една седмица	27,5%	16,3%	15,4%	22,7%	23,7%	15,9%
1 или 2 пъти на седмица	17,5%	12,2%	19,5%	22,7%	20,3%	19,4%
По-рядко от веднъж в седмицата	5,0%	10,2%	8,9%	8,0%	6,8%	9,7%
Не знам/ Не мога да преценя	22,5%	53,1%	39,1%	25,0%	27,1%	39,2%

Таблица 43: Време на ден, което децата прекарват с таблет, по местоживеене и образование на единият от родителите (% по колоната)

Колко често детето използва Таблет?	Местоживеене				Образование на родителя		
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше
Всеки ден или почти всеки ден	22,1%	14,3%	25,6%	11,1%	9,1%	18,9%	18,7%
3-4 пъти в рамките на една седмица	15,8%	17,6%	21,5%	33,3%	27,3%	18,5%	20,2%
1 или 2 пъти на седмица	16,8%	21,4%	18,2%	25,0%	18,2%	20,7%	19,2%
По-рядко от веднъж в седмицата	13,7%	8,8%	3,3%	8,3%	9,1%	6,8%	10,1%
Не знам/ Не мога да преценя	31,6%	37,9%	31,4%	22,2%	36,4%	35,1%	31,8%

Честота на използване на компютър.

27% от децата, използват компютър всеки ден, в рамките на една седмица.

21% от децата използват компютър 3-4 пъти, в рамките на една седмица.

20% от децата използват компютър 1-2 пъти, в рамките на една седмица.

20% децата използват компютър по-рядко от веднъж седмично.

12 не могат да определят колко време седмично прекарват пред компютъра.

Данните по демографски характеристики са представени в таблици 45 и 46.

Средното време, в което децата, на възраст от 0 до 18 години използват компютър за един ден, е 2 часа.

В Таблица 44 представяме средното време, в което децата от 0 до 18 години използват компютър за един ден, по възрастови групи.

Таблица 44: Средно време, в което децата използват компютър, за един ден, по възрастови групи

Възрастова група	Средно време, в което децата използват компютър, за един ден
От 0 до 2 години	1 час
От 3 до 5 години	1 час и 30 минути
От 6 до 12 години	1 час и 50 минути
От 13 до 18 години	2 часа и 30 минути

Таблица 45: Време на ден, което децата прекарват пред компютър, по възрастови групи и пол (% по колоната)

Колко често детето използва Компютър?	Възрастова група				Пол на детето	
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче
Всеки ден или почти всеки ден	16,7%	12,5%	26,7%	32,1%	24,1%	30,9%
3-4 пъти в рамките на една седмица	11,9%	22,5%	18,6%	24,5%	24,1%	17,8%
1 или 2 пъти на седмица	26,2%	17,5%	19,8%	19,8%	21,1%	19,1%
По-рядко от веднъж в седмицата	19,0%	25,0%	22,1%	16,9%	21,1%	17,8%
Не знам/ Не мога да преценя	26,2%	22,5%	12,8%	6,8%	9,6%	14,3%

Таблица 46: Време на ден, което децата прекарват пред компютър, по местоживеене и образование на единият от родителите (% по колоната)

Колко често детето използва Компютър?	Местоживеене				Образование на родителя		
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше
Всеки ден или почти всеки ден	36,9%	27,1%	21,3%	20,9%	25,0%	28,5%	26,6%
3-4 пъти в рамките на една седмица	18,0%	19,5%	27,6%	18,6%	18,8%	22,6%	19,7%
1 или 2 пъти на седмица	25,2%	22,4%	13,4%	16,3%	25,0%	20,5%	19,7%
По-рядко от веднъж в седмицата	16,2%	18,1%	19,7%	34,9%	12,5%	20,1%	19,3%
Не знам/ Не мога да преценя	3,6%	12,9%	18,1%	9,3%	18,8%	8,4%	14,6%

Времени диапазони, в които децата са изложени на медийно съдържание.

Часовите диапазони, в които децата обикновено използват смартфон, таблет и/ или компютър са:

- Сутрин (7:00 - 11:59) – 7%. С най-високи дялове са 13% от децата на възраст от 3 до 5 години (13%); 11% от децата, живеещи в София;
- Обед (12:00 - 14:59) – 13%. С най-висок дял да децата от 3 до 5 години – 20%. С най-високи дялове са децата на възраст 6-12 години – 47% и децата, живеещи в селата – 53%;
- Следобед (15:00 - 19:59) – 41%. С най-висок дял са децата, живеещи в столицата – 46%.
- Вечер (20:00 - 24:00) – 33%. С най-висок дял са децата, живеещи в малките градове – 40% и в София – 38%;
- През целия ден – 25%. С най-високи дялове са децата на възраст 13-18 години – 34%, тези на възраст 0-2 години – 32%; 28% от момчетата; 28% от децата, живеещи в областните градове и 36% от децата, на които поне единият от родителите е с основно образование.

4% не могат да определят в кой часови диапазон най-често детето използва електронно устройство като смартфон, таблет и/ или компютър.

В таблици 47 и 48 са представени данните по възрастови групи, пол, местоживеене и образование на родителя.

Таблица 47: По кое време на деня обикновено детето използва електронно устройство като смартфон, таблет и/или компютър, по възрастови групи и пол (повече от 1 отговор, % по колоната)

По кое време на деня обикновено детето използва електронно устройство като смартфон, таблет и/или компютър?	Възрастова група				Пол на детето		Общо
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче	
Сутрин (7:00 - 11:59)	9,1%	12,9%	8,6%	3,3%	5,9%	8,7%	7,3%
Обед (12:00 - 14:59)	15,4%	20,2%	13,3%	9,2%	10,8%	15,2%	13,0%
Следобед (15:00 - 19:59)	30,8%	44,9%	47,2%	36,4%	37,4%	44,9%	41,1%
Вечер (20:00 - 24:00)	32,2%	40,4%	35,2%	27,5%	32,9%	32,7%	32,8%
През целия ден	32,2%	12,4%	17,8%	34,2%	28,2%	21,0%	24,6%
Не знам/ Не мога да отговоря	0,0%	0,0%	2,5%	7,4%	3,3%	4,0%	3,6%

Таблица 48: По кое време на деня обикновено детето използва електронно устройство като смартфон, таблет и/или компютър, по местоживееие и образование на единият от родителите (повече от 1 отговор, % по колоната)

По кое време на деня обикновено детето използва електронно устройство като смартфон, таблет и/или компютър?	Местоживееие				Образование на родителя			Общо
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше	
Сутрин (7:00 - 11:59)	11,0%	6,6%	4,3%	9,5%	6,1%	7,8%	6,8%	7,3%
Обед (12:00 - 14:59)	14,4%	14,2%	12,1%	4,8%	9,1%	13,5%	12,8%	13,0%
Следобед (15:00 - 19:59)	45,9%	38,1%	38,1%	53,3%	36,4%	41,4%	41,4%	41,1%
Вечер (20:00 - 24:00)	37,7%	27,4%	40,2%	29,5%	27,3%	30,5%	35,4%	32,8%
През целия ден	18,2%	27,7%	26,0%	21,0%	36,4%	24,0%	24,4%	24,6%
Не знам/ Не мога да отговоря	4,1%	3,7%	2,8%	3,8%	3,0%	3,7%	3,6%	3,6%

Място, на което децата най-често използват електронно устройство.

Повече от половината - 51% от децата, най-често използват мобилно електронно устройство в дома си. К най-висок дял са децата от възрастова група 0-2 години (67%), децата на възраст 3-5 години (68%) и децата, живеещи в селата (59%).

43% от децата използват мобилното си устройство навсякъде. 5% не могат да решат къде детето използва най-често мобилното си устройство. С най-високи дялове са децата на възраст 13-18 години -61% и децата, на които поне единият от родителите е с основно образование – 52%.

Не откриваме съществени различия по отношение на останалите демографски характеристики.

Тук можем да направим следните обобщения:

➤ **Децата на възраст 0-18 години, които използват смартфон, таблет и/или компютър, когато потребяват съдържание в Интернет, най-често използват смартфон – 79%; 13% използват таблет, а 6% използват компютър;**

➤ **Средното време, в което децата, на възраст от 0 до 18 години използват смартфон за един ден, е 2 часа и 45 минути;**

➤ **Средното време, в което децата, на възраст от 0 до 18 години използват таблет за един ден, е 3 часа и 30 минути;**

➤ **Средното време, в което децата, на възраст от 0 до 18 години използват компютър за един ден, е 2 часа;**

➤ **Най-често децата използват смартфон, таблет и/или компютър в часовите диапазони 15:00 – 19:59 часа (41%) и 20:00-24:00 часа (33%);**

➤ **Най-често децата използват мобилните си устройства у дома си (51%). Значителен дял събират и тези деца, които използват мобилните си устройства навсякъде – 43%.**

Запознатост на родителите със съдържанието, което децата им потребяват докато използват смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп.

Болшинството (87%) от родителите на деца от 0 до 18 години смятат, че са запознати със съдържанието, което техните деца потребяват докато използват смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп. Най-запознати са родителите на децата от 0-2 години (98%), 3-5 години (98%) и децата от 6-12 години (98%).

8% от родителите смятат, че не са запознати със съдържанието, което техните деца потребяват докато използват смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп. Най-малко запознати са родителите на децата от 13 до 18 години – 21% и тези родители на деца, при които поне единият е с основно образование -15%.

4,3% не могат да решат доколко са запознати.

Таблицы 49 и 50 представят мнението на родителите относно запознатостта им относно съдържанието, което техните деца потребяват докато използват смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп, по възрастови групи, пол, местоживеене и образование на родителя.

Таблица 49: Доколко запознат/а се чувствате по отношение на съдържанието, което трябва Вашето дете, по възрастови групи и пол (% по колоната)

Доколко запознат/а се чувствате по отношение на съдържанието, което трябва Вашето дете?	Възрастова група				Пол на детето	
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче
Запознат/а съм	98,6%	97,8%	98,0%	68,6%	85,4%	89,4%
Не съм запознат/а	0,0%	0,0%	1,2%	21,1%	10,2%	6,0%
Не знам/Не мога да преценя	1,4%	2,2%	0,8%	10,2%	4,4%	4,6%

Таблица 50: Доколко запознат/а се чувствате по отношение на съдържанието, което трябва Вашето дете, по местоживее и образование на родителя (% по колоната)

Доколко запознат/а се чувствате по отношение на съдържанието, което трябва Вашето дете?	Местоживее				Образование на родителя		
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше
Запознат/а съм	86,0%	88,8%	85,4%	88,6%	84,8%	87,1%	88,2%
Не съм запознат/а	9,6%	6,9%	8,5%	9,5%	15,2%	8,5%	7,4%
Не знам/Не мога да преценя	4,5%	4,2%	6,0%	1,9%	0,0%	4,3%	4,4%

За какви дейности и колко често децата използват смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп.

Децата използват мобилните устройства за различни дейности – гледане на видеа, гледане на филми, използване на социални медии, играене на игри, сърфиране в Интернет и др. тук ще се спрем на първите 3 с най-голяма честота на използване (отговори „много често“ и „често“). В Графика 15 са представени основните дейности и честотата, с която децата ги извършват когато използват мобилни устройства.

Гледане на видеа

Най-често децата от 0 до 18 години използват смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за гледане на видеа - 92%. Те ги използват много често или често. За гледане на видеа рядко използват мобилни устройства 5% от децата. Едва 0,4% никога не използват мобилни устройства за гледане на видеа, а 2% не могат да преценят.

Разгледани по демографски характеристики, най-висок е дялът на децата от 13-18 години, които много често или често използват мобилни устройства за гледане на видеа (97%);

Най-рядко мобилни устройства за гледане на видеа използват децата на възраст 0-2 години (11%).

При останалите демографски характеристики не откриваме съществени разлики от общото разпределение на отговорите.

Гледане на филми и/или сериали

61% от децата използват често или много често мобилни устройства като смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за гледане на филми и/или сериали.

28% от децата използват рядко мобилни устройства за гледане на филми и/или сериали; никога не използват мобилни устройства за тази

дейност – 2% от децата. Близко 9% не могат да преценят колко често използват мобилни устройства за гледане на филми и/или сериали.

Разгледани по демографски характеристики, най-висок е дялът на децата от 13-18 години, които много често или често използват мобилни устройства за гледане на филми и/или сериали (72%) и децата, на които поне единият от родителите е с основно образование (73%);

Най-рядко мобилни устройства за гледане на филми и/или сериали използват децата, живеещи в селата (36%), децата на възраст от 6 до 12 години (34%) и децата на възраст от 3 до 5 години (33%).

15% от децата на възраст от 0 до 2 години никога не използват мобилни устройства за гледане на филми и/или сериали.

При останалите демографски характеристики не откриваме съществени разлики от общото разпределение на отговорите.

Чатове, писане с приятели

34% от децата използват много често или често смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за чатове, писане с приятели.

5% от децата използват рядко мобилни устройства за чатове, писане с приятели, а 57% от децата – никога. 2% не могат да преценят колко често използват мобилни устройства за чатове, писане с приятели.

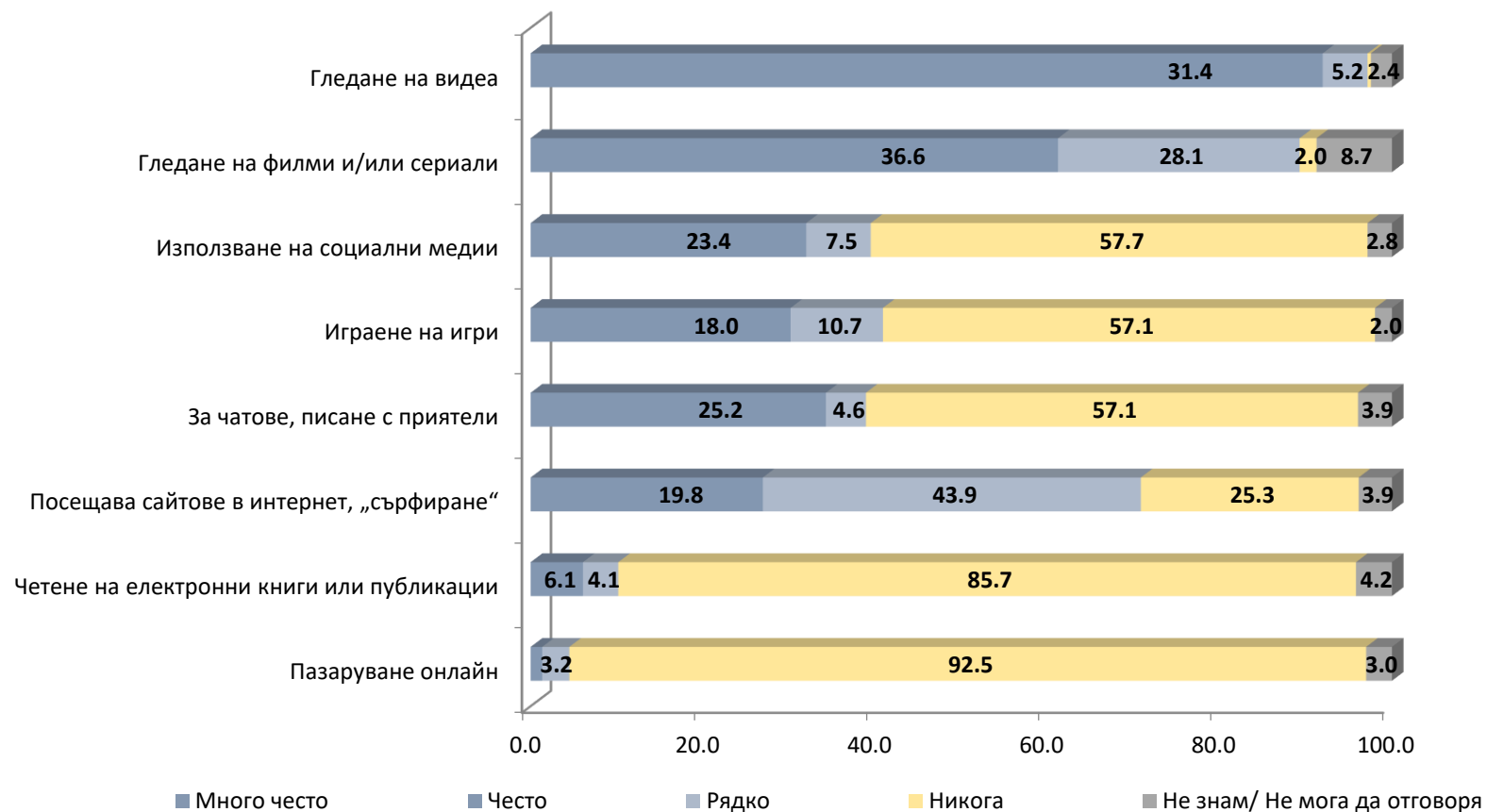
Разгледани по демографски характеристики, най-висок е дялът на децата на възраст 13-18 години, които използват мобилни устройства за чатове, писане с приятели (80%).

Никога не използват мобилни устройства за чатове и писане с приятели всички деца на възраст от 0 до 2 години и от 3 до 5 години, както и 79% от децата на възраст 6-12 години.

При останалите демографски характеристики не откриваме съществени разлики от общото разпределение на отговорите.

В заключение, може да кажем, че най-често (много често или често) децата използват мобилни устройства като смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за гледане на видеа (92%), гледане на филми и/или сериали (61%) и за чатове, писане с приятели (34%).

Графика 15: Колко често детето използва мобилни устройства като телефон, таблет или компютър/ лаптоп за всяка от следните дейности? (%)

София
2023г.

Използват ли децата своя смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за социални мрежи и платформи

Съгласно данните от проучване, 97% от децата на възраст 0-18 години използват различни социални мрежи и платформи, в зависимост от тяхната възраст и предпочитания.

90% от децата от всички възрастови групи използват YouTube. Следват TikTok (70%), V-Vox (64%), Facebook (41%), Instagram (37%), YouTube Kids (27%) и др. (Графика 16).

Тук ще се спрем на първите 5, които децата от всички възрастови групи използват най-много.

YouTube

С най-висок дял са децата на възраст 13-18 години. 99% от тях използват платформата YouTube.

С най-нисък дял са децата на възраст от 3 до 5 години (66%).

При останалите демографски характеристики не откриваме съществени разлики от общото разпределение на отговорите.

TikTok

С най-висок дял са децата на възраст 13-18 години. 97% от тях използват платформата TikTok.

С най-нисък дял са децата на възраст от 3 до 5 години (30%) и децата на възраст 0-2 години (46%).

При останалите демографски характеристики не откриваме съществени разлики от общото разпределение на отговорите.

V-Vox

С най-висок дял са децата на възраст 13-18 години. 91% от тях използват платформата V-Vox. 71% от децата на възраст от 6 до 12 години използват V-Vox.

С най-нисък дял са децата на възраст от 3 до 5 години (11%), както и децата на възраст от 0 до 2 години (13%).

При останалите демографски характеристики не откриваме съществени разлики от общото разпределение на отговорите.

Facebook

С най-висок дял са децата на възраст 13-18 години. 87% от тях използват платформата Facebook. С висок дял са също 47% от децата, живеещи в селата и 55% от децата, на които единият от родителите е с основно образование.

Децата на възраст от 0 до 2 години и от 3 до 5 години не използват тази платформа.

При останалите демографски характеристики не откриваме съществени разлики от общото разпределение на отговорите.

Instagram

С най-висок дял са децата на възраст 13-18 години. 83% от тях използват платформата Instagram. Също с висок дял са децата, живеещи в селата (47%), както и децата, на които единият от родителите е с основно образование (55%).

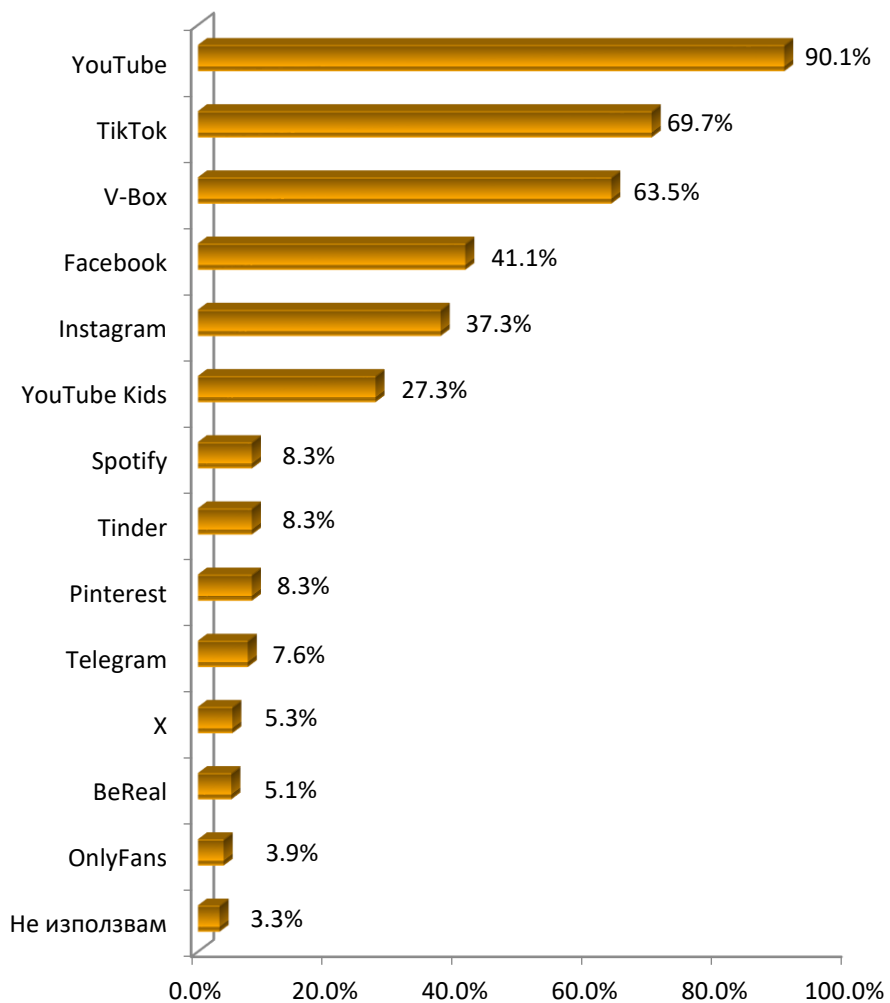
С най-нисък дял са децата на възраст от 6 до 12 години (19%).

Децата на възраст от 0 до 2 години и от 3 до 5 години не използват тази платформа.

При останалите демографски характеристики не откриваме съществени разлики от общото разпределение на отговорите.

Данните по демографски характеристики са представени в таблици 51 и 52.

Графика 16: За кои социални мрежи и платформи детето използва своя смартфон, таблет, компютър/ лаптоп?

Таблица 51: За кои социални мрежи и платформи детето използва своя смартфон, таблет, компютър/ лаптоп, по възрастови групи и пол (повече от 1 отговор, % по колоната)

За кои социални мрежи и платформи детето използва своя смартфон, таблет, компютър/ лаптоп?	Възрастова група				Пол на детето		Общо
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче	
YouTube	88,1%	66,3%	91,4%	98,7%	92,5%	87,8%	90,1%
TikTok	46,2%	30,3%	65,0%	97,4%	71,5%	67,9%	69,7%
V-Box	13,3%	11,2%	71,2%	91,3%	63,4%	63,7%	63,5%
Facebook	0,0%	0,0%	24,7%	87,1%	43,7%	38,4%	41,1%
Instagram	0,0%	0,0%	19,2%	82,6%	39,0%	35,6%	37,3%
YouTube Kids	52,4%	35,4%	32,5%	10,7%	29,6%	24,9%	27,3%
Pinterest	0,0%	0,0%	7,2%	15,3%	8,3%	8,3%	8,3%
Tinder	0,0%	2,2%	6,5%	15,0%	7,4%	9,2%	8,3%
Spotify	0,0%	0,0%	6,1%	16,3%	9,2%	7,3%	8,3%
Telegram	0,0%	0,0%	3,7%	17,2%	8,6%	6,7%	7,6%
X	0,0%	0,0%	3,3%	11,1%	6,6%	4,0%	5,3%
BeReal	0,0%	0,0%	4,1%	9,8%	5,6%	4,6%	5,1%
OnlyFans	0,0%	0,0%	2,0%	8,7%	3,4%	4,4%	3,9%
Не използвам	0,7%	16,3%	2,5%	0,0%	2,7%	4,0%	3,3%

Таблица 52: За кои социални мрежи и платформи детето използва своя смартфон, таблет, компютър/ лаптоп, по местоживеене и образование на родителя (повече от 1 отговор, % по колоната)

За кои социални мрежи и платформи детето използва своя смартфон, таблет, компютър/ лаптоп?	Местоживеене				Образование на родителя			Общо
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше	
YouTube	88,0%	90,9%	89,3%	94,3%	84,8%	89,3%	91,5%	90,1%
TikTok	69,2%	68,4%	74,4%	66,7%	75,8%	69,3%	70,1%	69,7%
V-Box	65,4%	61,4%	64,1%	68,6%	69,7%	63,1%	63,4%	63,5%
Facebook	32,2%	43,5%	43,1%	46,7%	54,5%	42,3%	39,0%	41,1%
Instagram	30,5%	38,4%	39,9%	42,9%	54,5%	38,4%	35,0%	37,3%
YouTube Kids	27,7%	26,6%	29,5%	23,8%	27,3%	27,4%	27,2%	27,3%
Pinterest	10,3%	7,1%	7,1%	12,4%	12,1%	8,2%	8,2%	8,3%
Tinder	12,3%	7,4%	6,4%	6,7%	12,1%	8,4%	8,0%	8,3%
Spotify	8,9%	7,3%	8,2%	12,4%	12,1%	8,4%	8,0%	8,3%
Telegram	7,5%	7,8%	6,0%	11,4%	12,1%	8,5%	6,5%	7,6%
X	6,2%	4,7%	4,3%	8,6%	9,1%	4,8%	5,5%	5,3%
BeReal	5,5%	4,9%	4,6%	6,7%	12,1%	4,7%	5,3%	5,1%
OnlyFans	5,1%	3,9%	2,1%	5,7%	6,1%	4,0%	3,8%	3,9%
Не използвам	3,8%	2,9%	4,6%	1,0%	9,1%	4,0%	2,1%	3,3%

Тук ще обърнем специално внимание на децата на възраст 13-18 години и това кои са социалните мрежи и платформи, които те използват. В Таблица 53 представяме разпределението на отговорите на децата от 13 до 18 години, по пол, местоживееене и образование на родителя.

Таблица 53: За кои социални мрежи и платформи децата от 13 до 18 години използват своя смартфон, таблет, компютър/ лаптоп, по пол, местоживееене и образование на родителя (повече от 1 отговор, % по колоната)

За кои социални мрежи и платформи детето използва своя смартфон, таблет, компютър/ лаптоп?	Общо	Пол на детето		Местоживееене				Образование на родителя		
		Момче	Момиче	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше
YouTube	98,7%	99,2%	98,2%	99,0%	98,2%	100,0%	97,4%	100,0%	98,8%	98,5%
TikTok	97,4%	96,2%	98,6%	96,0%	97,7%	97,1%	100,0%	93,3%	98,0%	96,9%
V-Box	91,3%	90,3%	92,3%	92,1%	88,9%	95,1%	92,1%	93,3%	91,9%	90,3%
Facebook	87,1%	88,2%	86,0%	84,2%	88,5%	85,4%	92,1%	86,7%	85,0%	89,8%
Instagram	82,6%	81,1%	84,2%	80,2%	83,4%	82,5%	84,2%	93,3%	82,1%	82,1%
Telegram	17,2%	20,2%	14,0%	17,8%	19,8%	10,7%	18,4%	13,3%	18,3%	16,3%
Spotify	16,3%	18,9%	13,6%	19,8%	15,7%	14,6%	15,8%	20,0%	17,1%	15,3%
Pinterest	15,3%	16,4%	14,0%	19,8%	14,7%	11,7%	15,8%	20,0%	14,6%	15,8%
Tinder	15,0%	14,3%	15,8%	22,8%	14,7%	8,7%	13,2%	20,0%	15,0%	14,8%
X	11,1%	13,4%	8,6%	15,8%	10,1%	7,8%	13,2%	13,3%	9,3%	12,8%
YouTube Kids	10,7%	13,0%	8,1%	14,9%	10,6%	7,8%	7,9%	0,0%	10,2%	11,7%
BeReal	9,8%	10,5%	9,0%	13,9%	10,6%	3,9%	10,5%	13,3%	8,9%	10,7%
OnlyFans	8,7%	8,0%	9,5%	11,9%	9,7%	2,9%	10,5%	6,7%	8,5%	9,2%

Данните сочат, че децата от 13-18 години най-често използват следните платформи:

- YouTube -99%;
- TikTok – 97%;
- V-Box – 91%;
- Facebook – 87%;
- Instagram – 83% и други (Таблица 53).

Видно от данните е, че сравнително равномерно са разпределени дяловете на отговорите на децата по всички демографски характеристики. Това показва, че независимо от пола, местоживеенето или с какво образование са родителите, децата на възраст 13-18 години имат сравнително идентични предпочитания в избора си на платформи и социални мрежи. Те имат предпочитания към най-популярните платформи за споделяне на видеа, подкастове, постове, слушане на музика и т.н.

Използват ли децата своя смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за чатове, писане с приятели

45% от децата използват редица платформи и социални медии за чатове и писане с приятели (Графика 17). Тук ще се спрем на първите 4 с най-висок дял:

41% от децата на възраст 0-18 години използват Viber за чатове, писане с приятели. Най-висок е дялът на децата на възраст 13-18 години (79%). Нито едно от децата на възраст 0-5 години не използва тази платформа;

30% от децата използват с Messenger. Най-висок е дялът на децата на възраст 13-18 години (56%). Момчетата използват по-често Messenger (33%) от момичетата (27%). Нито едно от децата на възраст 0-5 години не използва тази платформа;

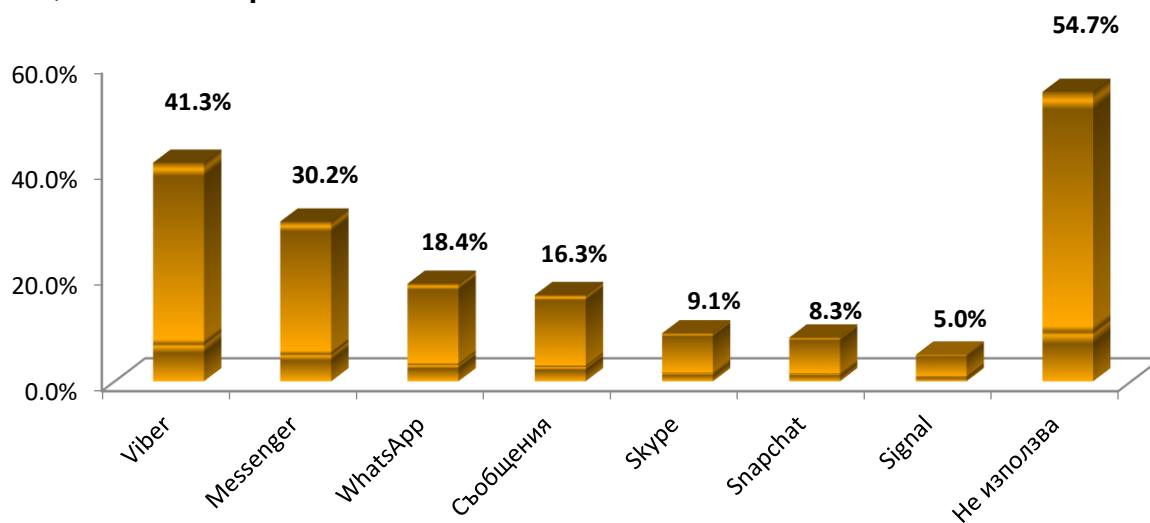
18% от децата използват WhatsApp. Най-висок е дялът на децата на възраст 13-18 години (37%). Нито едно от децата на възраст 0-5 години не използва тази платформа;

16% от децата използват съобщения. Най-висок е дялът на децата на възраст 13-18 години (30%). Нито едно от децата на възраст 0-5 години не използва съобщения.

По останалите демографски характеристики не откриваме съществени различия от общото разпределение.

В таблици 54 и 55 представяме разпределението на отговорите по възрастови групи, пол, местоживееене и образование на единият от родителите.

Графика 17: Кои социални медии и платформи използва детето за чатове, писане с приятели?

Таблица 54: : Кои социални медии и платформи използва детето за чатове, писане с приятели, по възрастови групи и пол (повече от 1 отговор, % по колоната)

Използва ли детето мобилно устройство за чатове, писане с приятели?	Възрастова група				Пол на детето		Общо
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче	
Viber	0,0%	0,0%	33,1%	78,9%	42,4%	40,2%	41,3%
Messenger	0,0%	0,0%	25,8%	56,0%	33,3%	27,0%	30,2%
WhatsApp	0,0%	0,0%	12,9%	37,3%	20,0%	16,8%	18,4%
Съобщения	0,0%	0,0%	14,5%	29,6%	17,4%	15,2%	16,4%
Skype	0,0%	0,0%	6,5%	18,1%	8,6%	9,5%	9,1%
Snapchat	0,0%	0,0%	6,7%	15,7%	9,4%	7,1%	8,3%
Signal	0,0%	0,0%	3,5%	10,2%	4,9%	5,2%	5,0%
Не използва	100,0%	100,0%	63,8%	13,3%	52,7%	56,7%	54,7%

Таблица 55: : Кои социални медии и платформи използва детето за чатове, писане с приятели, по местоживеене и образование на родителя (повече от 1 отговор, % по колоната)

Използва ли детето мобилно устройство за чатове, писане с приятели?	Местоживеене				Образование на родителя			Общо
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше	
Viber	40,4%	40,6%	41,6%	46,7%	57,6%	41,1%	40,5%	41,3%
Messenger	26,7%	30,5%	31,0%	36,2%	39,4%	30,2%	29,6%	30,2%
WhatsApp	15,1%	18,6%	21,0%	20,0%	24,2%	18,8%	17,9%	18,4%
Съобщения	18,5%	16,1%	14,2%	17,1%	27,3%	16,0%	16,2%	16,4%
Skype	6,8%	9,3%	10,3%	10,5%	6,1%	9,8%	8,5%	9,1%
Snapchat	7,9%	8,8%	6,8%	10,5%	15,2%	8,1%	8,2%	8,3%
Signal	4,1%	5,8%	5,3%	2,9%	6,1%	5,1%	5,0%	5,0%
Не използва	56,2%	55,8%	53,0%	48,6%	42,4%	54,3%	55,9%	54,7%

Децата от 13-18 години най-често предпочитат да използват Viber за чатове и писане с приятели (79%). Най-висок е дялът на тези, живеещи в столицата – 88% и на децата, на които поне единият от родителите е с основно образование (93%).

На второ място, децата от 13-18 години използват Messenger (56%) за чатове и писане с приятели. Най-висок е дялът на децата, живеещи в София -63%. Момчетата използват по-често Messenger (59%) от момичетата (53%).

Третото място по предпочитана платформа за чатове, писане с приятели сред децата от 13-18 години е WhatsApp (37%). С най-висок дял са децата, живеещи в малките градове (43%) и момчетата -40%.

Следват съобщения - 30%; Skype -18%; Snapchat -18%; Signal -10%.

13% от децата на възраст не използват социални мрежи и платформи за чатове и писане с приятели.

Най-висок е дялът на децата, живеещи в селата (21%), които не използват социални мрежи и платформи за чатове и писане с приятели , а най-нисък на тези, живеещи в София – 4%.

В таблица 56 представяме разпределението на отговорите сред децата на възраст 13-18 години, по пол, местоживеене и образование на родителя.

Данните сочат, че с малки изключения, дяловете на отговорите на децата по всички демографски характеристики са сравнително равномерно разпределени. Това показва, че независимо от пола, местоживеенето или с какво образование са родителите, децата на възраст 13-18 години имат приблизително едни и същи предпочитания в избора си на платформи и социални мрежи за чатове и писане с приятели, използвайки едни от най-популярните платформи за тази дейност.

Таблица 56: : Кои социални медии и платформи използват децата на възраст 13-18 години за чатове, писане с приятели, по пол, местоживеене и образование на родителя (повече от 1 отговор, % по колоната)

Кои социални мрежи и платформи използва детето за чатове, писане с приятели?	Общо	Пол на детето		Местоживеене				Образование на родителя		
		Момче	Момиче	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше
Viber	78,9%	78,2%	79,6%	88,1%	75,1%	79,6%	73,7%	93,3%	75,6%	81,6%
Messenger	56,0%	58,8%	52,9%	63,4%	54,4%	51,5%	57,9%	53,3%	53,7%	58,7%
WhatsApp	37,3%	39,9%	34,4%	31,7%	38,2%	42,7%	31,6%	33,3%	37,8%	37,2%
Съобщения	29,6%	31,5%	27,6%	34,7%	30,0%	24,3%	28,9%	33,3%	28,5%	31,1%
Skype	18,1%	15,5%	20,8%	17,8%	18,4%	17,5%	18,4%	6,7%	19,9%	16,8%
Snapchat	15,7%	17,6%	13,6%	18,8%	16,6%	8,7%	21,1%	20,0%	15,0%	16,3%
Signal	10,2%	9,7%	10,9%	9,9%	12,0%	7,8%	7,9%	6,7%	10,2%	10,7%
Не използвам	13,3%	13,4%	13,1%	4,0%	18,4%	8,7%	21,1%	6,7%	15,0%	11,7%

Използват ли децата своя смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за играене на игри

Приблизително 91% от децата на възраст 0-18 години не използват своето мобилно устройство за играене на игри.

Twitch

9% от децата използват смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за да играят Twitch. Разгледани по възрастови групи, най-висок е дялът на децата от 13-18 години (17%). 8% от децата на възраст 6-12 играят тази игра, използвайки мобилно устройство, а децата от 0 до 5 години не играят Twitch. Момчетата играят по-често Twitch (11%) от момичетата (8%). 13% от децата, живеещи в малките градове играят Twitch на мобилните си устройства.

Discord

9% от децата използват смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за да играят Discord. Разгледани по възрастови групи, най-висок е дялът на децата от 13-18 години (18%). 7% от децата на възраст 6-12 играят тази игра, използвайки мобилно устройство, а децата от 0 до 5 години не играят Discord. Момчетата играят по-често Discord (11%) от момичетата (8%). 15% от децата, живеещи в малките градове играят Discord на мобилните си устройства.

Използват ли децата своя смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за гледане на филми/ сериали

Приблизително 71% от децата на възраст 0-18 години не използват своето мобилно устройство за гледане на филми и сериали.

Най-често децата използват Netflix (13%), като с най-висок дял са децата на възраст 13-18 години (26%), които използват Netflix за гледане на филми/сериали.

11% от децата използват Disney+ за гледане на филми и сериали, като с най-висок дял са децата на възраст 13-18 години (23%). Момчетата използват по-често Disney+ (13%) от момичетата (9%).

HBO използват 10% от децата, когато искат да гледат филми/сериали. Отново, както и при останалите платформи за филми и сериали, с най-висок дял са децата на възраст 13-18 години (18%).

Използват ли децата своя смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за други дейности – „сърфиране в Интернет“, четене на електронни книги, пазаруване

40% от децата на възраст 0-18 години използват мобилните си устройства за посещение на сайтове, „сърфиране“ в Интернет. С най-висок дял са децата на възраст 13-18 години (76%). По-рядко използват мобилните си устройства за сърфиране децата на възраст 6-12 години (33%), а децата от 0 до 5 години не използват мобилните си устройства за посещаване на сайтове в Интернет. Момчетата сърфират в Интернет по-често от момичетата, като дяловете им са съответно 43% и 38%.

16% от децата на възраст 0-18 години използват мобилните си устройства за четене на електронни книги или публикации в Интернет. Най-висок е дялът на децата на възраст 13-18 години (32%). Децата на възраст 6-12 години по-рядко използват мобилните си устройства за четене на електронни книги или статии в Интернет (12%), а децата на възраст 0-5 години не използват мобилни устройства за тези дейности. Еднакъв е дялът

на момичетата и момчетата, които четат електронни книги или публикации – по 16%.

9% от децата използват мобилните си устройства за пазаруване в Интернет. 16% от децата на възраст 13-18 години използват мобилните си устройства за пазаруване, 7% е делът на тези, на възраст от 6-12 години. По-често през Интернет пазаруват момчетата -10%, при момичетата този дял е 7%. Децата, живеещи в селата най-често използват мобилните си устройства, за да пазаруват през Интернет (11%).

59% от децата не използват мобилните си устройства за сърфиране, четене на електронни книги или публикации или пазаруване. Това са всички деца на възраст от 0 до 5 години.

67% от децата на възраст 6-12 години; 56% от момчетата, 61% от момичетата; 62% от живеещите в София, 59% от живеещите в областните градове, 57% от живеещите в малък град и 56% от децата, живеещи в селата не използват мобилните си устройства за посещение на сайтове, четене на електронни книги и публикации и пазаруване в Интернет.

В заключение можем да кажем, че децата от 0 до 18 години използват мобилни устройства за:

- **Посещение на социални мрежи и платформи за като YouTube, Facebook, TikTok, Instagram и др. – 97%;**
- **Чатене, писане с приятели – 45%;**
- **Играене на игри – 9%;**
- **Гледане на филми/ сериали – 29%;**
- **Други дейности като „сърфиране в Интернет“1 четене на електронни книги и публикации, пазаруване – 40%.**

Съдържание, което децата от 0 до 18 години гледат в Интернет

Болшинството, 98% от децата на възраст 0-18 години използват Интернет за гледане на предпочитано от тях съдържание (музикални клипове, филми, видеа и други). Данните са представени в Таблица 57.

Тук ще се спрем на първите 4 от тях. Най-често в Интернет децата гледат:

- Музикални клипове -75%;
- Клипове в TikTok – 69%
- Игрален филм или сериал в онлайн платформа – 42%;
- Образователни видеа – 42%.

Гледане на музикални видеоклипове

Разгледани по демографски характеристики, най-висок е дялът на децата на възраст от 0 до 2 години (87%) и на тези във възрастова група 13-18 години (86%), които гледат музикални клипове в Интернет. Най-нисък е дялът на децата от възрастова група 3-5 години (65%) и тези, които единият от родителите е с основно образование (58%), които гледат музикални клипове в Интернет.

Гледане на клипове в TikTok

Разгледани по демографски характеристики, най-висок е дялът на децата на възраст 13-18 години (87%), които гледат клипове в TikTok през Интернет. Най-нисък е дялът на децата от възрастова група 3-5 години (52%) и на живеещите в селата (56%), които гледат клипове в TikTok през Интернет. Момчетата (72%) по-често гледат клипове в TikTok от момичетата (67%).

Гледане на игрален филм или сериал в онлайн платформа

Разгледани по демографски характеристики, най-висок е дялът на децата на възраст 0-2 години (55%) и на тези във възрастова група 13-18 години (48%), които гледат игрален филм или сериал в онлайн платформа. Най-нисък е дялът на децата от възрастова група 6-12 години

(34%), които гледат игрален филм или сериал в онлайн платформа в Интернет. Момчетата (44%) по-често гледат филми и сериали в Интернет от момчетата (40%).

Гледане на образователни видеа

Разгледани по демографски характеристики, най-висок е дялът на децата на възраст 6-12 години (46%) и на тези във възрастова група 3-5 години (46%), които гледат образователни видеа в Интернет. Най-нисък е дялът на децата от възрастова група 13-18 години (35%), които гледат игрален филм или сериал в онлайн платформа в Интернет. Момчетата (43%) по-често гледат филми и сериали в Интернет от момчетата (41%).

В таблици 58 и 59 представяме данните по основни демографски характеристики.

Таблица 57: Какво съдържание гледат децата на възраст 0-18 години в Интернет? (повече от един отговор)

Какво съдържание гледат децата в Интернет?	Процент
Музикални клипове	75,3%
Клипове в TikTok	69,2%
Игрален филм или сериал в онлайн платформа	42,1%
Образователни видеа	41,9%
Видеа с инфлуенсъри	36,9%
Онлайн платформа за учене ("Уча.Се" и подобни)	28,1%
Демонстративни видеа, видеа "как се прави" в онлайн платформа	22,7%
Демонстративни видеа как се играе дадена игра в онлайн платформа като YouTube, Twitter и други (геймплей, стрийминг)	21,0%
Детски анимационни филми или приказки	19,9%
Видеа тип "Unboxing" и рекламни видеа	16,1%
Детски песнички	13,6%
Видеа с изпълняване на предизвикателства, трикове	11,0%
Не гледа такова съдържание/ неприложимо	2,4%

Таблица 58: Какво съдържание гледат децата на възраст 0-18 години в Интернет, по пол и възрастови групи (повече от 1 отговор, % по колоната)

Какво съдържание гледат децата в Интернет?	Възрастова група				Пол на детето		Общо
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче	
Музикални клипове	87,4%	64,6%	65,8%	85,6%	76,4%	74,1%	75,3%
Клипове в TikTok	61,5%	51,7%	60,7%	87,4%	71,7%	66,7%	69,2%
Игрален филм или сериал в онлайн платформа	55,2%	38,2%	34,2%	47,9%	40,2%	44,0%	42,1%
Образователни видеа	44,8%	46,1%	46,2%	34,9%	41,2%	42,7%	41,9%
Видеа с инфлуенсъри	0,0%	0,0%	20,7%	80,0%	39,0%	34,8%	36,9%
Онлайн платформа за учене ("Уча.Се" и подобни)	0,0%	0,0%	19,4%	56,9%	29,6%	26,5%	28,1%
Демонстративни видеа, видеа "как се прави" в онлайн платформа	0,0%	0,0%	17,4%	44,2%	24,7%	20,6%	22,7%
Демонстративни видеа как се играе дадена игра в онлайн платформа като YouTube, Twitter и други (геймплей, стрийминг)	0,0%	0,0%	14,3%	42,7%	25,2%	16,7%	21,0%
Детски анимационни филми или приказки	54,5%	62,4%	12,9%	0,0%	21,0%	18,7%	19,9%
Видеа тип "Unboxing" и рекламни видеа	0,0%	0,0%	10,0%	33,8%	16,6%	15,6%	16,1%
Детски песнички	30,8%	38,2%	12,5%	0,0%	12,7%	14,6%	13,6%
Видеа с изпълняване на предизвикателства, трикове	0,0%	0,0%	3,9%	26,1%	11,6%	10,3%	11,0%
Не гледа такова съдържание/неприложимо	0,7%	4,5%	4,3%	0,0%	2,5%	2,2%	2,4%

Таблица 59: Какво съдържание гледат децата на възраст 0-18 години в Интернет, по местоживеене и образование на единият от родителите (повече от 1 отговор, % по колоната)

Какво съдържание гледат децата в Интернет?	Местоживеене				Образование на родителя			Общо
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше	
Музикални клипове	77,4%	75,6%	74,7%	68,6%	57,6%	73,0%	79,0%	75,3%
Клипове в TikTok	74,3%	67,9%	71,5%	56,2%	69,7%	68,7%	69,9%	69,2%
Игрален филм или сериал в онлайн платформа	45,9%	38,9%	46,6%	37,1%	36,4%	44,2%	40,2%	42,1%
Образователни видеа	37,0%	45,2%	39,5%	43,8%	45,5%	38,6%	45,3%	41,9%
Видеа с инфлуенсъри	32,2%	38,7%	39,1%	33,3%	51,5%	39,2%	33,7%	36,9%
Онлайн платформа за учене ("Уча.Се" и подобни)	26,7%	29,3%	28,8%	22,9%	42,4%	29,6%	25,6%	28,1%
Демонстративни видеа, видеа "как се прави" в онлайн платформа	21,6%	24,5%	20,6%	21,0%	27,3%	24,3%	20,7%	22,7%
Демонстративни видеа как се играе дадена игра в онлайн платформа като YouTube, Twitter и други (геймплей, стрийминг)	15,1%	23,5%	23,1%	17,1%	18,2%	22,9%	18,8%	21,0%
Детски анимационни филми или приказки	16,8%	23,4%	17,4%	15,2%	24,2%	19,7%	20,0%	19,9%
Видеа тип "Unboxing" и рекламни видеа	15,1%	17,9%	17,1%	5,7%	24,2%	17,7%	14,0%	16,1%
Детски песнички	9,2%	15,9%	13,9%	12,4%	21,2%	12,4%	14,7%	13,6%
Видеа с изпълняване на предизвикателства, трикове	6,8%	13,2%	12,1%	6,7%	12,1%	12,9%	8,9%	11,0%
Не гледа такова съдържание/неприложимо	0,3%	1,5%	3,9%	8,6%	3,0%	2,6%	2,1%	2,4%

В заключение, може да се отбележи, че 98% от децата на възраст 0-18 години използват Интернет за гледане на предпочитано от тях съдържание (музикални клипове, филми, видеа и други). Най-често децата гледат:

- **Музикални клипове -75%;**
- **Клипове в TikTok – 69%**
- **Игрален филм или сериал в онлайн платформа – 42%;**
- **Образователни видеа – 42%.**

По какъв начин и кой избира съдържанието, което децата на възраст 0-18 години гледат в Интернет. Поставят ли се правила за гледане на съдържание в Интернет.

Детето избира само съдържанието, което да гледа

40% от децата на възраст 0-18 години сами избират какво съдържание да гледат в Интернет.

51% от децата, които сами избират какво да гледат в Интернет, гледат съдържание, което им хареса на момента. Най-висок е дялът на децата, на които единият от родителите е с основно образование (77%). Най-нисък е дялът на децата, живеещи в София (47%).

22% от децата избират съдържание, от което се интересуват – предаване/ игра или друго. С най-висок дял са децата, живеещи в София (27%) и децата, на които поне единият от родителите е с висше образование (25%). С най-нисък дял са децата, на които поне единият от родителите е с основно образование (6%). Нито едно от децата на възраст 0-2 години не избира съдържание, от което се интересува.

13% от децата на възраст 0-18 години избират съдържание по препоръка на други деца – приятели, съученици. С най-висок дял са децата, живеещи в селата (22%). С най-нисък дял са децата, на които поне единият от родителите е с основно образование (6%). Момчетата (16%) често избират съдържание, препоръчано им от други деца, от момичетата (10%).

6% от децата на възраст 0-18 години гледат съдържание, което гледат и техните брат/сестра.

Приблизително 8% не са наясно или не могат да преценят.

Родителят избира съдържанието, което да гледа

При 39% от децата на възраст 0-18 години родителите избират какво съдържание децата им да гледат в Интернет.

Половината от родителите избират съдържание, което е подходящо за възрастта на тяхното дете. С най-висок дял са децата от възрастова група 13-18 години, при които родителите избират съдържание, което е подходящо за възрастта им (58%) и при децата, живеещи в по-малките градове (56%). Най-нисък е дялът на децата от възрастова група 3-5 години (44%) и живеещите в селата (31%).

При 41% от децата, родителят избира съдържанието, което детето най-много харесва да гледа. Най-висок е дялът на децата от 0 до 2 години (50%), както и на тези, живеещи в селата (49%), при които родителят избира това съдържание, което децата най-много харесват. Най-нисък е дялът при децата на възраст 13-18 години (29%); живеещите в малките градове (34%) и децата, на които поне единият от родителите е с основно образование (18%).

При 27% от децата, родителите избират съдържание, което е образователно. Най-висок е дялът на децата от възрастова група 13-18 години (36%) и живеещите в областните градове (34%). Най-нисък е дялът на децата във възрастова група 0-2 години (15%) и децата, живеещи в София (19%), при които родителят избира образователно съдържание.

При 16% от децата, родителите избират съдържание, което име е препоръчано;

При 8% от децата, родителите избират съдържание, което име е познато;

6% не могат да преценят.

По отношение на това какво съдържание избира родителят, не наблюдаваме съществена разлика в дяловете на момичетата и момчетата.

При 1/5% от децата, родителите и децата решават заедно какво да гледа детето. 1% не могат да преценят.

Поставят ли се правила за гледане на съдържание в Интернет?

Родителите поставят комбинация от следните правила, които е необходимо да се спазват от децата им, когато използват електронни устройства като смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за потребяване на съдържание в Интернет:

При 44% от децата, родителите поставят правило за това колко време на ден е позволено да се използват електронни устройства.

При 40% от децата на възраст 0-18 години, родителите поставят правила относно това каква информация е позволено да споделят в Интернет.

При 40% от децата има правила по кое време на деня е разрешено да се използват смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп.

При 35% от децата, родителите поставят правила относно това кои сайтове могат да посещават децата.

При 21% от децата има правила с кого е позволено да се общува в Интернет.

16% от родителите на деца от 0 до 18 години не поставят правила на своите деца относно това какво съдържание да потребяват в Интернет.

Разпределението по демографски характеристики е представено в таблици 60 и 61.

Таблица 60: Правила, които родителите поставят на децата си, по отношение на употребата на устройства за влизане в Интернет, по пол и възрастови групи (повече от 1 отговор, % по колоната)

Правила, които се поставят на детето, по отношение на употребата на електронни устройства за влизане в Интернет	Възрастова група				Пол на детето		Общо
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче	
Има правила относно сайтове, които може да посещава	4,2%	25,8%	37,6%	45,5%	35,8%	34,3%	35,1%
Има правила относно това, с кого е позволено да общува в интернет	4,2%	15,2%	20,0%	28,8%	24,3%	17,1%	20,7%
Има правила каква информация е позволено да споделя в интернет	5,6%	29,8%	37,6%	56,0%	39,7%	39,4%	39,6%
Има правила колко време на ден е позволено да използва устройства	37,1%	49,4%	44,6%	43,8%	45,7%	42,5%	44,1%
Има правила по кое време на деня е разрешено да използва	30,1%	46,6%	41,5%	39,9%	42,4%	38,3%	40,3%
Няма правила при употребата на смартфон, таблет или компютър	35,7%	17,4%	14,5%	10,0%	13,1%	18,3%	15,7%

Таблица 61: Правила, които родителите поставят на децата си, по отношение на употребата на устройства за влизане в Интернет, по местоживеене и образование на родителя (повече от 1 отговор, % по колоната)

Правила, които се поставят на детето, по отношение на употребата на електронни устройства за влизане в Интернет	Местоживеене				Образование на родителя			Общо
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше	
Има правила относно сайтове, които може да посещава	37,0%	31,6%	38,1%	41,0%	30,3%	37,1%	33,0%	35,1%
Има правила относно това, с кого е позволено да общува в интернет	19,5%	21,3%	19,6%	23,8%	24,2%	20,6%	20,7%	20,7%
Има правила каква информация е позволено да споделя в интернет	43,5%	36,5%	43,1%	36,2%	42,4%	39,2%	39,8%	39,6%
Има правила колко време на ден е позволено да използва устройства	47,9%	42,5%	43,1%	45,7%	51,5%	43,4%	44,6%	44,1%
Има правила по кое време на деня е разрешено да използва	44,2%	35,9%	44,5%	43,8%	39,4%	40,3%	40,5%	40,3%
Няма правила при употребата на смартфон, таблет или компютър	13,0%	17,8%	16,0%	10,5%	12,1%	16,3%	15,2%	15,7%

В заключение можем да кажем, че въпреки това, че делът на родителите (39%), които избират съдържанието в Интернет, което да потребяват децата им, не надделява над делът на децата (40%), които сами избират, родителите са отговорни към съдържанието, което гледат/четат/слушат/споделят децата им и поставят правила, които да указват какво е позволено.

Причини децата от 0 до 18 години да използват електронни устройства като смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп.

Изброени са много причини, поради които децата от възрастова група 0-18 години използват мобилни устройства като смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп (Таблица 62). Тук ще се спрем на първите 3 причини.

Защото детето научава нови неща

Съгласно мнението на родителите, най-важната причина децата им да използват мобилни устройства е, че по този начин те научават нови неща. Родителите поставят средна оценка 4,07, като 73% от родителите смятат, че тази причина е важна; 13% смятат, че тя нито е важна, нито не е важна, а 6% смятат, че тази причина не е важна.

По демографски характеристики не откриваме сериозни отклонения от общото разпределение.

За забавление на детето

Родителите поставят средна оценка 3,93 на тази причина, като 70% от тях смятат, че е важно детето да се забавлява; 28% мислят, че това нито е важно, нито не е важно; 7% от родителите смятат, че не е важно.

Най-висок е делът на родителите, които смятат, че тази причина е важна, при децата от възрастова група 6-12 години, а най-нисък – при децата от възрастова група 13-18 години (52%).

При останалите демографски характеристики не откриваме сериозни отклонения от общото разпределение.

Защото детето много го иска

Родителите поставят средна оценка 3,81 на тази причина, като 62% от тях смятат, че е важно какво иска детето; 17% мислят, че това нито е важно, нито не е важно; 12% от родителите смятат, че не е важно.

Най-висок е дялът на родителите на децата от 0 до 2 (72%) години, които смятат, че е важно какво искат да гледат децата им, а най-нисък на родителите на децата на възраст 13-18 години (58%).

При останалите демографски характеристики не откриваме сериозни отклонения от общото разпределение.

Таблица 62: Причини детето да използва мобилни устройства, средна оценка (където 5 е най-високата оценка, а 1- най-ниската)

Причини детето да използва мобилни устройства	Средна оценка
Защото научава нови неща	4,07
За забавление	3,93
Защото много го иска	3,81
Защото неговите приятели, останалите деца на тази възраст също го правят	3,63
По този начин си почива, разтоварва се	3,54
Защото му е скучно	3,41
За награда на детето	3,09
За да се успокои, когато е разстроено	3,05
Защото през това време Вие трябва да свършите домакинска работа	2,72
Защото трябва да ангажирате вниманието им с нещо докато сте навън (на пазар, в ресторант и други)	2,71
По този начин заспива	2,14

В заключение може да кажем, че най-важните причини децата да използват мобилни устройства като смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп са: за да научават нови неща; за да се забавляват; защото много искат да използват мобилни устройства.

II.6. Играене на конзолни игри

В този раздел ще разгледаме:

- Какъв е дялът на децата, които играят видео игри на конзолни устройства;
- Каква е средната възраст на която започват да играят;
- Колко често и с каква времева продължителност децата играят видео игри на конзолни устройства;
- Какъв тип конзолни игри играят децата;
- Какви са причините децата да играят видео игри на конзолни устройства (наричани по-долу за краткост „конзолни игри“).

Възраст, на която децата започват да играят, колко често и колко време играят видео игри на конзолни устройства

Болшинството от децата на възраст 0-18 години (89%) не играят видео игри на конзолни устройства.

Средната възраст на която децата са започнали да играят на конзолни игри е 9 години и 6 месеца, при най-ниска възраст 3 години и 6 месеца и най-висока – 17 години.

От децата, които играят видео игри на конзолни устройства, 57% са започнали да играят на възраст до 10 години; 35% - на възраст от 10 до 17 години; 9% не могат да преценят.

10% от децата, които играят на конзолни игри, играят всеки ден;

32% играят 3-4 пъти в седмицата;

33% от децата играят видео игри на конзолни устройства 1-2 пъти в седмицата;

17% от децата играят по-рядко от веднъж седмично;

9% не могат да преценят.

30% от децата, които играят конзолни игри, играят до 1 час дневно;

Половината от децата, играещи на конзолни игри, играят от 1 до 2 часа дневно;

8% - играят 3 и повече часа дневно;

12% не могат да преценят колко време децата играят на конзолни игри.

Какъв тип видео игри на конзолни устройства играят децата

Децата, които играят на конзолни игри, играят:

- Пъзел игри – 46%;
- Стратегически игри – 44%;
- Супергерои -26%;
- Бойни игри – 22%;
- Игри за шофиране – 22%;
- Забавни игри (напр. музикални) – 11%;
- Спортни игри (напр. футбол) – 3%

Причини децата да играят видео игри на конзолни устройства

Родителите посочват различни причини, поради които децата играят на конзолни игри (Таблица 62). Тук ще се спрем на първите 3 от тях:

За забавление

82% от родителите на деца от 0 до 18 години, които играят конзолни игри смятат, че е важно децата им да се забавляват докато играят. Те поставят на тази причина средна оценка по важност 4,2. 10% от родителите смятат, че тази причина нито е важна, нито не е важна; 6% от родителите смятат, че не е важна.

Защото детето много иска да играе на конзолни игри

Родителите поставят на тази причина средна оценка 3,69. 63% от родителите смятат, че желанията на децата им са важни; 32% смятат, че

тази причина нито е важна, нито не е важна; 11% смятат, че причината не е важна.

Защото му е скучно

Родителите поставят на тази причина средна оценка 3,41. 45% от родителите смятат, че тази причина е важна; 30% смятат, че тази причина нито е важна, нито не е важна; 17% смятат, че причината не е важна.

Таблица 63: Причини децата да играят видео игри на конзолни устройства, средна оценка (където 5 е най-високата оценка, а 1- най-ниската)

Причини детето да играе видео игри на конзолни устройства	Средна оценка
За забавление	4,20
Защото много го иска	3,69
Защото му е скучно	3,41
По този начин си почива, разтоварва се	3,34
Защото научава нови неща	3,09
Защото неговите приятели, останалите деца на тази възраст също го правят	3,04
За награда на детето	2,82
За да се успокои, когато е разстроено	2,52
Защото през това време Вие трябва да свършите домакинска работа	2,35
По този начин заспива	1,91

В заключение можем да кажем, 11% от децата на възраст от 0 до 18 години играят видео игри на конзолни устройства. Средната възраст, на която децата започват да играят на такива игри е 9 години и 6 месеца. Половината от децата, които играят конзолни игри, играят от 1 до 2 часа дневно. Най-често децата играят пъзел (46%) и стратегически (44%) игри, а основните причини, поради които играят, са за забавление, защото искат и защото им е скучно.

II.7. Общи нагласи на родителите на деца на възраст от 0 до 18 години

В този раздел ще засегнем следните теми:

- Вижда ли и колко често детето вижда реклами, които не са препоръчителни за неговата възраст;
- Вижда ли и колко често детето вижда съдържание, което не е препоръчително за неговата възраст;
- Колко често, докато детето е пред електронно устройство, с детето има и възрастен, който гледа съдържанието, което и детето гледа;
- Родителите използват ли приложения за родителски контрол по отношение на съдържанието, което детето гледа на електронни устройства;
- Колко често и колко време е включен телевизорът в домакинството;
- Медийното съдържание, което детето консумира, помага или вреди на детето;
- Детето чете ли книги.

Вижда ли и колко често детето вижда реклами и съдържание, които не са препоръчителни за неговата възраст

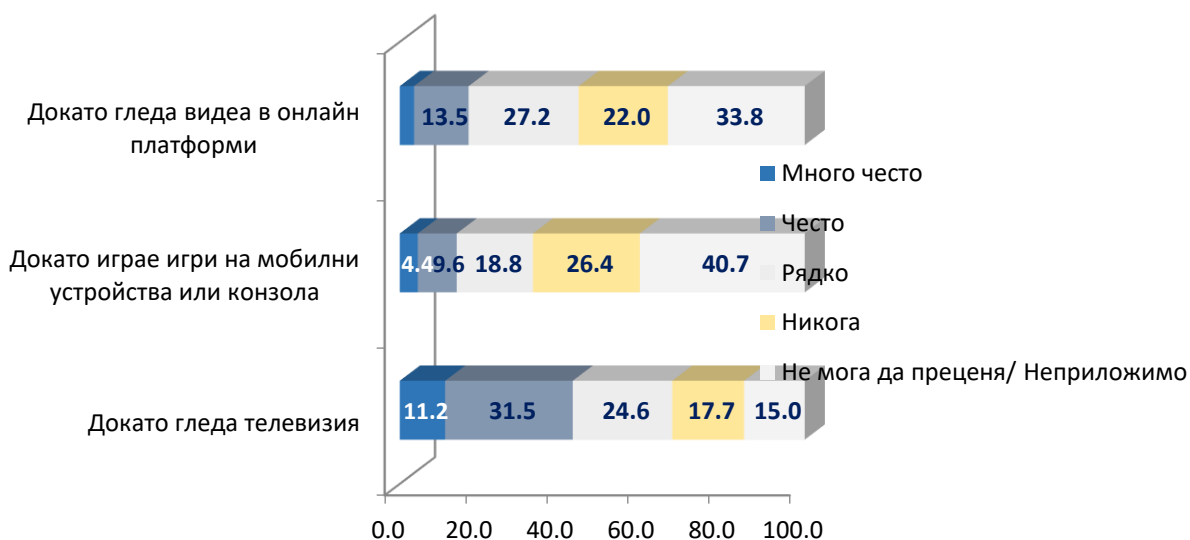
Родителите споделят, че много често или често, тяхното дете вижда реклами, които не са препоръчителни за неговата възраст, например такива със сексуално съдържание, на продукти за възрастни като цигари, алкохол, хазарт и други, докато:

- Гледа телевизия – 43%;
- Гледа видеа в онлайн платформи -17%;
- Играе на мобилни устройства или конзола – 14%.

Прави впечатление, че са високи дяловете на родителите, които не могат да преценят дали децата им виждат реклами с неподходящо съдържание докато гледат видеа в онлайн платформи (34%) или играят на мобилни устройства или конзоли (41%).

Данните са представени в Графика 18.

Графика 18: Колко често детето вижда реклами, които не са препоръчителни за неговата възраст (със сексуално съдържание, на продукти за възрастни като цигари, алкохол, хазарт и други) докато е пред екрана? (%)

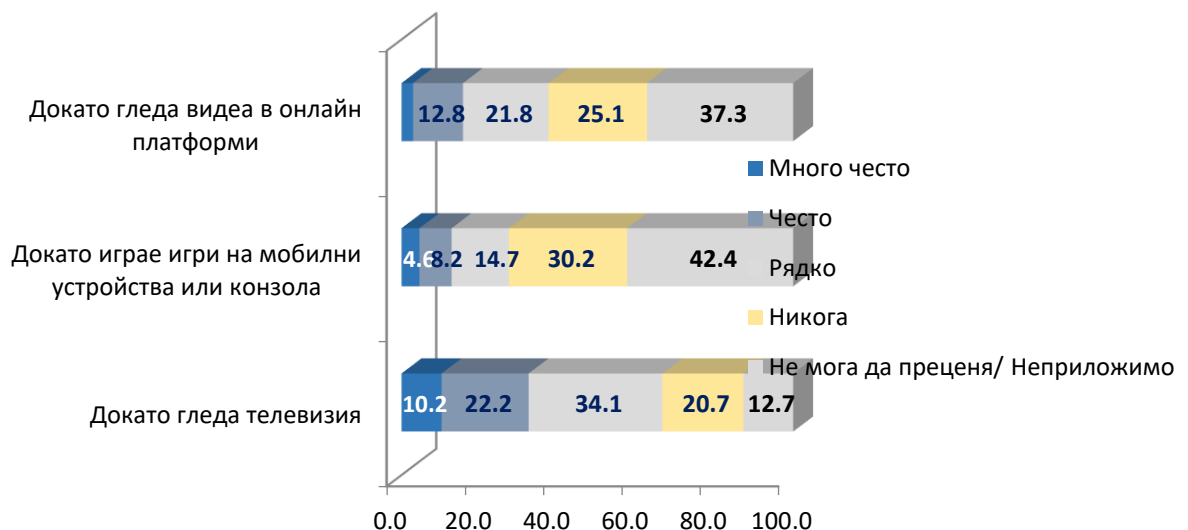
Родителите споделят, че много често или често, тяхното дете вижда съдържание, което не е препоръчително за неговата възраст, например такова със сексуално съдържание, на продукти за възрастни като цигари, алкохол, хазарт и други, докато:

- Гледа телевизия – 32%;
- Гледа видеа в онлайн платформи -16%;
- Играе на мобилни устройства или конзола – 13%.

Както и при неподходящите реклами, тук също прави впечатление, че са високи дяловете на родителите, които не могат да преценят дали децата им виждат съдържание с неподходящо съдържание докато гледат видеа в онлайн платформи (37%) или играят на мобилни устройства или конзоли (42%).

Данните са представени в Графика 19.

Графика 19: Колко често детето вижда съдържание, което не е препоръчително за неговата възраст (като сцени с насилие и кръв, плашещи сцени, секс и голота, употреба на алкохол и наркотици, неприличен език и други) докато си пред екрана? (%)

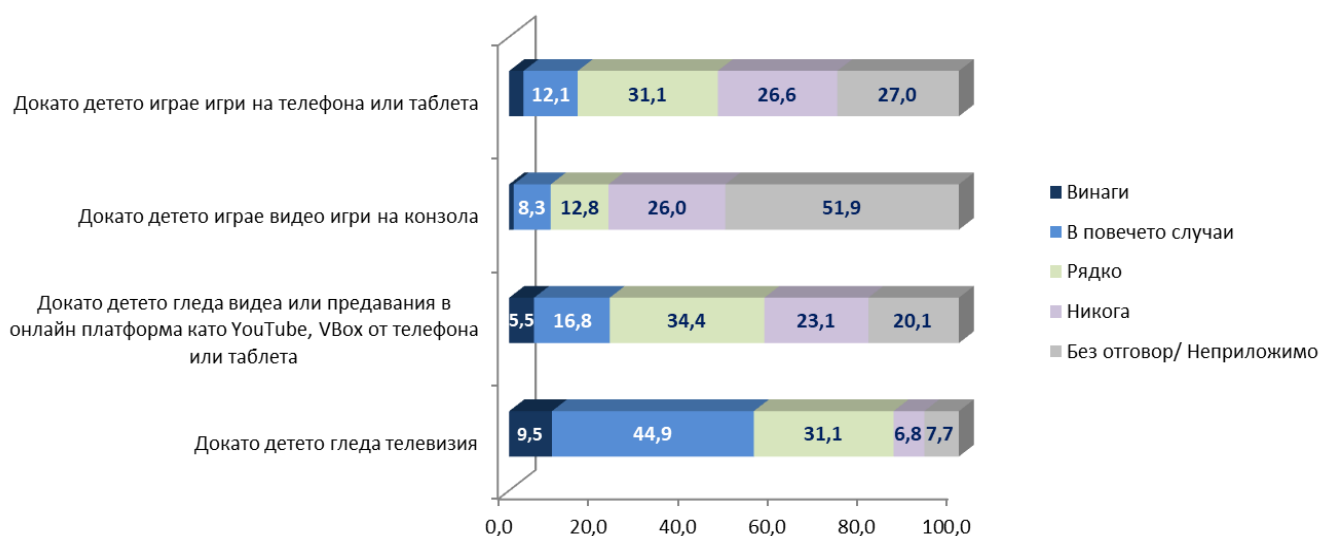
54% от родителите заявяват, че докато детето гледа телевизия винаги или в повечето случаи с детето има възрастен, който гледа съдържанието, излъчвано по телевизията, което и детето гледа. Не малък дял (38%) от родителите споделят, че никога или рядко има възрастен с децата, докато те гледат телевизия.

22% от родителите споделят, че винаги или в повечето случаи с децата има възрастен, докато детето гледа видеа или предавания в онлайн платформа като YouTube, VBox от телефона или таблета. В 58% от случаите никога или рядко има възрастен.

9% от родителите твърдят, че винаги или в повечето случаи с децата има възрастен, докато детето играе видео игри на конзола. При 39% от децата няма или рядко има възрастен, който да присъства, докато детето играе видео игри или на конзола.

При 15% от децата винаги или в повечето случаи присъства възрастен, докато те играят игри на телефона или таблета. В 58% от случаите, когато децата играят на телефона или таблета, никога или рядко има възрастен. Данните са представени в Графика 20.

Графика 20: Докато детето е пред електронно устройство, колко често възрастен прекарва време заедно с него, гледайки съдържанието, което детето гледа? (%)

От данните може да заключим, че родителите не са достатъчно запознати със съдържанието, което потребяват децата им, независимо дали гледат телевизия, играят видео игри, на конзола или играят на телефона или таблета си.

Много често когато децата използват телефона, таблета си или играят на конзолни игри, при децата не присъства или рядко присъства възрастен.

Често, докато децата гледат телевизия виждат неподходящо за тяхната възраст съдържание.

Родителите или друг възрастен в семейството използва ли продукти/ приложения за родителски контрол по отношение на екранните устройства, които детето ползва

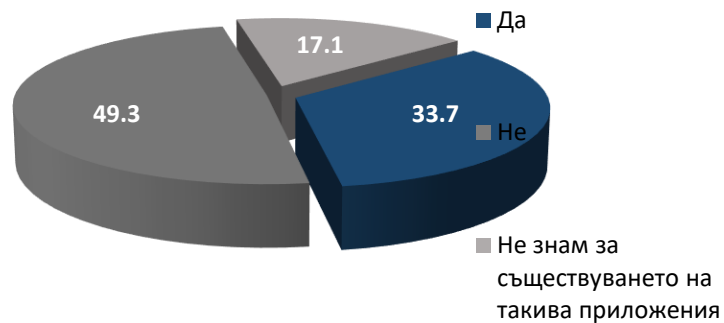
Приблизително 34% от родителите споделят, че използват приложения за родителски контрол по отношение на екранните устройства, които тяхното дете използва. Най-често такива приложения използват родителите на децата на възраст 6-12 години (36%) и тези, които живеят в малките градове (42%). Най-рядко такива приложения използват родителите на децата, които живеят в селата – 24%.

Приблизително половината – 49% от родителите не използват тези приложения. 62% от родителите на децата, които живеят в села не използват такова приложение.

17% от родителите не знаят за тези приложения. 21% от родителите на децата, които живеят в областните градове споделят, че не знаят за такива приложения за родителски контрол. Това твърдят и 20% от родителите на деца от 0 до 2 години.

Данните са представени в графика 21.

Графика 21: Вие или някой друг възрастен от Вашето семейство използва ли продукти/ приложения за родителски контрол по отношение на екранните устройства, които Вашето дете използва? (%)

Колко често телевизорът в дома е включен, дори и когато никой не го гледа. Колко време средно на ден е включен телевизорът. Каква част от времето децата прекарват пред електронни устройства.

45% от родителите твърдят, че винаги или през повечето време, когато някой от домакинството си е у дома, телевизорът им е включен, независимо дали някой го гледа или не.

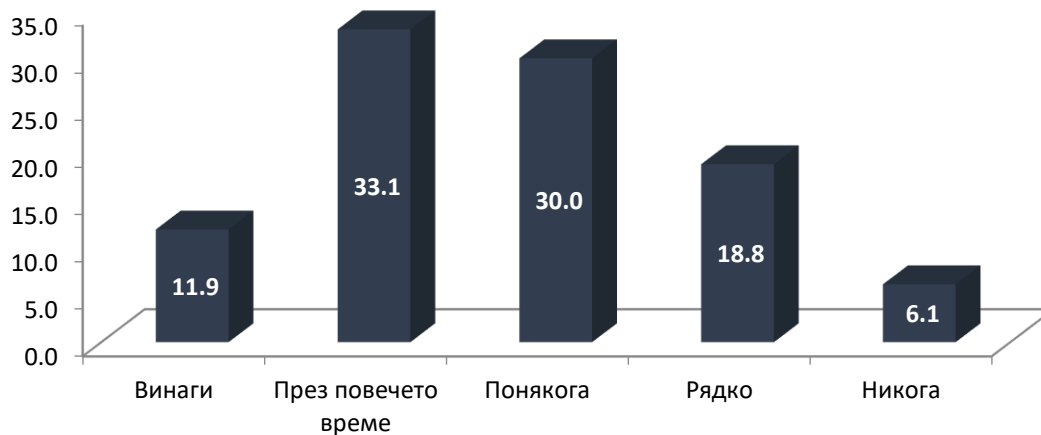
1/3 от родителите твърдят, че това се случва понякога; 25% заявяват, че никога или рядко телевизорът в доми им е включен, ако никой не го гледа.

По отношение на демографските характеристики не откриваме съществени отклонения от общото разпределение.

Данните са представени в графика 22.

Графика 22: Когато някой от домакинството (независимо възрастен или дете) си е вкъщи, колко често телевизорът е включен, дори когато никой не го гледа? (%)

Средното време на ден, през което е включен телевизорът в семействата на децата от 0 до 18 години е 5 часа и 28 минути.

41% от родителите на деца от 0 до 18 години твърдят, че през по-голямата част от деня детето им не използва електронно устройство. 56% от родителите на децата, които живеят в селата споделят в най-висока степен това твърдение. С най-ниски дялове са родителите на децата на възраст 0-2 години (34%) и тези на децата от възрастова група 13-18 години (37%).

30% от родителите споделят, че детето им прекарва много време пред екрана, но не прекалено дълго. 43% от родителите на децата на възраст 13-18 години; 36% от родителите на децата, които живеят в марките градове и 34% от родителите на децата, жители на столицата споделят това мнение. С най-ниски дялове са 20% от родителите на деца на възраст 0-2 години; 22% от родителите на деца от 3-5 години и 27% от родителите на деца от 6-12 години, които смятат, че децата им прекарват много време пред екрана, но не прекалено дълго.

10% от родителите смятат, че детето им прекарва преобладаващата част от времето си пред екрана.

19% от родителите заявяват, че детето им прекарва малко или никакво време пред екрана. 38% от родителите на децата на възраст 0-2 години; 23% от родителите на деца от 3-5 години; 23% от родителите на момчета и 22% от родителите на деца от областните градове споделят това мнение. В най-малка степен това твърдение споделят 10% от родителите на деца от 13-18 години.

При останалите демографски характеристики не откриваме съществени отклонения от общото разпределение.

От данните можем да направим заключение, че е голям дял на домакинствата (45%), в които телевизорът е включен дори и никой да не го гледа, което потенциално, ако децата са си у дома по това време, ги излага на медийно съдържание, независимо дали е ефективно или фоново. Средното време, през което телевизорът е включен в домовете, в които живеят децата от 0 до 18 години е 5 часа и 28 минути.

40% от децата прекарват продължително време пред електронни устройства, независимо дали това е дълго, но не прекалено дълго или през преобладаващата част от времето.

Помага, вреди или не оказва влияние върху децата медийното съдържание, което те потребяват

Тук ще направим уточнението, че сме изчислили средна стойност на твърденията, относно това дали медийното съдържание помага или вреди върху различни аспекти от живота на децата. При тази средна оценка с 1 е отбелязвано, ако медийното съдържание много помага, а с 5, ако много вреди. В този смисъл Средната стойност, която е най-близо до единица, в най-голяма степен помага за развитието на детето (Таблица 64).

Медийното съдържание несъмнено влияе на много аспекти от развитието на децата. Тук ще се спрем на първите 3 от тях, с положителен ефект върху развитието на децата, съгласно декларациите на родителите.

Съгласно декларациите на родителите, медийното съдържание, което децата потребяват докато използват електронни устройства в най-голяма степен помага на развитието на социалните умения на детето им (средна стойност 2,74). 47% от родителите смятат, че медийното съдържание много или в голяма степен помага за развитие на социалните умения на детето им. 1/3 от родителите смятат, че медийното съдържание не оказва влияние, 21% от родителите мислят, че медийното съдържание вреди на социалните умения на детето им.

На второ място (със средна стойност 2,76), родителите смятат, че медийното съдържание, което потребяват техните деца помага за креативността на детето. 42% от родителите смятат, че медийното съдържание много или по-скоро помага за креативността на детето; 42% смятат, че не оказва въздействие, а 17% смятат, че много или по-скоро вреди.

На трето място (със средна стойност 2,85) родителите мислят, че медийното съдържание, което потребяват децата им оказва положително влияние/ помага върху способността на детето да учи. 43% от родителите смятат, че много или в голяма степен медийното съдържание, което потребява детето им, помага за способността на детето да учи. 34% от

родителите смятат, че не оказва влияние, 23% смятат, че медийното съдържание много или по-скоро вреди.

Според родителите, потребяваното от детето им медийно съдържание не оказва влияние върху поведението на детето (със средна стойност 3,02) и способността му да се концентрира (със средна стойност 3,02).

Родителите смятат, че медийното съдържание, потребявано от детето им по-скоро вреди на здравето на детето (средна стойност 3,38).

Най-ниско оценено е влиянието на медийното съдържание върху физическата активност на детето (със средна стойност 3,60). Повече от половината (55%) от родителите смятат, че потребяваното от децата им медийно съдържание много или по-скоро вреди на физическата активност на детето им; 37% смятат, че не оказва влияние, а 8% от родителите смятат, че много или по-скоро помага.

Таблица 64: Медийното съдържание, което детето консумира, помага, вреди или не оказва въздействие върху неговото развитие в следните аспекти, средна стойност (където 1 означава „много помага“, 3 означава „не оказва влияние“, а 5 – „много вреди“):

Според Вас медийното съдържание, което детето консумира, помага, вреди или не оказва въздействие върху неговото развитие в следните аспекти:	Средна стойност
Развитие на социалните умения на детето	2,74
Креативността на детето	2,76
Способността на детето да учи	2,85
Поведението на детето	3,02
Способността на детето да се концентрира	3,02
Здравето на детето	3,38
Физическата активност на детето	3,60

В заключение може да кажем, че съгласно мнението на родителите медийното съдържание, което консумира детето им, помага

в най-голяма степен за развитие на социалните умения на детето; за развитие на креативността на детето и за способността на детето да учи.

Не оказва влияние върху поведението на детето и способността му да се концентрира.

Вреди в по-малка или в по-голяма степен на здравето на детето и физическата му активност.

Следователно, задължение на всеки родител е, да намери правилния баланс между типа медийно съдържание, предпочитанията на детето и времето, за което детето е изложено на медийно съдържание.

Детето чете ли книги?

31% от родителите на деца на възраст 0-18 години споделят, че детето им чете само задължителната за училище литература. 49% от родителите на деца от 13-18 години и 41% от родителите на деца от 6-12 години са на това мнение, като те са с най-високи дялове.

14% от родителите споделят, че децата им четат това, което родителите им кажат. 24% от родителите на децата на възраст 6-12 години са на това мнение.

13% от родителите твърдят, че детето им чете за удоволствие. 23% от родителите на деца на възраст 13-18 години са на това мнение.

7% от родителите твърдят, че детето им не чете книги. 36% от родителите не могат да отговорят или децата им са малки и не четат книги.

Данните са представени в таблици 65 и 66.

Таблица 65: Извън всички видове устройства, които детето използва за информирание, забавление, учене и игри, то чете ли книги, по пол и възрастови групи (% по колоната)

Извън всички видове устройства, които детето използва за информирание, забавление, учене и игри, то чете ли книги?	Възрастова група				Пол на детето	
	От 0 до 2 г.	От 3 до 5 г.	От 6 до 12 г.	От 13 до 18 г.	Момче	Момиче
Да, чете за удоволствие	0,0%	0,0%	15,8%	22,7%	11,8%	14,3%
Чете само задължителната за училище литература	0,0%	0,0%	40,8%	48,7%	29,5%	31,8%
Чете каквото аз (родителят) го накара	0,0%	0,0%	23,5%	14,7%	15,1%	11,8%
Не чете никакви книги	0,0%	0,0%	12,2%	8,6%	6,3%	8,3%
Без отговор/ Неприложимо (за деца от 0 до 7 г.)	100,0%	100,0%	7,7%	5,3%	37,3%	33,8%

Таблица 66: Извън всички видове устройства, които детето използва за информирание, забавление, учене и игри, то чете ли книги, по местоживееене и образование на родителя (% по колоната)

Извън всички видове устройства, които детето използва за информирание, забавление, учене и игри, то чете ли книги?	Местоживееене				Образование на родителя		
	София	Областен град	Друг град	Село	Основно	Средно	Висше
Да, чете за удоволствие	12,6%	13,6%	12,4%	12,4%	14,3%	12,6%	13,3%
Чете само задължителната за училище литература	29,8%	30,6%	32,1%	29,2%	26,2%	31,8%	29,5%
Чете каквото аз (родителят) го накара	12,6%	14,3%	11,2%	16,1%	23,8%	14,6%	11,8%
Не чете никакви книги	8,0%	5,3%	10,9%	7,5%	4,8%	6,7%	8,1%
Без отговор/ Неприложимо (за деца от 0 до 7 г.)	37,1%	36,1%	33,3%	34,8%	31,0%	34,4%	37,4%

В заключение може да отбележим, че болшинството от децата четат книги, защото е задължително за учебния материал или родителите са ги задължили, нисък е делът на децата, които четат книги за удоволствие. Очевидно е, че модерните в днешно време електронни устройства, имат превес и формират навиците, интересите и предпочитанията на децата.

III. Основни изводи и заключения

- ❖ **Болшинството от родителите на деца на възраст до 2 години (65%) не излагат детето си на допълнителни шумове.**
- ❖ **Най-често (29%), родителите на деца до 2 години излагат детето си на говор/музика или друг шум, който се излъчва от телевизор. 18% от родителите на деца от 0 до 2 години излагат детето си на бял шум, а 13% - излагат детето си на говор/ музика/ друг шум излъчвани от компютър/ таблет/ смартфон.**
- ❖ **Причините, поради които родителите на деца до 2 годишна възраст излагат децата си на шум, са свързани най-често с това детето да се успокои, да спре да плаче или да заспи.**
- ❖ **Времевите интервали, в които най-често родителите на деца до 2 години прилагат шум (независимо какъв), са от 6:01 до 12: 00 часа или от 12:01 до 18:00 часа.**
- ❖ **Най-често използваното електронно устройство от децата на възраст 0-18 години е смартфонът.**
- ❖ **Децата от 0-2 и от 3-5 години използват най-често телевизор;**
- ❖ **Децата от 6-12 и 13-18 години използват най-често смартфон;**
- ❖ **Сумарно (от всички възрастови групи) както момичетата, така и момчетата използват най-често смартфон;**
- ❖ **Разгледани по местоживееене, сумарно (от всички възрастови групи) децата използват най-често смартфон;**
- ❖ **Най-масовият тип медия, която децата от всички възрастови групи потребяват е телевизията.**
- ❖ **Болшинството от децата (67%) гледат телевизия всеки ден;**
- ❖ **Най-често (39%) децата гледат телевизия в диапазона 12:00 – 14:59 часа;**
- ❖ **Най-често (44%) децата гледат телевизия от 1 до 2 часа на ден.**
- ❖ **Предпочитанията на децата кое предаване или кой телевизионен канал да изберат, се определят не от конкретен телевизионен канал или конкретно предаване, а от предпочитаното от тях**

медийно съдържание, което искат гледат по телевизията и което се предлага от отделните телевизионни канали.

- ❖ Средната възраст на децата, на която те започват да използват смартфон, таблет или компютър е 5 години и 9 месеца.
- ❖ Децата, които използват електронни устройства като смартфон, таблет или компютър, най-рано (в по-ранна детска възраст) започват да използват смартфон (средна възраст 5 години и 9 месеца), а най-късно – компютър (средна възраст 6 години и 9 месеца).
- ❖ 59% от децата, които използват смартфон, таблет или компютър, притежават собствено електронно устройство.
- ❖ Средната възраст на децата, на която те придобиват собствен смартфон, таблет или компютър, е 8 години.
- ❖ Децата, които използват електронни устройства като смартфон, таблет или компютър, придобиват собствен смартфон на средна възраст 8 години; таблет – на средна възраст 7 години и 9 месеца; компютър – на 8 години и 5 месеца.
- ❖ Децата на възраст 0-18 години, които използват смартфон, таблет и/или компютър, когато потребяват съдържание в Интернет, най-често използват смартфон – 79%; 13% използват таблет, а 6% използват компютър;
- ❖ Средното време, в което децата, на възраст от 0 до 18 години използват смартфон за един ден, е 2 часа и 45 минути;
- ❖ Средното време, в което децата, на възраст от 0 до 18 години използват таблет за един ден, е 3 часа и 30 минути;
- ❖ Средното време, в което децата, на възраст от 0 до 18 години използват компютър за един ден, е 2 часа;
- ❖ Най-често децата използват смартфон, таблет и/или компютър в часовите диапазони 15:00 – 19:59 часа (41%) и 20:00-24:00 часа (33%);
- ❖ Най-често децата използват мобилните си устройства у дома си (51%). Значителен дял събират и тези деца, които използват мобилните си устройства навсякъде – 43%.

- ❖ Най-често (много често или често) децата използват мобилни устройства като смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп за гледане на видеа (92%), гледане на филми и/или сериали (61%) и за чатове, писане с приятели (34%).
- ❖ Децата от 0 до 18 години използват мобилни устройства за:
  - Посещение на социални мрежи и платформи за като YouTube, Facebook, TikTok, Instagram и др. – 97%;
  - Чатене, писане с приятели – 45%;
  - Играене на игри – 9%;
  - Гледане на филми/ сериали – 29%;
  - Други дейности като „сърфиране в Интернет“1 четене на електронни книги и публикации, пазаруване – 40%.
- ❖ 98% от децата на възраст 0-18 години използват Интернет за гледане на предпочитано от тях съдържание (музикални клипове, филми, видеа и други). Най-често децата гледат:
  - Музикални клипове -75%;
  - Клипове в TikTok – 69%
  - Игрален филм или сериал в онлайн платформа – 42%;
  - Образователни видеа – 42%.
- ❖ Въпреки това, че делът на родителите (39%), които избират съдържанието в Интернет, което да потребяват децата им, не надделява над делът на децата (40%), които сами избират, родителите са отговорни към съдържанието, което гледат/четат/слушат/споделят децата им и поставят правила, които да указват какво е позволено.
- ❖ Най-важните причини децата да използват мобилни устройства като смартфон/ таблет/ компютър/ лаптоп са: за да научават нови неща; за да се забавляват; защото много искат да използват мобилни устройства.
- ❖ 11% от децата на възраст от 0 до 18 години играят видео игри на конзолни устройства. Средната възраст, на която децата започват да играят на такива игри е 9 години и 6 месеца. Половината от

децата, които играят конзолни игри, играят от 1 до 2 часа дневно. Най-често децата играят пъзел (46%) и стратегически (44%) игри, а основните причини, поради които играят, са за забавление, защото искат и защото им е скучно.

- ❖ Родителите не са достатъчно запознати със съдържанието, което потребяват децата им, независимо дали гледат телевизия, играят видео игри, на конзола или играят на телефона или таблета си.
- ❖ Много често когато децата използват телефона, таблета си или играят на конзолни игри, при децата не присъства или рядко присъства възрастен.
- ❖ Често, докато децата гледат телевизия виждат неподходящо за тяхната възраст съдържание.
- ❖ Голям дялът на домакинствата (45%), в които телевизорът е включен дори и никой да не го гледа, което потенциално, ако децата са си у дома по това време, ги излага на медийно съдържание, независимо дали е ефективно или фоново. Средното време, през което телевизорът е включен в домовете, в които живеят децата от 0 до 18 години е 5 часа и 28 минути.
- ❖ 40% от децата прекарват продължително време пред електронни устройства, независимо дали това е дълго, но не прекалено дълго или през преобладаващата част от времето.